

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН Община Стражица

ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

***ФОРУМ - Александрови* ООД**
май 2015 г

ПРОЕКТАНСКИ ЕКИП**Ръководител проект:****арх. Светлана Александрова**

1. арх. Светлана Александрова	Експерт архитект
2. арх. Стойчо Мотев	Експерт архитект
3. арх. Миряна Йорданова-Петрова	Експерт НКЦ
4. арх. Никола Лалев	аналитична обработка,
ГИС
5. инж. Тодор Любенов	Екология, ГИС
6. инж. Любка Николова	Транспортно строителство
7. инж. Ганка Димитрова	ВиК
8. инж. Петър Петърчев	Електроснабдяване
9. инж. Николай Кадиев	Геодезия
10. проф. л. арх. Пенчо Добрев	Териториално и
ландшафтно устройство
11. Димитър Димитров	Икономическа география
12. инж. Стела Кирова	Конструкции
13. инж. Петър Дончев	Геология и хидрогеология
14. Лиляна Желева	Метеорология
15. д-р Диана Йорданова	Социология

Управител "Форум" ООД арх. Св. Александрова

СЪДЪРЖАНИЕ

1	Увод	6
1.1	Мотиви за изработване на общия устройствен план	6
1.2	Съвременни изисквания към устройственото планиране	7
1.3	Цели и задачи на плана общия устройствен план на общината	8
1.4	Информационно осигуряване	10
2	Планова осигуреност на териториалното устройство на общината. Степен на реализация на действащите устройствени планове	12
3	Анализ на състоянието на територията	13
3.1	Ситуиране на Община Стражица в структурите от по-високо национално и регионално ниво	13
3.2	Регионална характеристика и връзки	14
3.3	Транспортна инфраструктура	18
3.4	Селищна мрежа	20
3.5	Историческо развитие на селищната мрежа в общината. Урбанизационни процеси	22
3.6	Физико-географски характеристики	22
3.7	Водни ресурси	25
3.8	Природни ресурси	28
3.9	Ландшафтна оценка	29
3.10	Геоложка характеристика	30
3.11	Структура на собствеността	32
4	Демография. Анализ.	32
4.1	Динамика на населението	32
4.2	Основни демографски процеси	36
4.3	Полова и възрастова структура	38
4.4	Етно-демографска характеристика на населението	40
5	Заетост и безработица	43
5.1	Заетост	43
5.2	Безработица	44
6	Икономическа база	46
6.1	Отраслова структура на общинската икономика	46

6.2	Основни икономически показатели	47
6.3	Предприятия според големината (малки и средни предприятия)	50
6.4	Отраслова структура на икономиката	51
6.5	Инвестиции	61
7	Обитаване	61
7.1	Анализ и на системата Обитаване	61
8	Обществено обслужване и центрова система	65
8.1	Обществени центрове и социален сервиз – анализ.....	65
8.2	Наличие на обслужващи центрове със структуриращо значение	70
9	Туризм	71
9.1	Оценка на туристическите ресурси на общината	71
9.2	Рекреационен капацитет на природната среда.....	71
9.3	Културно-историческо наследство като фактор за развитие на туризма 71	
9.4	Налични рекреационни обекти	71
9.5	Зони за курорт и отдих: вилни зони, места за подслон	72
9.6	Съществуващи устройствени режими на териториите за отдих и туризм.....	72
10	Културно-историческо и природно наследство	72
10.1	Анализ и диагноза на състоянието на недвижимото културно наследство в територията	72
11	Екологична характеристика на територията	76
11.1	Анализ на съществуващите екологични параметри на средата	76
12	Техническа инфраструктура	78
12.1	Водоснабдяване, канализация и почистване на отпадните води.....	78
12.2	Електроснабдяване	82
12.3	Далекосъобщения	82
13	Обща оценка на състоянието и потенциалите	84
ПРОГНОЗА ЗА ОБЩЕСТВЕНО-ИКОНОМИЧЕСКО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ		
14	Основни принципи при разработката на прогнозата	84
15	Прогноза за демографското развитие на община Стражица	84
15.1	Източници на информация	85
15.2	Обхват на прогнозата	85
15.3	Модел за демографско развитие	85

15.4	Прогнозни разчети	86
16	Прогноза за развитието на икономиката на община Стражица.....	88
16.1	Мотивация за дългосрочна целева концепция за развитието на общината 88	
16.2	Цели и сценарии/хипотези за икономическото развитие на община Стражица.....	91
17	Система обитаване	93
18	Обществено и социално развитие	94
19	Икономическо развитие	94
20	Екология.....	94
20.1	Възобновяеми енергийни източници	95
20.2	Интегрирано управление на отпадъците	96
ПРОЕКТНИ РЕШЕНИЯ		
21	Общ подход и приоритети.....	98
21.1	Установяване и използване на наличните ресурси.....	98
21.2	Идентифициране и ограничаване на негативните фактори	98
21.3	Обща оценка на социо-икономическата ситуация.....	98
22	Система Обитаване	98
22.1	Демографско развитие	98
22.2	Жилищни терени – устройствени режими	99
23	Система социално и обществено обслужване	99
23.1	Перспективно развитие на образователната инфраструктура.....	99
23.2	Перспективно развитие на функционалните подсистеми на социалното обслужване.....	99
23.3	Комуникационно осигуряване на социалното и обществено обслужване 99	
24	Система производство	100
24.1	Устройствени аспекти на инвестиционния климат	100
25	Система отдих.....	100
26	Ландшафт и екология	100
26.1	Устройствени мерки за опазване и развитие.....	100
26.2	Предполагаеми екологични въздействия от перспективните предложения в проекта за общ устройствен план на община Стражица	101
27	Комуникации.....	101
28	Инфраструктура	102

29	Устройствени зони и режими. Баланс на територията.....	102
29.1	Устройствени зони и режими в урбанизирани територии	102
29.2	Населени места, курортни зони и комплекси, вилни зони, селищни образувания.....	102
29.3	Устройствени зони и режими извън границите на населените места и селищните образувания	102
29.4	Баланс на територията на общината.....	102
29.5	Задание за изработване на ОУПО (приложено отделно)	103
29.6	Приложими нормативни документи	103
29.7	Ползвани информационни източници	104
29.8	Използвани съкращения	104

1 Увод

Изработването на Общ устройствен план на община Старжица е възложено на „ФОРУМ -АЛЕКСАНДРОВИ“ ЕООД след процедура по ЗОП с договор от 05.12.2014 г. Възложител е Община Стражица.

Като основа за изработването на Общия устройствен план, авторският колектив е ползвал Планово задание за изработване на ОУПО, материали от Общинския план за развитие на община Стражица 2014-2020 г., Концепция за пространствено развитие на община Стражица, Областна стратегия за развитие на област Велико Търново за периода 2014-2020 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 -2025, Регионален план за развитие на Северен централен район от ниво 2 за периода 2014-2020, Национална стратегия за регионално развитие 2012 - 2022, подробните устройствени планове на населението места от общината, КВС на землищата, които са допълнени с необходимите топографски данни.

За събиране на необходимите данни и информация съдействие оказаха различни служби и отдели на община Стражица, Териториално статистическо бюро - Велико Търново, Дирекция “Бюро по труда” – Горна Оряховица, клон Стражица, Общинска служба “Земеделие” – Стражица, териториални подразделения на Електроснабдяване, НАИМ при БАН, ВиК „Йовковци“ – В. Търново.

1.1 Мотиви за изработване на общия устройствен план

Променената общественно-политическа и икономическа обстановка след началото на прехода, рязко ускори динамиката на процесите и коренно измени условията за пространствено планиране и развитие на община Стражица. С възстановяването на частната собственост върху земеделската земя и реституцията на отчуждените и одържавени парцели и сгради, частната строителна инициатива в общината получи значително развитие.

Икономическата стагнация и началото на икономическото реструктуриране на националната и в частност, икономиката на Стражица, доведоха до остър финансов дефицит в бюджетите на държавата и общината и рязко спадане, а в някои насоки и прекратяване на инвестициите в обществения сектор.

За територията на община Стражица няма изработен Общ устройствен план. В същото време, застроителните и регулационни планове на отделни селища на община, правени при абсолютни права на държавата за разпореждане с недвижимите имоти и централизирано планиране на инвестициите, са неактуални и не спомагат (а в някои случаи направо пречат) за управлението на процесите, които протичат в селищната територия.

За всички останали населени места е наложително изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри, които да отразяват актуалното състояние на недвижимите имоти, след което и ПУП – ПРЗ, които да са съобразени с действащата нормативна уредба.

Коренно променените условия налагат различни подходи и принципи на планиране. С частични изменения на отделни застроителни и регулационни

планове не би могла да се установи устройствена рамка за балансирано развитие на града в условията на преобладаваща частна собственост, противоречиви инвестиционни интереси и неадекватна наследена планова основа. Най-уязвими се оказаха социалната инфраструктура и зелената система.

В близост до общината преминават второстепенните оси на развитие на област Велико Търново, които се формират по транспортните направления на коридорите от трансевропейската транспортна мрежа и на други транспортни мрежи от национално значение.

Освен това, урбанизационните процеси все по-определено започват да се свързват със свободното време, с организирането на рекреацията и туризма. Реализацията на свободното време налага нови подходи в планирането на селищата и околоселищните им територии, променя решително тяхната структура и тяхната подредба, предизвиква създаването на нови структури (селищни образувания), в които се реализира свободното време. Тази тенденция все още не е категорично изявена в община Септември, но трябва да намери място в една нова устройствена рамка.

Ако към горните добавим инфраструктурните проблеми (водата, канализацията, транспортните проблеми и тези на паркирането и гарирането, екологическите проблеми, проблемите със събирането и третирането на твърдите битови отпадъци), се очертава една усложнена картина на устройственото планиране, прогнозиране и управление на селищата от община Стражица.

Всичко това налага изготвянето на Общ устройствен план на община Стражица.

1.2 Съвременни изисквания към устройственото планиране

Главните фактори и предизвикателства за развитието на българските селища в началото на 21 век са:

- Развитие на пазарната икономика и поставянето на градовете и селата в конкурентни условия;
- Процесите на евроинтеграцията, засилване на транснационалните връзки и възприемането на европейските критерии и изисквания за качеството на градската и селищна среда;
- Развитие на информационните технологии и произтичащата от това глобализация и децентрализация на селищната мрежа, в резултат на промяната на начина на живот и устройството на жизнената среда;
- Демократизацията на обществения живот, засилване на значението на гражданското общество, както и появата на нови "актьори" – фактори в градското и селищно развитие;
- Екологизацията и императивното изискване за устойчиво развитие на селищните общности;
- Отчитане на значението и баланса между двете сфери на управление на развитието на града и селищата - бюджетна и пазарна;

1.3 Цели и задачи на плана общия устройствен план на общината

Устройството на територията във времето на прехода към свободна пазарна икономика и демократична правова държава, са под силното влияние на коренните промени в законовата и нормативна уредба, както в областта на ТСУ, така и в други области на стопанството и обществения живот.

Приеха се основни закони, които имат съществено влияние върху териториалното и селищно устройство и развитието на населените места¹, както и едни съвсем различни от досегашните механизми за регулиране на процесите в територията.

Като *главна нова цел* на териториалното и селищно устройство, днешният етап може да се определи: *“Осигуряване на защита и баланс на интересите на всички участници в устройствения процес, както на юридически лица – държавата, общината, фирми, организации, така и на всеки отделен гражданин”*. Паралелно задължително изискване е създаването на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на града и съставните селища в хармонично единство на урбанизираните структури със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия при отчитане и на регионалните компоненти.

За осъществяване на тази цел и условие, освен типично присъщите и традиционни задачи², общият устройствен план следва да реши и някои нови:

¹ Закон за устройство на територията; Закон за възстановяване собствеността върху някои магазини, работилници, складове и ателиета; Закон за възстановяване собствеността върху някои отчуждени имоти по Закона за териториално и селищно устройство, Закона за планово изграждане на населените места; Закон за държавната и общинска собственост; Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия;

² а) определяне на нормативна основа на териториалния обхват за пространствено развитие на града до 2030 г. и неговото демографско развитие;

б) определяне на функционалното предназначение на градските терени по структурни единици и извеждане на пространствени и социални параметри;

в) определяне на вътрешната структура на елементите на функционалните системи "обитаване", "труд" и "отдых";

г) организацията, йерархична съподчиненост и локализиране на основните елементи от обслужващата сфера;

д) определяне йерархията на структурата, трасетата на елементите на главната комуникационна мрежа и тесните места в действието й;

е) създаване на условия за оптимизиране на масовия градски транспорт и неговото функциониране;

ж) развитие, оразмеряване и провеждане на елементите на инженерните мрежи;

з) организиране, диференциране и оразмеряване на елементите на зелената система;

- Да осигури възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси. Това е най-трудният и най-конфликтният момент. Планът трябва да защитава и гарантира частната собственост, но в същото време следва да дава възможност за реализация на доказани обществени интереси. Важен елемент от тази задача е и балансът между отделните и различни частни интереси.
- Да равнопостави различните видове собственост. В определяне на функционалните зони и предвижданията за функционално използване на терените, планът трябва да равнопостави всички видове собственост. Когато определени мероприятия от обществен интерес имат търговска привлекателност, то за реализацията на тези мероприятия следва да се дава възможност на всички собственици и инвеститори, включително и частни.
- Да определи точно режимите на прилежащите към регулационната граница на града извънселищни територии при съобразяване с плана за земеразделянето.
- Да осигури възможности за по-оперативно действие на общинската администрация. Общият устройствен план трябва да бъде оперативен инструмент в ръцете на общинската администрация за ефективно управление на селищната територия. За тази цел той следва да е едновременно достатъчно ясен и точен и да е с възможности за бързо привеждане в съответствие с новите условия и изискванията на конюнктурата.
Тази задача е изключително важна, тъй като в настоящия момент процесите в икономиката и пространственото изграждане на средата са с висока степен на непредвидимост (дори и в по-близко бъдеще). Много бързо изменящите се условия могат да направят и най-добрият план неприложим, ако той не съдържа в себе си възможности за развитие и промяна.

Следвайки нормативните изисквания, Общият устройствен план на община Стражица трябва да съдържа мотивирани проектни *решения за*:

1. *Структура на територията* – устройствените зони за обитаване, производство, рекреация, природозащита, природо-възстановяване, комуникация и инфраструктура.
2. *Строителните граници*, в т.ч. и терените за ново селищно развитие, при отчитане собствеността на гражданите, ограничителите и стимулаторите за териториално развитие.

и) създаване на условия за поддържане на екологическото равновесие и опазване на природната среда от неблагоприятни антропогенни въздействия при отчитане на факта, че градът има епизодични проблеми в екологично отношение;

к) разработване на програма от мероприятия и система за управление реализацията на ОУП.

3. *Строителните зони, границите им, начинът на застрояване и основни параметри на застрояване (интензивност, плътност, височина и др.)*
4. *Главната и обслужваща улична мрежа.*
5. *Трасетата и обектите на инженерната инфраструктура.*
6. *Защитените архитектурни, културни и др. зони и обекти - паметници на културата.*
7. *Обектите за обществено обслужване от система "образование", "култура", "здравеопазване", "спорт" и др., които се изграждат със средствата на общината и държавата и са от особена важност за общината.*
8. *Екологически мероприятия, параметри и изисквания за повишаване стандарта и качествата на околната среда.*
9. *Ландшафтно и композиционно естетическо оформяне на селищата, прилежащите квартали и крайселищната територия.*
10. *Мероприятия за устойчивост на социално-икономическото развитие и съпътстващите ги устройствени условия.*
11. *Разчети за баланса на територията и други важни териториални показатели.*
12. *Зоните с висока концентрация на обекти от обслужващия сектор със стопанско предназначение.*

По същество, това са основните задачи на Общия устройствен план, от които произтичат определени изисквания за спешно решаване на възлови проблеми в настоящото развитие на селищата от общината.

ОУП на община Стражица се разработва за перспективен срок от 20 години, т. е. планов хоризонт 2035 година. Урбанистичната хипотеза се разработва с планов хоризонт 2040 година.

1.4 Информационно осигуряване

Пълнотата на информацията по различните функционални и интегриращи системи, е гаранция за задълбочеността на анализа и правилността на определените за решаване проблеми.

Информационното осигуряване на проекта се обезпечи по две направления:

- *Агрегирана информация за община Стражица от данни на Националния статистически институт (НСИ):*
- *Население – брой, полова структура, възрастова структура, естествен и механичен прираст, и др;*
- *Обитаване – жилищен и сграден фонд- брой, площи (кв.м.²), етажи и т.н.;*
- *Икономика – брой фирми, фирми по брой на заетите, продукцията, основни стопански показатели;*

- *Социална инфраструктура - образование* -брой учебни заведения по вид, брой учащи се по вид учебни заведения; брой класни стаи и кабинети и др.; *здравеопазване* - брой лекари и стоматолози и др.; *култура* - брой обекти по вид, капацитет на обектите и др.;
- *Техническа инфраструктура* : дължина на пътната/уличната мрежа - (км); дължина и относителен дял на благоустроената улична мрежа (км. и % от общата дължина); брой АТЦ и др.
- *Околна среда* – емисии на вредни вещества в атмосферата и т.н.;
- *Заетост и безработица*; заети/наети лица - безработни лица (бр.); коефициент (равнище) на заетост – (%); коефициент (равнище) на безработица – (%);
- *Териториални ресурси* - размер (площ) на територията - (км²), баланс на територията -земи по вида на тяхното, ползване - (км²) и % от общата площ на територията;

Допълнителна статистическа информация: Информация по отрасли и функционални системи и планировъчни райони, представена от съответните отдели и служби на общинската администрация, Териториалното статистическо бюро – град Велико Търново (ТСБ), Общинска служба “Земеделие” – гр. Стражица, Бюрото на труда и безработицата – гр. Горна Оряховица, клон Стражица, Регионална инспекция по здравеопазване; Регионална служба “Социални дейности”, Браншови структури (Туризм, Търговия и др.) и служби и институции, разполагащи с информация, необходима за разработването на ОУП според оценката на проектантския екип и със съдействието на общинската администрация.

Източници на информация със стратегически, планов и друг оперативен характер са съществуващите Национална концепция за пространствено развитие на Република България (2013-2025 г.), Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022 г.), Национални Оперативни програми и секторни стратегии, Регионален план за развитие на Северен централен район за планиране (2014-2020 г.), Областна стратегия за развитие на област Велико Търново (2014-2020 г.), както и на Общинския план за развитие на община Стражица (2014-2020 г.).

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО

2 Планова осигуреност на териториалното устройство на общината. Степен на реализация на действащите устройствени планове

За територията на Общината са разработвани следните устройствени планове от високо ниво:

- Териториално устройствен план на селищна система Стражица (ТУП) – 1986 ÷ 7 г
- Териториално устройствен план за отдиха по 4-то ПМС (ТУПО)

Тези териториално-устройствени планове бяха един амбициозен и напредничав за времето опит за оптимизиране на развитието на територията. За съжаление по различни причини те бяха бързо дезактуализирани и практически не се приложиха.

За град Стражица е одобрен през 1987 г. Общ градоустройствен план (ОГП). Основна негова цел е била осигуряване на планова основа за бързо и ефективно възстановяване на щетите от тежкото земетресение, сполетяло региона. Предвижданията на този план са в значителна степен реализирани, което се е отразило благоприятно на устройствената структура на града.

За територията на общината е провеждана системна политика на подробно устройствено проектиране, до голяма степен катализирана от усилията по преодоляване на щетите от земетресението. Някои населени места имат сравнително актуални и в значителна степен приложени Подробни устройствени планове, както следва

№	Населено място	Година
1.	гр. Стражица	1987
2.	с.Асеново	1987
3.	с.Благоево	1991
4.	с.Бряговица	1991
5.	с.Владислав	1992
6.	с.Виноград	1992
7.	с.Мирово	1987

8.	с.Николаево	1991
9.	с.Нова Върбовка	1992
10.	с.Ново Градище	1992
11.	с.Сушица	1992
12.	с.Царски извор	1987

Някои от населените места са с по-стари планови основи:

№	Населено място	Година
1.	с.Балканци	1936
2.	с.Водно	1953
3.	с.Горски сеновец	1930
4.	с.Железарци	1962 (околовръстен полигон)
5.	с.Кавлак	1947
6.	с.Камен	1968
7.	с.Кесарево	1968
8.	с.Лозен	1931
9.	с.Любенци	1962 (околовръстен полигон)
10.	с.Теменуга	1938

За тези населени места със стари регулационни планове има изработени, но неодобри кадастрални планове от 1991 год. (без с. Кесарево).

Във инвестиционната програма на общината за 2015 г са предвидени:

- нови кадастрални и регулационни планове на селата Кесарево и Лозен.

3 Анализ на състоянието на територията

3.1 Ситуиране на Община Стражица в структурите от по-високо национално и регионално ниво

Общината е разположена върху площ от 508 км² в североизточната част на област Велико Търново. Граничи с област Търговище и област Русе. Съседни общини са Община Горна Оряховица, Община Антоново, Община Попово, Община Бяла, Община Лясковец, Община Златарица и Община Полски Тръмбеш. Специфичното разположение на общината в близост до Великотърновската агломерация и до град Русе като привлекателен център е довело до системен отлив на население през годините от региона.

Същевременно разположението встрани от активните транспортни коридори също е играло негативна роля за демографско-урбанизационното развитие. Регионът е сравнително слабо населен, историческата селищна мрежа е стагнирала в демографското си развитие.

3.2 Регионална характеристика и връзки

В близост до общината преминават второстепенните оси на развитие на област Велико Търново, които се формират по транспортните направления на коридорите от трансевропейската транспортна мрежа и на други транспортни мрежи от национално значение, както следва:

- Средна основна меридионална ос - Русе–Велико Търново–Габрово–Стара Загора–Хасково–Кърджали–Маказа, част от общоевропейски транспортен коридор № 9;
- Северна основна паралелна ос – София – Плевен – Русе и отклонението София–Ловеч–Велико Търново–Шумен–Варна (АМ „Хемус“);
- Крайдунавска паралелна ос, която свързва селищата по Дунавското крайбрежие;
- Второстепенна ос на развитие свързваща селищата Свищов и Велико Търново.

С регионално и национално значение са пътищата от националната сухопътна мрежа, а именно:

- Велико Търново – Кесарево - Омуртаг / Варна/
- Горна Оряховица - Камен – Попово / Варна/
- Стражица - Лозен - Полски Тръмбеш /Русе –Велико Търново/
- Стражица - Ново Градище – Омуртаг /Варна / .

Съгласно Регионалния план за развитие на СЦР за периода 2014-2020 г. приоритетите за подобряване на пътната мрежа в област Велико Търново, от които община Стражица също има потенциални икономически ползи, включват доизграждането на АМ „Хемус“ в участъците Ябланица – Велико Търново и Велико Търново – Шумен и АМ Русе – В. Търново, както и скоростен път Русе – Варна.

Община Стражица се обслужва от железопътна линия с национално значение София –Варна /през Горна Оряховица/. Дължината на железопътната мрежа, преминаваща през територията на общината е 39,708 км. ЖП гара Стражица и жп спирките в селата Кесарево и Асеново, в комбинация с автомобилния транспорт, създават добра възможност за транспортни комуникации и превоз на стоки.

Тези транспортни връзки са благоприятен фактор за развитие на общината в средносрочно бъдеще.

По новото териториално деление община Стражица е в състава на Северния централен район. Новият териториален обхват на Северния централен район, определен в съответствие с изискванията на Регламент на ЕС 1059 / 2003 се формира от областите велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра (ниво NUTS 3)³ с общо 36 общини.

³ Съгласно чл.4, ал.2 и ал.3 от Закона за регионално развитие – ДВ/бр.50.2008 г.

Северен централен район обхваща пет области в територията между Стара планина и река Дунав – Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра. Районът граничи на изток със Североизточния, за запад със Северозападния, а на юг с Югоизточния райони. В състава на СЦР влизат 36 общини, неговата площ е 14974.0 км², а населението му, според данните НСИ към 31.12.2013 г. е 835 813 жители.

Той е важен транспортен кръстопът – пресичане на два от основните Паневропейски транспортни коридори – ТК № 7 (река Дунав) и ТК № 9.

Районът граничи с Румъния, като четири от петте области попадат в обхвата на Дунавския трансграничен регион – Силистра, Разград, Русе и Велико Търново. Основните оси на урбанизация са паралелните Плевен – Русе и Плевен – Велико Търново и меридионалната Русе – Велико Търново – Габрово – Казанлък – Стара Загора – Хасково – Кърджали – Маказа. Тази ос продължава на север по направлението Русе – Гюргево – Букурещ и се очаква нейното транснационално значение непрекъснато да расте. В района са развити всички видове транспорт – автомобилен, железопътен, воден и въздушен. През територията на района преминават коридор № 7 – транс европейският воден път Рейн – Майн – Дунав от Ротердам до Сулина и коридор № 9, който свързва северна, средна и източна Европа с Егейско море. Районът разполага с 5 университета и специализирани висши училища. В района много добре е развита мрежата от професионални училища след 8 клас и професионални колежи, което е предпоставка за повишаване на квалификацията на работната сила в производствените сектори на индустрията и услугите и за модерно развитие на аграрния сектор.

Според постановките на НСРР, през територията на СЦР преминават три оси на урбанистично развитие от национално значение. Тава са: Средната меридионална (ОЕТК 9) Русе – Велико Търново – Габрово – Стара Загора – Хасково – Кърджали – Маказа, Северната паралелна ос – София – Плевен – Русе, оста Ябланица – Велико Търново – Шумен – Варна и оста Русе – Разград – Шумен – Варна.

Област Велико Търново е разположена в централната част на Северна България и западната част на Северния централен район. Територията ѝ е с площ 4 662 км² (4.2 % от територията на страната). Областта е с изгодното транспортно-географско положение, което е фактор за отвореността ѝ към съседните области в страната. Принадлежността ѝ към Българското Дунавско крайбрежие също е благоприятен фактор за осъществяване на трансграничното сътрудничество с крайдунавските региони от поречието на р. Дунав. Област Велико Търново обхваща 336 населени места (14 града и 322 села), които са включени в 10 общини – Велико Търново (с площ 885 км²), Горна Оряховица (314 км²), Елена (670 км²), Златарица (231 км²), Лясковец (178 км²), Павликени (626 км²), Полски Тръмбеш (465 км²), Свищов (621 км²), Стражица (508 км²) и Сухиндол Стрелча (157 км²).

В трите най-големите общини на областта – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов са концентрирани преобладаващата част от икономическите дейности, квалифицираната работна сила структуриращи обекти на социалната и техническата инфраструктура. Към тези общини са ориентирани и основната

част от инвестициите. Двата университетски центъра – градовете Велико Търново и Свищов са и с национални функции в сферата на висшето образование.

От общия размер на територията с най големи площи са земеделските територии, следвани от горските и урбанизираните територии. Земеделските земи са с висок относителен дял в северните, равнинни части на областта. С над 80 % дял на земеделските земи от общия размер на територията са общини Полски Тръмбеш (84.6%), Свищов (82.6%), Павликени (81.0%). Горските територии преобладават в общините, разположени в южните, планински части. С горски територии над 45% от общия размер на територията са общини Елена (57.0%) и Златарица (45.8%)

Областен център е град Велико Търново, който е важен опорен център в Северна България и втори по големина град в Северния централен район.

Община Стражица е една от средните по територия общини в областта. Територията ѝ е 508 км² и е петата по големина община във Велико Търновска област. Община Стражица граничи с област Търговище и област Русе. Съседни общини са: Горна Оряховица, Антоново, Попово, Бяла, Лясковец, Златарица и Полски Тръмбеш.

Граничното положение на общината се оценява като благоприятно от гледна точка на възможностите за нейното развитие. Те в много голяма степен ще зависят от възможностите за интегриране на община Стражица със съседните области и общини и създаване на предпоставки за общо използване на ресурси и потенциали за развитие.

Постоянното население към 31.12. 2013 г. наброява 12 444 души, което е 5.0 % от населението на областта. Развитието на демографските процеси в общината през последните години навлезе в неблагоприятна фаза, характеризираща се с чувствително влошаване на режима на демографско възпроизводство и постепенно намаляване броя на населението. Този процес се продължава да се задълбочава с всяка изминала година.

Община Стражица обхваща 22 населени места, 1 град и 21 села. В структурата ѝ главно място заема общинският център (град Стражица), който изпълнява функции на икономически, транспортен и обслужващ център. Тази роля на общинския център в миналото и сега, е формирала територия, в която неговото влияние и връзки с населените места, се проявяват доста силно. Тези връзки са най-силни в границите на общината и постепенно намаляват в границите на областта. Принос за това има и транспортно-комуникационната система в тази част на страната, която улеснява достъпа до **селището и обслужването на населението.**

Община Стражица е разположена в Северна централна България между големите областни центрове Велико Търново и Русе.

Местоположението на общината предлага удобен достъп до Велико Търново, София, Русе, голямото черноморско пристанище Варна, черноморските пристанища и курорти, пазарите на Румъния.

Град Стражица е общински център, което определя редица предимства за развитието на селището по линия на представена местна администрация и деконцентрирани държавни служби. Те са свързани с възможности за по-бързо обслужване на бизнеса и по-добър достъп до информационно и проектно обслужване, свързано с европейски програми и фондове

Регионалните връзки на общината се определят и зависят от няколко групи фактори, а именно:

- *Икономически фактори* – потенциалите за развитие на селищата от общината е земеделието и хранително-вкусовата промишленост, развито зърнопроизводство и големи потенциали за овощарство и зеленчукопроизводство. Важно предимство е, че град Стражица има обособена Индустриална зона;
- *Важни импулси* за развитието на общинския център и съставните селища ще даде валоризирането на богатия туристически потенциал и културно-историческото наследство. Общината има съхранена природно среда и наличие на много язовири;
- *Социални фактори* - голяма част от обектите на периодичното и епизодичното обслужване в рамките на общината, са изградени в общинския център. В най-голяма степен това се отнася до подсистемите образование, административно и правно обслужване, култура и др. От особено значение са Професионална гимназия по транспорт “Васил Друмев” на Земеделското Стопанство, гр.Стражица и двете СОУ в гр. Стражица и с. Камен.
- *Технически фактори* - регионалните връзки се определят и от схемата на магистралната инженерна инфраструктура и преди всичко в областта на водоснабдяването, електроснабдяването и транспорта.
- *Демографски потенциал* – общинският център попада в категорията много малки градове с население около 4 500 души.

При съвременните условия регионалните връзки на общината придобиват нов характер, който се обуславя от принципите на самоуправление на общините, липса на централизирано планиране и нови пазарно-икономически отношения.

Локалните връзки в границите на общината ще се развиват на основата на единната техническа инфраструктура, отдиха и териториалните потенциали.

ОУПО определя най-общо номенклатурата на тези обекти от селищното стопанство, които ще бъдат локализирани извън регулацията на селищата от общината и тяхното приблизително местоположение, а така също и развитие на транспортно-комуникационната система, която ще осигури регионалните и локални връзки..

Членството на България в ЕС дава възможност да се използват средства от Европейските фондове за развитието на селищата от общината. Концепцията на новия устройствен план на общината се базира на варианти на социално-икономическо развитие, които отчитат предизвикателствата на членството на България в ЕС и възможността за ползване на средства по различните

оперативни програми, включително Националната оперативна програма за регионално развитие и Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 -2025. Възможностите за ползване на Европейските фондове и тяхното обвързване с конкретни проекти, имащи отношение към развитието на града и селищата от общината, ще бъдат важен елемент на градоустройствената концепция.

3.3 Транспортна инфраструктура

3.3.1 Транспортни коридори с национално и наднационално значение

Област Велико Търново се обслужва от два Пан-европейски транспортни коридори – ОЕТК № 7 (р. Дунав) и ОЕТК № 9. На територията на областта не са изградени автомагистрала и скоростни пътища, но трасето на бъдещата АМ “Хемус” /София-Варна/ през нея. От важно национално значение е доизграждането и модернизацията на крайдунавския крайбрежен път от Видин до Силистра, който е предвиден в Дунавската стратегия на Европейския съюз. През територията на областта преминават международните пътища:

- Първокласният път I-3 Русе – Бяла – Плевен – София (Е-83);
- Първокласният път I-4 Ябланица – Велико Търново - Шумен;
- Първокласният път I-5 Русе/Бяла – Велико Търново - Стара Загора – Кърджали -граница Гърция (Е-85) формиращ направлението на ОЕТК №9.

3.3.2 Интермодален транспорт

Потенциал за развитие на интермодален транспорт в областта представлява летището в Горна Оряховица. Важно значение за международните комбинирани превози е и жп гара Горна Оряховица, част от железопътно-фериботните пунктове/пристанища, влизащи в състава на мрежата за международни комбинирани превози. Модернизираното Пристанище Свищов има възможност да се включи по-активно в тези превози, ако има по-съвременна жп връзка с жп линията София-Плевен-Горна Оряховица-Варна. Състоянието на инфраструктурата на българската жп мрежа не отговаря на съвременните изисквания за комбиниран транспорт. Координацията на връзките между жп транспорт и корабоплаването е незадоволителна.

3.3.3 Автомобилен транспорт и пътна инфраструктура

Общата дължина на републиканската пътна мрежа в Област Велико Търново е 937 км, като 153 км от тях са пътища I-ви клас, 141 км са пътища II-ри клас, а останалите 643 км- пътища III-ти клас. Относителният дял на първокласните пътища в областта е 16,33 %, което е по-висок от стойността на този показател в страната – 15,22%.

Най-голяма е дължината на републиканските пътища на територията на Община Велико Търново –197,78 км, съставляващи 21,11 % от пътната мрежа в областта. През територията на общините Елена, Златарица, Павликени и Сухиндол не преминават пътища от I клас. За тези общини определяща роля за транспортното

обслужване и осигуряването на достъп до населените места имат пътищата втори и трети клас, което определя необходимостта от подобряване на експлоатационното им състояние.

Участък с висок риск и концентрация на ПТП е отсечката между Южен пътен възел Велико Търново и гр. Дебелец.

Пътната мрежа в Област Велико Търново не е свързана с пътната мрежа от румънската част, но преките трансгранични контакти се осъществяват посредством ферибота Свищов-Зимнич. На територията на областта има един ГКПП – Свищов.

3.3.4 ЖП транспорт

Общата дължина на ж.п. линиите на територията на област Велико Търново е 236 км, които съставляват 37.64 % от ж.п. мрежата на СЦР и 5.80 % от ж.п. мрежата на страната. Общата дължина на удвоените жп линии е 82 км или 34.75 % от всички жп линии в областта. Дължината на електрифицираните жп линии е 159 км – 67.37 % и е над средното ниво на ЕС. Гъстотата на железопътната мрежа в областта е 48.64 % и сред най-високите показатели за страната. Област Велико Търново се обслужва от:

- II главна линия София- Плевен-Г. Оряховица-Варна ;
- IV главна линия Русе - Ст. Загора - Подкова - съставен елемент на ОЕТК №9;
- жп клон Левски-Свищов;
- нефункциониращата към момента жп линия Лясковец – Златарица – Елена, която предоставя възможности за повторното ѝ експлоатиране.

3.3.5 Воден транспорт

Водният транспорт по ОЕТК № 7 (р. Дунав) се обслужва от пристанището от национално значение “Свищов”. Намира се в най-южната точка от р. Дунав, като от тук е най-късият път от реката до старопланинските проходи, а от там за Турция, Гърция и Близкия Изток. Пристанището разполага с най-голямата митническа складова и логистична база в Централна северна България и необходимата техника за обработка на всички видове контейнери.

3.3.6 Въздушен транспорт

Летище Горна Оряховица е петото международно летище в страната. Центърът за управление на въздушните полети ръководи движението на самолетите над цяла Северна България. Летището е специализирано за карго полети и има потенциални възможности за увеличаване обема на своята дейност. Явява се основен пункт за износ на бързоразваляеми селскостопански продукти, живи животни и охладено месо от Северна България за ЕС, Русия и страните от Близкия и Далечен Изток. Пътническият терминал е в добро състояние, но е изграден и оборудван за обслужване на вътрешни полети. В момента летището в Горна Оряховица се използва за чартърни бизнес полети, за учебно-тренировъчна дейност на ВВС и гражданската авиация. Обслужва и селскостопанската авиация.

От предоставената карта на пътната мрежа и транспортни коридори, публикувана в НСРР 2014 -2020 за Република България, ясно се вижда значимото, стратегическо положение на област Велико Търново в национален мащаб.

Карта: Пътна мрежа и транспортни коридори

3.4 Селищна мрежа

Община Стражица е създадена с Указ № 2295/ от 22.12. 1978 г., публикуван в ДВ брой 101/26.12.1978 г. които определя седалищата и състава на общините в Република България. Според този Указ община Стражица е със седалище гр. Стражица и в състава ѝ се включват 23 населени места - гр.Стражица и селата Асеново, Балканци, Благоево, Бряговица, Виноград, Владислав, Водно, Горски Сеновец, Железарци, Кавлак, Камен, Кесарево, Лозен, Любенци, Мирово, Николаево, Нова Върбовка, Ново Градище, Сушица, Теменуга и Царски Извор и Пайсий.

Настоящите граници на общината са определени с Указ № 165 от 19.06.2001 г. когато село Паисий е отделено от община Стражица и е присъединено към община Горна Оряховица. Селищната мрежа в територията на общината се е

формирала в зависимост от природните и теренни условия и с оглед развитието на поминъка на населението. Тя се състои от 22 селища, 1 град и 21 села.

Съгласно Наредба № 7 на МРРБ/22.12. 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони селищата от община Стражица попадат в следните категории:

в категорията “много малки градове” (с население до 10 000 жители) - гр.Стражица – 4 372 жители;

средни села (с население от 1000 до 2000 жители) - 2села (с. Камен и с. Кесарево);

малки села (с население от 250 до 1000 жители) - 9 села (с.Асеново, с. Благоево, с. Бряговица, с. Виноград, с. Владислав, с. Горски Сеновец, с. Лозен, с. Сушица и с. Царски извор);

много малки села (с население до 250 жители) - 10 села (с. Балканци, с. Водно, с. Железарци, с. Кавлак, с. Любенци, с. Миръво, с. Николаево, с. Нова Върбовка, с. Ново Градище и с. Теменуга).

Освен функционален, градът е и пространствен център. Като цяло селищната мрежа може да се определи като мозаечно-дисперсно разположена в територията.

Средната селищна гъстота (4.3 селища на 100 км²) е по-малка от тази за страната (около 4.8) и на област Велико Търново (около 7.6).

По степен на урбанизация, към 31.12. 2013 г. община Стражица е на едно от последните места в областта с 35.1 % градско население, което е по-ниско от средната стойност за страната – 73.0 % и от средната стойност за област Велико Търново – 69.9 %. Останалата демографска маса 64.9 % е разпределена в сравнително равномерна мрежа от села. Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самозадоволяващ се производствен характер. Като цяло, в селата липсват възможности за трудова заетост, обезпечаваша жизнената кариера на младите хора.

Структурата на първичния социален сервиз е почти огледален образ на тази категория селища и възрастовия профил на населението им. В 7 населени места от общо 22 има функциониращи училища. Центърът компенсира с пълен набор от добре развити услуги на селищно и общинско ниво.

По степен на благоустроеност, селата имат сходни характеристики – всички са електрифицирани и водоснабдени и разполагат със значителни зелени площи. Сравнима е и благоустроеността на уличната мрежа – в повечето села няма канализация и някога изградената с трайна настилка улична мрежа, сега е повсеместно в лошо състояние.

Като пространствена структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се дължи на демографските и функционални характеристики. Общината има нужда от целево създаване на два допълващи центъра – с. Камен и с. Кесарево.

Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., определя йерархичната система от градове-центрове в Република България. Град Стражица попада в пето ниво от избрания модел за урбанистично развитие – умерен полицентризъм. Пето йерархично ниво - много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на съответните общини - в Северен централен район са 19 бр.: Златарица, Лясковец, Полски Тръмбеш, Стражица, Сухиндол; Борово, Ветово, Две могили, Иваново, Сливо поле, Ценово; Завет, Лозница, Самуил, Цар Калоян; Алфатар, Главиница, Кайнарджа, Ситово.

3.5 Историческо развитие на селищната мрежа в общината.

Урбанизационни процеси

Историческата структура на селищната мрежа и разнопосочните връзки без наличието на изявен локален център и относителна равнопоставеност на селищата като икономически и демографски капацитет е довело до аморфна, нецентрализирана структура.

Територията е слабо урбанизирана. С най-голям дял са земеделските територии - 66.41 %, следват горските - 26.53 %. Урбанизираните територии са 4.96 % от общата площ

3.6 Физико-географски характеристики

3.6.1 Релеф

Територията на Общината заема части от Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина и надморска височина от 40 до 420 м. с разнообразен релеф

В геоморфологично отношение в района на Стражица са предимно слаборазчленени и разчленени алувиални низини с асиметрични долини покрай реките.

3.6.2 Климат

Община Стражица попада в климатичния район на Дунавската хълмиста равнина. Климатът е умерено - континентален, горещо лято със засушавания, прохладна, рано настъпваща пролет. Зимният период е с минимални валежи и незадържаща се дълго снежна покривка - средна продължителност 48 дни. Характерни са есенни и пролетни мразове.

3.6.2.1 Температури

Средномесечните стойности на основните метеорологични параметри съгласно Климатичния справочник на Република България са:

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Температура °C	-2.3	0.7	5.5	12.1	17.2	20.7	22.9	22.4	18.1	12.4	6.9	0.9
макс. темп. °C	3.1	6.2	11.1	18.5	23.2	26.8	29.4	29.1	25.6	19	12.1	5.8
мин. темп. °C	-4.7	-2.3	0.8	6.5	11	14.5	16.1	15.7	12	7.4	3.4	-2

Средномесечна температура на въздуха от станция В. Търново

месец	2008		2009		2010		2011		2012	
	t°	о.н.	t°	о.н.	t°	о.н.	t°	о.н.	t°	о.н.
януари	-2.9	-2.3	1.7	1.1	-0.5	0.1	-0.1	-0.5	-0.8	-0.2
февруари	3.4	1.8	2.5	0.9	3.0	1.4	0.4	-1.2	-4.7	-6.3
март	9.3	3.2	6.9	0.8	6.9	0.8	6.4	0.3	7.5	1.4
април	13.3	1.4	12.7	0.8	12.8	0.9	10.8	-1.1	14.3	2.4
май	17.7	1.1	18.3	1.7	17.9	1.3	16.8	0.2	17.1	0.5
юни	22.3	2.5	22.5	2.9	20.7	1.1	21.0	1.4	23.6	4.0
юли	23.7	2	24.1	2.4	22.5	0.8	23.7	2.0	27.6	5.9
август	25.2	4.1	23.9	1.8	24.8	3.7	23.1	2.0	24.6	3.5
септември	17.4	0.1	17.39	0.6	18.5	1.2	21.1	3.8	20.6	3.3
октомври	13.4	1.7	13.1	1.4	10.5	-1.2	10.3	-1.4	15.4	3.7
ноември	8.1	1.5	9.6	3.0	12.4	5.8	3.1	-3.5	9.2	2.6
декември	4.6	2.8	3.7	1.9	2.0	0.2	3.7	1.9	0.0	1.8

t°- температура в градуси

о.н. – отклонение от нормата в градуси

Климатичните условия са подходящи за много от разпространените в България селскостопански култури.

3.6.2.2 Вятър

Преобладаващите ветрове са с честота на вятъра по посока в %/ средно годишно както следва

N - 4,2% E – 23,9% S – 5,4% W – 33,5%

NE – 5,5% SE – 8,6% SW – 3,4% NW – 15,5%

Най-висока средна скорост на вятъра по посока/м/сек/ през годината:

W – 4.2 до 5.8 м/сек – целогодишно

NW – 3.5 до 5.5 м/сек – от февруари до октомври

S – 6.9 м/сек – през зимата

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Средна скорост на вятъра, m/s	1.4	1.7	1.8	1.6	1.3	1.1	1	1.1	1.1	1.1	1.3	1:2

3.6.3 Валежи

Валежите са под средното за страната – летен максимум и зимен минимум. Относителната влажност на въздуха е в рамките на нормалното за страната. В района на гр. Стражица, по поречието на р. Голяма река, се задържат мъгли, които влияят неблагоприятно на климатичната обстановка през студените месеци.

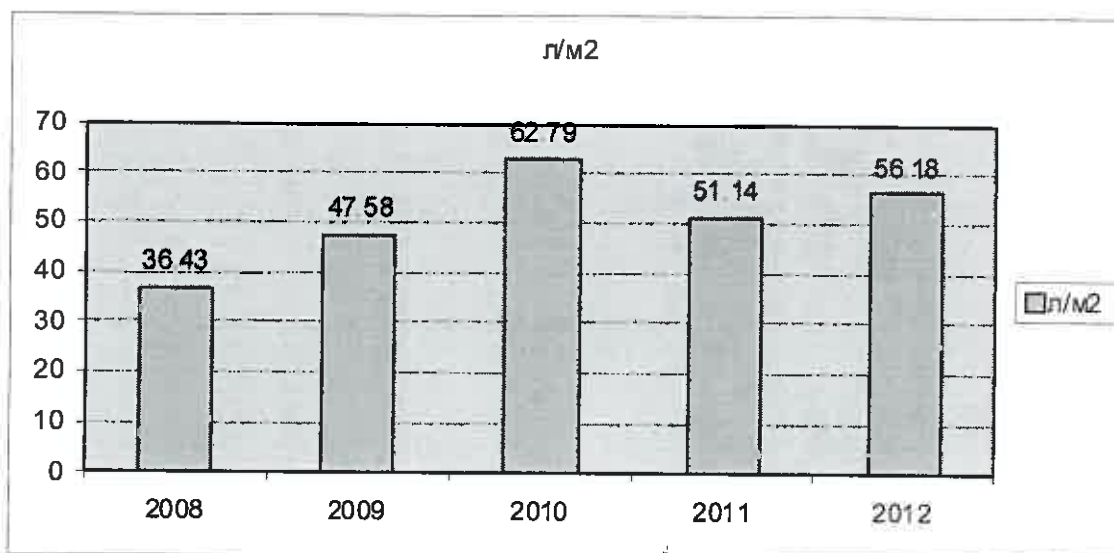
Месечна сума на валежа от станция Кесарево

месец	2008 г		2009 г		2010 г		2011 г		2012 г	
	валеж	и.н. %	валеж	и.н. %	валеж	и.н. %	валеж	и.н. %	валеж	и.н. %
януари	51.5	99	64.2	123	72.3	139	58.7	113	133.9	258
февруари	1.2	2	45.3	94	105.8	220	28.9	60	32.4	67
март	16.8	32	57.0	110	46.4	89	28.4	55	4.8	9
април	55.8	91	23.2	38	73.8	121	61.1	100	41.9	69
май	58.2	71	13.1	16	60.9	74	54.3	66	157.2	191
юни	38.5	45	20.6	24	129.3	150	73.7	86	18.4	21
юли	32.2	49	17.2	26	126.9	192	65.1	99	0.0	0.0
август	1.8	3	7.6	12	7.6	12	88	142	85.7	138
септември	82.5	192	132.0	307	34.2	79	0.0	0.0	21.3	50
октомври	49.1	133	92.8	250	29.9	81	115.5	312	45.9	124
ноември	8.1	16	28.3	54	12.5	24	2.5	5	22.5	43
декември	41.5	88	69.6	148	53.9	114	37.5	80	110.1	234

Забележка:

1. Валежът е даден в л/м²
2. и.н. % - изпълнение от нормата на валежа в %

Средногодишни стойности на валежите

Снеговалежите са средно около 25 дни годишно, през месеците януари, февруари, март и декември. Количеството валежи от сняг е приблизително 10 % от общата сума на валежите.

3.7 Водни ресурси

Водните течения и водните площи, с площ 7124.985 дка, заемат 1,4% от общата територия на общината. Водните ресурси представляват поречието на реките Стара река, Лефеджа, Голяма река, Казълдере и Шипа, както и 30 микроязовира, най-големият от които, Казълдере, е с обем 8 млн куб.м.

Язовирите се отдават на концесия от Община Стражица. Използват се за напояване и рибовъдство.

Подпочените води са високи в районите на селищата, разположени край реките и ниски в тези с полупланински характер.

В населените места има регистрирани 2716 броя кладенци и 85 бр. чешми

Зони за защита на питейните води

Слой	Подземни водни тела	Състояние на зоната за защита
Слой 1 Неоген-кватернер	Порови води в Кватернера - р. Русенски Лом и притоците му	добро
Слой 5 Триас - юра - креда	Карстови води в Централния Балкан	добро
Слой 5 Триас - юра - креда	Карстови води в Разградската формация	лошо
Слой 6	Карстови води в Малм-Валанжския басейн	добро

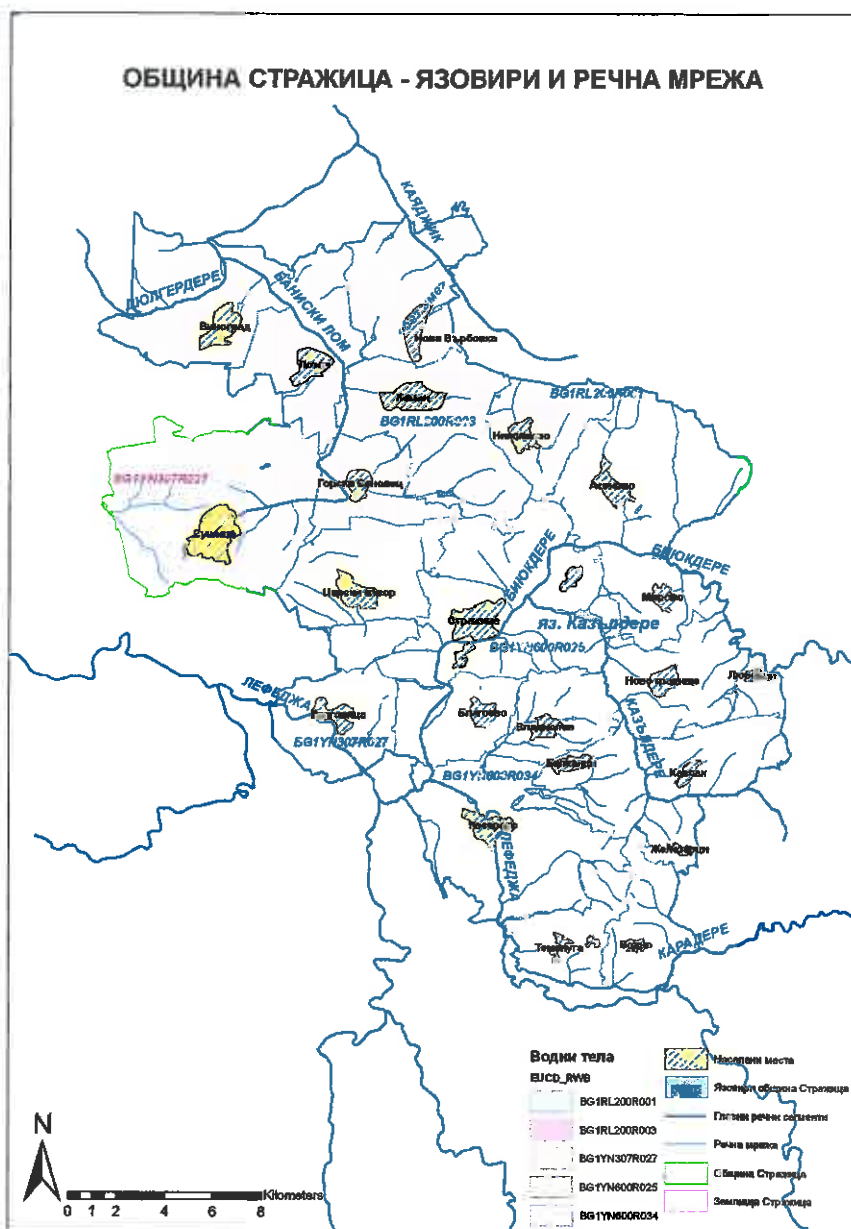
3.7.1 Реки

- р. Голяма река - водоприемник II категория, преминаваща през гр. Стражица. В нея е заустена ГПСОВ на механично стъпало
- р. Стара река - водоприемник II категория, преминаваща през с. Кесарево.
- р. Лефеджа - водоприемник II категория, преминаваща през с.Бряговица.

Голяма река, Стара река и Лефеджа са от поречието на река Янтра.

- р. Казълдере - на нея е изграден язовир "Казълдере", собственост на община Стражица
- р. Шипа, преминаваща през землището на с. Лозен.

Водните течения на територията на Община Стражица се характеризират с непостоянен режим и богатство на подпочвени води със значително съдържание

на варовик.

Различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите обуславят появата и наличието на слаби и средно развити ерозионни процеси. Линеината ерозия е развита главно по земените брегове на трите големи реки.

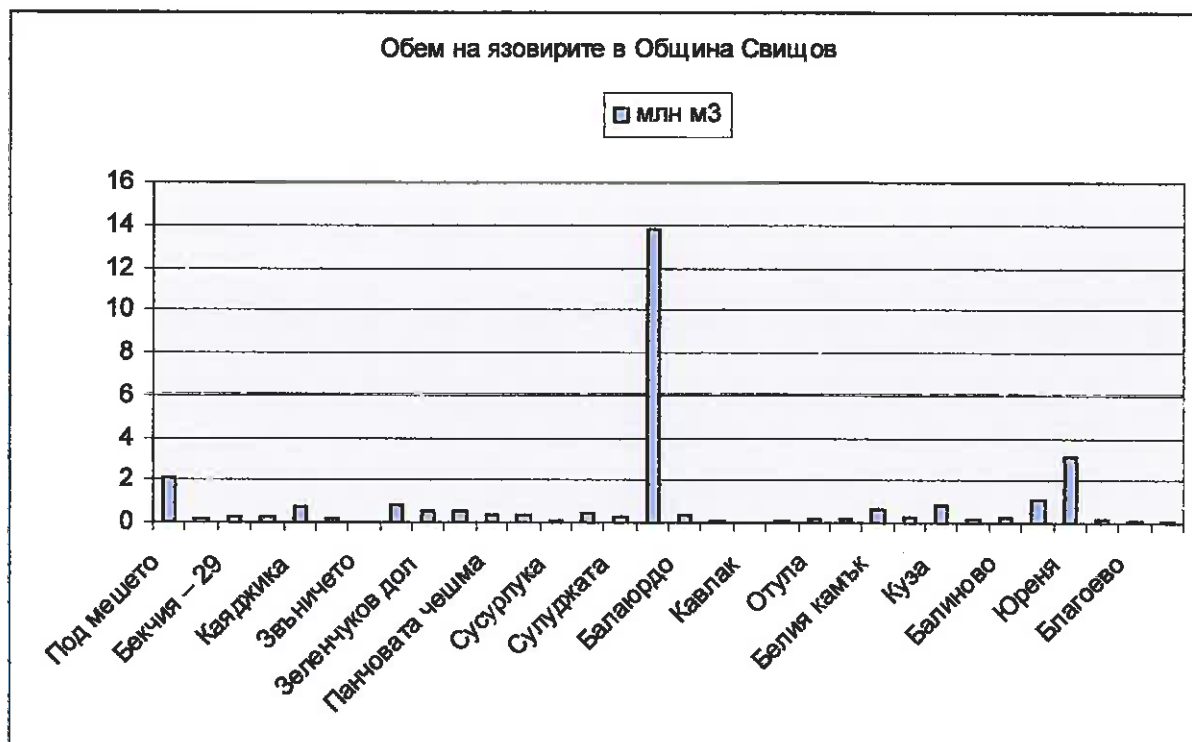
3.7.2 Минерални извори

Минерална вода с висока температура – един сондаж в землището на град Стражица, неизследвана.

3.7.3 Язовири

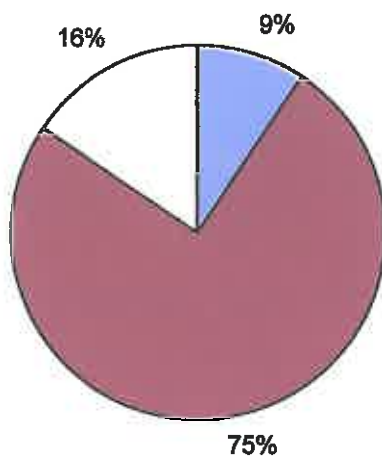
На територията на общината има изградени 32 микроязовира, използвани за риборазвъждане и частично за напояване. Най-големият е „Стражица” с обем 13

млн куб.м. и е разположен в благоприятна природна среда, на 6 км източно от общинския център. Това е допринесло за неговото развитие, благоустрояване и активно използване за нуждите на отдиha, с наличие на добре стопанисвана инфраструктура.

С изключение на един, язовирните съоръжения са в добро състояние и пълна

Състояние на язовирите

експлоатационна годност, с благоприятна природна среда и със значителен потенциал като локални центрове на разнородна рекреационна активност.

3.7.4 Геотермални ресурси

Ресурсите на геотермална вода могат да бъдат класифицирани според своята температура и област на приложение, както следва:

- Ниско потенциални източници на геотермална вода (с температура от 10°C до 100°C) - използват се за отопление, оранжерийно производство, индустриални процеси и за балнеолечебни процедури. 4
- Геотермална вода със "средна температура" - към този клас се причисляват находищата на подпочвени води под налягане с температура между 90°C - 180°C.
- Геотермална вода с "висока температура" - в този случай се използват находища на суха или наситена пара с температура между 200°C - 350°C за производство на електрическа енергия.

Температурата на водата не е по-висока от 50°C за около 72% от разкрития ресурс на находищата държавна собственост, а дебитът им варира между 1 и 20 л/сек за 75% от тях.

Извършените на територията сондажи не откриха наличието на геотермални ресурси, с изключение на един сондаж в землището на гр. Стражица, при който е открита минерална вода с много висока температура, чийто състав не е напълно изследван.

3.8 Природни ресурси

Общината е бедна на подземни природни ресурси.

На територията на общината съществуват две кариери за добив на материали, използвани в керамичната промишленост и каменна кариера за декоративен камък между селата Виноград и Нова Върбовка.

По данни от Националния баланс на запасите на подземни богатства към 31.03.2005 г. на територията на Община Стражица има няколко находища, чиято експлоатация е открита. но без добив

Находища на подземни богатства (към 31.03.2005)1

Находище/група полезни изкопаеми	Код/Доклад - сигнатура	Количество запаси/Ресурси в хил. куб. м.
Бряговица 1037/1972 На 1,5км. югоизточно от селото/ Мергели за тухли	063600/П-741; Па-521	7204.0
Стражица / глина за тухли	048601/Гьол Чаир	261.4
Стражица / глина за тухли	048602/Воденицата	167.4
Кесарево 1031/1972 На 1 км. източно от селото / глина за тухли	048900/Па -740; Па-417; Па-421;	2226.2

	Па-506; Па-558	
Кесарево На 800 м. южно от с. Кесарево	0635000/Па-740; Па-417; Па-421; Па-506; Па-558	3127.9

Действащи кариери към 2013 г

Землище	Имот №	Вид собств.	Суровина	Площ, дка
с. Камен	0.244	държавна	пясък, чакъл и глина	8.604
с. Нова Върбовка	0.264	общ. публична	пясък, чакъл и глина	9.545
с. Владислав	120.1	обществени организации	суровини за стр. и пром. в скали	51.187
с. Владислав	120.2	обществени организации	суровини за стр. и пром. в скали	41.439

3.8.1 Качество на атмосферния въздух

Съгласно Наредба № 7 към Закона за чистотата на атмосферния въздух община Стражица попада в район VI по чл. 30, ал. 1, т. 3 – район, в който нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове.

На територията на общината няма станции за контрол на състоянието на въздуха. Извършва се периодичен контрол от РИОСВ – В. Търново на азотен диоксид, серен диоксид, сероводород, прах и оловни аерозоли. На контрол подлежат паровата централа на „Велпа-91” АД и мазутната централа на „Корода – България” АД.

През летния сезон има значително замърсяване в района на главните пътища.

3.8.2 Шум

Няма предприятия, генериращи съществено шумово замърсяване. Повишени стойности на шумово замърсяване има в близост до главните автомобилни пътища.

3.9 Ландшафтна оценка

Типичният хълмисто-предбалканският характер на релефа, аморфната селищна мрежа, разнообразният характер на релефа и растителността формират характерен пейзаж.

Липсата на мащабни икономически центрове, както и на инфраструктурни и транспортни елементи от голям мащаб е допринесла за висока степен на запазеност и автентичност на ландшафта.

До голяма степен автентична е и картината на едроразмерната растителност, диспергирана между земеделските земи и формираща по-масивни горски площи в централната и източната част на територията.

3.10 Геоложка характеристика

Районът се изгражда от:

- Горнооряховска свита – (gK1 h-ap);

Обхваща района на Горна Оряховица, Лясковец, Стражица, Златарица, Добри дял, Горско Ново село, Джулюница. Изградена е от мергели, с преобладаване на глинести и слабоалевритови мергели, рядко се срещат чистите мергели. В Горнооряховската свита се срещат и прослойки от пясъчници и алевролити. Дебелината на слоя от Горнооряховската свита е от порядъка 450 ÷ 600 м.

- Романска свита – (rmK1ap);

Романската свита е преобладаващо от пясъчници с прослойки от мергели.

- Алувиални отложения – aQh.

Дебелината на алувиалните отложения е около 9 м, от тях е изградена терасата на р. Голяма река.

В тектонско отношение територията попада на границата между Мизийската платформа и Преходната зона на Предбалкана.

През 1986 година се развиват процеси на сеизмично огнище в района на гр. Стражица - район с координати 43.15 – 43.27° северна ширина и 25.97 – 26.10° източна дължина. Тук се намират землищата на селата Асеново, Водица, Манастирица, Посабина и Медовина.

По геоложки данни в този район е проследен Водолей-Драгановския разлом с направление И-З. На север от него със същото направление е Ресенско-Медовинския разлом. В района има още два линеамента с направление СИ-ЮЗ. Единият се проследява от гр. Горна Оряховица през гр. Стражица и южно от Асеново затихва (Горнооряховски линеамент). Другият е Стражишкия линеамент. Тези два линеамента са изиграли една от главните роли в развитието на сеизмографския процес през 1986 година.

3.10.1 Почви

- Черноземни – в района на Сушица, Лозен, Царски извор, Стражица и Владислав
- Алувиално-ливадни – около реките
- Алувиално – делувиални
- Сиви (тъмно сиви и светло сиви) – преобладаващ тип почви в община Стражица

3.10.2 Свлачища

Справка за регистрирани свлачища в Община Стражица към 2014 г

№	Селище	Година на рег.	Възраст	Състояние	Застрашава	Засегната площ, м2	Застрашена площ, м2
1	Асеново	2006	Съвр.	Пер. активно	Шосе, Зем. земи	396	480
2	Бряговица	1975	Старо	Пер. активно	Зем. земи	100000	120000
3	Бряговица	1975	Съвр.	Пер. активно	Зем. земи	3750	4500
4	Бряговица	2010	Ново	Пер. активно	шЖС, Шосе, ЕЛ, ВиК	няма данни	няма данни
5	Виноград	1987	Старо	Пер. активно	Зем. земи	9000	10800
6	Железарци	1996	Съвр.	Пер. активно	ЖС, Шосе, ЕЛ, ВиК	7500	9000
7	Железарци	1997	Старо	Пер. активно	ЖС, ЕЛ, ВиК	175000	210000
8	Железарци	1997	Старо	Пер. активно	Горски фонд, Зем земи	22000	26400
9	Железарци	1997	Старо	Пер. активно	Зем. земи	80000	96000
10	Железарци	1997	Старо	Пер. активно	ЖС, Шосе, ЕЛ, ВиК	150000	180000
11	Железарци	1997	Съвр.	Стабилизирано	Шо. земи	6500	7800
12	Кавлак	1987	Съвр.	Пер. активно	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	2000	2400
13	Кавлак	1987	Съвр.	Пер. активно	ЕЛ, Зем. земи	20400	24480
14	Кавлак	2006	Съвр.	Пер. активно	Шосе, Горски фонд	6510	7820
15	Кесарево	1986	Старо	Потенциално	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	250000	300000
16	Николаево	1987	Древно	Потенциално	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	22500	27000
17	Нова Върбовка	1987	Съвр.	Пер. активно	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	5500	6600
18	Нова Върбовка	1987	Съвр.	Пер. активно	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	2025	2430
19	Ново градище	1987	Съвр.	Пер. активно	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	5000	6000
20	Стражица	1975	Старо	Пер. активно	Зем. земи	8400	10080
21	Стражица	1975	Съвр.	Пер. активно	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	55000	66000
22	Стражица	1975	Съвр.	Пер. активно	Зем. земи	12800	15360
23	Стражица	1992	Съвр.	Потенциално	ЖС, УЛ, ЕЛ,	22000	26400

					ВиК		
24	Теменуга	1975	Старо	Пер. активно	ЖС, УЛ, ЕЛ, ВиК	300000	360000
25	Теменуга	1975	Старо	Пер. активно	УЛ, ЕЛ	5000	6000
26	Теменуга	2006	Съвр.	Пер. активно	Шосе, Горски фонд	660	800
ОБЩО						1271941	1526350

3.11 Структура на собствеността

Както се вижда от анализа на собствеността на съответната схема доминира диспергиран, наложен от приложението на земеразделителните планове и отразен в действащите КВС режим на собственост върху земеделските и горските земи.

Процесите на комасация не са започнали в значителен мащаб, а земеползването става върху уедрени площи в режим на аренда.

4 Демография. Анализ.

Методика на изследването. Демографската характеристика на община Стражица е изготвена, съгласно изискванията на нормативната уредба за разработване на ОУП. Разделът включва анализ на състоянието и развитието на демографските процеси и структури, основни проблеми и тенденции.

Демографският фактор е един от основните, ползвани както за анализи на социално-икономическото и инфраструктурното развитие на населените места и териториалните общности, така и за параметриране на устройствените решения в устройствените планове. С броя на населението (настоящо и прогнозно) се определят различните потребности на населението от жилища, социална и техническа инфраструктура, зелената система и др.

Източници на информация: Национален статистически институт (НСИ), Териториално статистическо бюро (ТСБ) гр. Велико Търново, Дирекция «Бюро по труда» (ДБТ) гр. Горна Оряховица, филиал гр. Стражица.

4.1 Динамика на населението

Характерно за демографското развитие на страната е намалението на населението след 1990 г. което продължава и понастоящем. Тези процеси засягат и община Стражица. Където населението в последните десетилетия намалява.

Табл.1. Динамика на населението в община Стражица - брой

Година преброяване	на	Общо население	Град Стражица	Села	% на градското население
31.12. 1934		35056	4498	30558	12,8

31.12. 1946	36468	4663	31805	12,8
01.12. 1956	31839	4186	27653	13,1
01.12. 1965	26995	4097	22898	15,2
02.12. 1975	23750	5029	18721	21,2
04.12. 1985	20699	5509	15190	26,6
04.03. 1992	18759	5554	13205	29,6
01.03. 2001	16504	5278	11226	32,0
01.02. 2011	12721	4417	8304	34,7
Текуща статистика				
31.12. 2011	12654	4394	8260	34,7
31.12. 2012	12539	4375	8164	34,9
31.12.2013	12444	4372	8072	35,1

Източник: НСИ

От представените данни се очертават два периода в динамиката на населението в общината:

- Период на нарастване по естествен път 1934 – 1946 г.
- Период на плавно намаляване на населението при запазени възпроизводствени структури след 1956 г.

За град Стражица се очертават три периода в динамиката на населението:

- Период на нарастване по естествен път – 1934-1946 г.;
- Период на нарастване (главно по механичен път) 1956-1992 г.
- Период на плавно намаляване на населението при запазени възпроизводствени структури след 1992 г.

По данни от преброяването проведено на 1.02.2011 г. изчисленото постоянно население на България възлиза на 7 364 570 д. В сравнение с преброяването от 2001 г. населението е намаляло с 564 570 души, или с (-7.1 %). В основата на демографските загуби е отрицателният естествен прираст и миграциите. Тези негативни процеси засягат много повече и населените места от община Стражица, където на 01.02.2011 г. г. изчисленото налично население на общината е 12 721 д. В периода между двете преброявания е намаляло населението във всичките населени места на общината в резултат на отрицателен естествен и механичен прираст с 3 783 д, или с 22.9 % (с около 2.29 % средногодишно).

Табл. 2. Население в община Стражица към 1. 02. 2011 г.

Статистически район, област, община	Преброявания към		Прираст	
	2001	2011	Брой	%
БЪЛГАРИЯ	7928901	7364570	-564331	-7,1
СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН	997871	861112	-136759	-13,7
ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО	293172	258494	-34678	-11,8
ОБЩИНА СТРАЖИЦА	16504	12721	-3783	-22,9
гр.СТРАЖИЦА	5278	4417	-861	-16,3
с.АСЕНОВО	776	636	-140	-18,0
с.БАЛКАНЦИ	228	148	-80	-35,1
с.БЛАГОЕВО	462	372	-90	-19,5
с.БРЯГОВИЦА	536	414	-122	-22,8
с.ВИНОГРАД	895	568	-327	-36,5
с.ВЛАДИСЛАВ	363	261	-102	-28,1
с.ВОДНО	33	3	-30	-90,9
с.ГОРСКИ СЕНОВЕЦ	394	260	-134	-34,0
с.ЖЕЛЕЗАРЦИ	39	37	-2	-5,1
с.КАВЛАК	107	55	-52	-48,6
с.КАМЕН	1681	1499	-182	-10,8
с.КЕСАРЕВО	1798	1327	-471	-26,2
с.ЛОЗЕН	561	399	-162	-28,9
с.ЛЮБЕНЦИ	16	8	-8	-50,0
с.МИРОВО	243	174	-69	-28,4
с.НИКОЛАЕВО	180	117	-63	-35,0
с.НОВА ВЪРБОВКА	415	252	-163	-39,3
с.НОВО ГРАДИЩЕ	194	107	-87	-44,8
с.ПАИСИЙ	211	0	-211	-100,0
с.СУШИЦА	1183	823	-360	-30,4
с.ТЕМЕНУГА	67	22	-45	-67,2
с.ЦАРСКИ ИЗВОР	844	822	-22	-2,6

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г., обработка Консултанта

4.1.1 Административно-териториални промени:

През 1964 г. с. Стражица е признато за селище от градски тип с Указ № 546/обн.15.09.1964 г., а за град -

с Указ № 829/обн.29.08.1969 г.;

През 1993 г. с. Чапаево се преименува на с. Царски извор с Указ № 232/обн.22.10.1993 г. (ДВ, бр.90/1993 г.);

През 2001 г. с. Паисий, община Стражица, е присъединено към община Горна Оряховица с Указ № 165/обн.19.06.2001 г.

Икономическата криза дава отражение и в задълбочаването на демографските проблеми, свързани с процесите на раждаемост, смъртност, миграция на населението и не на последно място задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението в страната. Община Стражица е на 7 място на ниво NUTS 4 в област Велико Търново по **брой на населението** – 12 444 души към 31.12.2013 г., което представлява 5.0 % от населението на областта. В разпределението на населението на общинско ниво не съществува дисбаланс между гр. Стражица и останалите населени места. Населението на общинския център към 31.12. 2013 г. е 4 372 д. (35.1 % от населението на общината). Сред другите населени места в общината с относително по-голям брой население е с. Камен 1508 д. и с. Кесарево 1305 д.

По данни от текущата демографска статистикана на НСИ населението на общината продължава да намалява и към 31.12. 2013 г. населението наброява 12 44 души, или за 2 година намалява с 210 д.(1.7 %).

Табл.3. Население в община Стражица към 31.12.

Населени места	2011	2012	2013
Община Стражица	12654	12539	12444
с.Асеново	633	640	631
с.Балканци	144	144	140
с.Благоево	368	360	352
с.Бряговица	407	407	408
с.Виноград	568	583	576
с.Владислав	260	262	268
с.Водно	3	4	4
с.Горски Сеновец	258	264	263
с.Железарци	36	36	36
с.Кавлак	50	46	40
с.Камен	1513	1502	1506
с.Кесарево	1343	1321	1305
с.Лозен	392	380	368

с.Любенци	8	7	7
с.Мирово	174	172	169
с.Николаево	115	109	100
с.Нова Върбовка	244	233	222
с.Ново градище	102	91	88
гр.Стражица	4394	4375	4372
с.Сушица	804	777	764
с.Теменуга	24	23	23
с.Царски извор	814	803	802

Източник: НСИ

4.2 Основни демографски процеси

Параметрите на възпроизводството на населението се определят от развитието на основните демографски процеси – *естествен и механичен прираст*. В община Стражица те са:

Табл.4. Естествено и механично движение на населението в община Стражица (брой)

Години	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2009	172	277	-105	252	377	-125
2010	165	286	-121	312	466	-154
2011	171	252	-81	220	226	-6
2012	148	245	-97	196	214	-18
2013	150	232	-82	198	211	-13

На 1000 души от населението – в промили (‰)

Години	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2009	11,6	18,6	-7,1	17,0	25,4	-8,4
2010	11,3	19,6	-8,3	21,4	31,9	-10,5
2011	13,5	19,8	-6,4	17,3	17,8	-0,5
2012	11,7	19,5	-7,7	15,6	17,0	-1,4
2013	12,0	18,6	-6,6	15,9	16,9	-1,0

Източник: НСИ

Раждаемостта като процес, определящ количественото нарастване на населението на общината през последните години е с тенденция на намаляване (2009 – 2013 г.). В общината през 2009 г. г. са родени 172 деца (11.6 ‰), а през 2013 г. 150 деца (12.0 ‰), от тях 49 деца са родени в град Стражица, 20 деца в с. Камен, 14 деца в с. Царски извор, 13 в с. Кесарево, като в 5 села няма родини деца. Коефициентът на раждаемостта в страната през 2013 г е (9.2 ‰) и в област Велико Търново (8.9 ‰), или по този показател общината има по-благоприятни позиции от средните за страната с 2.8 пункта и с 3.1 пункта от тази на областта. По-високият коефициент на раждаемост в общината се дължи на ражданията сред ромското население

Определящо значение за броя на живородените деца има броят на жените във фертилна (детеродна) възраст (15- 49 г.) – 2 427 (19.5 % от населението - 2013), като спрямо началото на 2011 г. той е бил 2 456, или за около 3 години намалява с 29 жени. Съществено значение за намаляването на раждаемостта оказват и измененията във възрастовата структура на родилните контингенти. В общината 97.3 % от ражданията се осъществяват от жени на възраст 15-34 г., но те представляват само 52.5 от жените във фертилна (детеродна) възраст. Броят на жените в тази възрастова група намалява основно поради по-малкия брой момичета, които влизат във фертилна възраст, и емиграционните процеси.

Табл.5. Контингент на жени в фертилна (детеродна) възраст в община Стражица

години	15 – 49 години	15 – 34 години	% на жените 15-34 години
31.12. 2013	2427	1275	52.5
01.02. 2011	2456	1382	56.3

Източник: НСИ

Тенденцията в развитието на раждаемостта може да бъде проследена и чрез разглеждане на стойностите на *тоталния коефициент на плодовитост*⁴ - 1.39 живородени деца (2013) за област Велико Търново – една стойност доста отдалечена от теоретично необходимия минимум за осигуряване на простото възпроизводство на поколенията – 2.1 живородени деца/1 жена.

Смъртността е със значително по-високи стойности от раждаемостта. През 2013 когато са умрели 232 д., а коефициента на общата смъртност е (18.6 ‰). През 2012 г. са умрели 245 д.(19.5 ‰), 2011 г. са умрели 252 д.(19.8 ‰). *По отношение на смъртността през 2013 г. община Стражица е с по-неблагоприятни коефициенти от средните за страната (14.4 ‰) и на област Велико Търново (15.8 ‰).*

⁴ *Тотален коефициент на плодовитост* - сумата от повъзрастовите коефициенти за плодовитост през съответната година, който показва средният брой деца, който би родила една жена през целия си фертилен (детероден) период, ако се запази същата повъзрастова плодовитост през съответната година.

Естественият прираст⁵ в общината в периода 2009-2013 г. е отрицателен, 2009 г. (-105 души), 2010 г. (-121 души), 2011 г. (-81 души), 2012 г. (-97 души) и 2013 г. (- 82 души). Коефициентът на естественият прираст в общината през 2011 г. е (-6.4 ‰), 2012 г. е (-7.7 ‰) и 2013 г. е (-6.6 ‰).

През 2013 г. в област Велико Търново естественият прираст е (- 6.9 ‰) и в страната (-5.2 ‰). Или по този показател общината е с по-неблагоприятни показатели от средните за страната и със малко по-добри показатели от областта.

Табл. 6. Коефициент на естествения прираст 2009-2013 г. (в промили - ‰),

	2009	2010	2011	2012	2013
България	-3,5	-4,6	-5,1	-5,5	-5,2
Северен централен район	-6,1	-7,3	-8,0	-8,2	-7,7
Област Велико Търново	-6,4	-7,8	-7,9	-7,9	-6,9
Община Стражица	-7,1	-8,3	-6,4	-7,7	-6,6

Източник: НСИ

Влошената характеристика на възпроизводствените процеси е трайно явление, което ще оказва въздействие върху социално – икономическото развитие на общината и се взема под внимание при определяне на демографските прогнози за нуждите на ОУП на община Трявна.

4.2.1 Механичен прираст

Данните за вътрешната миграция на населението за общината показват, че изселените са повече от заселените, като механичният прираст е с отрицателен знак. През периода 2009 – 2013 са се заселили 1 179 души, а са се изселили 1 494 души, или за 5 години имаме отрицателен механичен прираст (-316 души). Миграцията оказва силен негативен ефект върху възпроизводството на населението, тъй като чрез изселването на жени в родилна възраст се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост не само за следващите 10-15 години, но и в по-дълъг период от време.

Отрицателният естествен и механичен прираст е потенциален проблем за по-нататъшната жизненост на общината.

4.3 Полова и възрастова структура

Половата структура на населението на община Стражица не се различава съществено от тази за страната и за отделните региони. Броят на жените преобладава над този за мъжете, независимо, че броят на новородените момчета е по-висок от този на новородените момичета. Впоследствие под влияние на редица фактори като по-високата смъртност при мъжете, по-ниската средна продължителност на живота при мъжете, по-голямата склонност към емиграция при мъжете и др. се стига до нарушената полова структура на населението. Към 31.12. 2013 г. в община Трявна жените са 6 280 (50.5 %), мъжете са 6 164 души

⁵ Разликата между ражданията и умираанията

(49.5 %), или на 1000 мъже се падат 1 019 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 55-60 години. С нарастване на възрастта се увеличава броят и относителният дял на жените от общото население на общината. За област Велико Търново съотношението е 51.7 % : 48.3 %, а за страната 51.4 % : 48.6 %.

Табл. 7. Структура на населението по пол и по години към 31.12.

	2009	2010	2011	2012	2013
Община Стражица	14742	14467	12654	12539	12444
Мъже	7277	7159	6296	6222	6164
Жени	7465	7308	6358	6317	6280

Източник: НСИ

По отношение на възрастовата структура на населението в община Стражица се потвърждават неблагоприятните тенденции в демографското развитие, характерни за страната. *Налице е продължаващ процес на застаряване на населението*, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на броя и дела на населението на 65 и повече години.

Табл. 8. Възрастова структура на населението към 31.12.2013 г. (в %)

	0-14г.	15-64г.	65г. +
България	13,7	66,7	19,6
Северен централен район	12,5	65,7	21,7
Област Велико Търново	12,2	66,3	21,5
Община Стражица	17,8	61,3	20,9

Източник: НСИ

По основни възрастови групи в общината през 2013 г. преобладава населението в групата на 15-64 години 7 631 д., или 61.3 %. По населени места в общината най-голям е този дял в гр. Стражица 67.3 %, с. Горски Сеновец 65.4 % и с. Камен 64.2 %, а най-малък в с. Водно 20.5 %.

Делът на населението на възраст под 15 г. е с най-висок относителен дял в с. Железарци 27.6 % и с. Виноград 27.7 %, а в с. Водно и с.Кавлак няма младо население.. *В общината възрастовата група от 0 до 14 години е с неблагоприятни показатели от средните за страната, района и областта, което се дължи на по-високата раждаемост сред ромското население.*

Неблагоприятен е факта, че възрастовата група над 65 години е 2 604., или 20.9 % и непрекъснато расте, като с най голям относителен дял са селата Водно 75.0 % и Кавлак 55.0 %.

Табл. 9. Население по възрастови групи към 31.12.2013 г.

Населени места	Общо	Брой			Съотношение- %		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Общо	12444	2209	7631	2604	17,8	61,3	20,9
с.Асеново	631	154	380	97	24,4	60,2	15,4
с.Балканци	140	10	72	58	7,1	51,4	41,4
с.Благоево	352	66	213	73	18,8	60,5	20,7
с.Бряговица	408	64	221	123	15,7	54,2	30,1
с.Виноград	576	159	344	73	27,6	59,7	12,7
с.Владислав	268	55	138	75	20,5	51,5	28,0
с.Водно	4	0	1	3	0,0	25,0	75,0
с.Горски Сеновец	263	29	172	62	11,0	65,4	23,6
с.Железарци	36	10	15	11	27,8	41,7	30,6
с.Кавлак	40	0	18	22	0,0	45,0	55,0
с.Камен	1506	318	967	221	21,1	64,2	14,7
с.Кесарево	1305	264	761	280	20,2	58,3	21,5
с.Лозен	368	50	186	132	13,6	50,5	35,9
с.Любенци	7	1	3	3	14,3	42,9	42,9
с.Мирово	169	31	94	44	18,3	55,6	26,0
с.Николаево	100	6	53	41	6,0	53,0	41,0
с.Нова Върбовка	222	20	117	85	9,0	52,7	38,3
с.Ново градище	88	2	35	51	2,3	39,8	58,0
гр.Стражица	4372	721	2941	710	16,5	67,3	16,2
с.Сушица	764	79	398	287	10,3	52,1	37,6
с.Теменуга	23	2	10	11	8,7	43,5	47,8
с.Царски извор	802	168	492	142	20,9	61,3	17,7

Източник: НСИ

В Националната концепция за пространствено развитие на Република България за периода 2013-2025 г. като обезлюдяващи се територии са категоризирани землица с население под 100 души. В община Стражица, като такова селище се открояват 6 населени места, от тях 2 са с население до 10 души (с. Водно 2 д. и с. Любенци 7 д.).

4.4 Етно-демографска характеристика на населението

Лицата, които са се възползвали от правото на доброволен отговор на въпроса за етническо самоопределение, са 95.5 % от населението към 01.02.2011 г.

Българската етническа група обхваща 9 124 лица, или 75.1 % от лицата, доброволно декларирали етническото си самоопределение, при 84.8 % средно за страната. Делът на българската етническа група в сравнение с данните за страната е по-ниска с 9.7 %.

Турската етническа общност е втората по численост. Към 01.02.2011 г. наброява 1 758 души според самоопределянето на лицата, с относителен дял от 14.5 %.

Ромският етнос е третият по численост. Към 01.02.2011 г. наброява 456 души според самоопределянето на лицата, с относителен дял от 3.8 %, при средно 4.9 % за страната.

Видно от по-долната таблица броят на самоопределилите се лица в малцинствени групи е 456 човека (към датата на преброяване), но това не може да се приеме като реално отражение на етническата картина в общината. Прави впечатление факта, че 627 лица не са посочили етноса, към който се самоопределят, което не е от съществено значение, ако основната част от тях не носят белезите (ценностната система) на ромската общност. Най-голям е относителният дял на населението от малцинствата в селата Асеново и Царски извор, следвани от селата Виноград, Кесарево и Камен.

В общината има разработена **Стратегия за интеграция на малцинствените общности в община Стражица за периода (2012-2020 г.)**, която се основава на насоките и приоритетите на държавната политика за тази сфера, конкретно на **Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020 г.)**.

Трябва да отбележим, че ромската общност е хетерогенна. Тя се състои от отделни групи, които се самоопределят по различен начин⁶ като българи, турци и роми и т. н. Хората от малцинствените групи живеят в обособени квартали, които се характеризират с лоша инфраструктура, която на места липсва, наличие на незаконно строителство, бедност, ниска степен на образование, отпадане на децата от училище, ниска степен на здравно обслужване, висока безработица, липса на спортни мероприятия и съоръжения за тяхното провеждане. Наличието на лоши санитарно-хигиенни условия е предпоставка за разпространение на епидемиологични заболявания. Това се дължи на продължителното натрупване на различни фактори, които в крайна сметка са довели до влошаване на условията на живот и социална неравнопоставеност. Необходимо е да се отбележи, че броят на ромското население трудно се обхваща и следи по официален път с помощта на статистически данни поради непрекъснатото движение на това население, както и поради факта, че голяма част от тях се самоопределят като турци или българи при официалните преброявания. Ромите имат специфичен начин на живот, които се различава от начина на живот на другите етнически и социални групи в България. Процесите на урбанизация не водят до възприемане на универсален начин на живот и поведение в обществото от тяхна страна.

⁶ Причините за тази ситуация се дължат на явленията "етническа мимикрия" (т. е. лица с ромска идентичност публично декларират друга, не-ромска идентичност).

Табл. 10. Население по етническа принадлежност към 01.02. 2011 г.

Населено място	Брой лица, отг. на доброво- лния въпрос за етническа принадл. общо	Етническа група				Не се самоопр еделям
		Българс ка	Турска	Ромска	Друга	
ОБЩО	12154	9124	1758	456	159	657
гр.СТРАЖИЦА	4192	3637	314	77	23	141
с.АСЕНОВО	622	278	298	45
с.БАЛКАНЦИ	148	148	-	-	-	-
с.БЛАГОЕВО	368	262	52	39	9	6
с.БРЯГОВИЦА	390	371	5	-	6	8
с.ВИНОГРАД	532	321	90	7	100	14
с.ВЛАДИСЛАВ	218	172	38	-	-	8
с.ВОДНО	3	3	-	-	-	-
с.ГОРСКИ СЕНОВЕЦ	225	176	15	-	-	34
с.ЖЕЛЕЗАРЦИ	37	37	-	-	-	-
с.КАВЛАК	53	51	-	-
с.КАМЕН	1469	893	119	193	4	260
с.КЕСАРЕВО	1290	819	387	16	6	62
с.ЛОЗЕН	391	272	57	-	3	59
с.ЛЮБЕНЦИ	4	4	-	-	-	-
с.МИРОВО	123	109	14	-	-	-
с.НИКОЛАЕВО	117	106	-	11	-	-
с.НОВА ВЪРБОВКА	245	220	7	4	-	14
с.НОВО ГРАДИЩЕ	107	102	5	-	-	-
с.СУШИЦА	799	709	44	37
с.ТЕМЕНУГА	22	22	-	-	-	-
с.ЦАРСКИ ИЗВОР	799	412	313	71	-	3

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г.

Забележка: (..) Данните са конфиденциални

4.4.1 Основни изводи:

- Малък брой население на общината, наченки на обезлюдяване на някои села;
- За периода между двете преброявания през 2001 и 2011 г. общината има отрицателен прираст (-22.9 %), или намалява с 3 783 д.;
- Населението продължава да намалява и в годините след последното преброяване;
- Застаряване на населението, към 31.12.2013 г. възрастовата група над 65 години е 2 604 д., или 20.9 %;
- В общината възрастовата група от 0 до 14 години е с по-благоприятни показатели от средните за страната, района и Велико Търново, което се дължи на по-високата раждаемост сред ромското население;
- Раждаемостта като процес, определящ количественото нарастване на населението през последните години има добри коефициенти, дължащо се на ромското население;
- Смъртността е с по-високи стойности от раждаемостта;
- Естественя прираст през последните години е отрицателен;
- Отрицателният естествен прираст и механичен прираст е потенциален проблем за по-нататъшната жизненост на общината.

5 Заетост и безработица

5.1 Заетост

Заетите лица в общината през 2013 г. са 1779, а през 2011 г. са 1748, или имаме увеличение на заетите с 1.69% .

Разпределението на заетите по сектори на икономиката в община Стражица през 2013 г. е съответно:

- първичен (аграрен)- 400 д. (22.5 %);
- вторичен (индустрия) – 934 д. (52.5 %);
- третичен (услуги) – 445 д. (25.0 %).

Многото заети в аграрния и в индустриалния сектор потвърждават селскостопанския и промишления характер на общината.

По отрасли през 2013 г. най-голям дял заети лица има в отрасъла на “Преработващата промишленост” – 51.1 %, сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ – 22.5 % и отрасъл „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ – 18.3 % което е видно от представената по-долу таблица. Данните показват, че преработващата индустрия и селското стопанство са от ключово значение за местната икономика

Табл. 1. Заетост в нефинансовите предприятия за 2013 г. по икономически дейности за община Стражица

ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21)	Предприятия	Заети лица	Наети лица
	Брой	Б р о й	
ОБЩИНА СТРАЖИЦА	286	1779	1554
A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	53	400	364
C ПЕРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ	20	909	899
D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	4	4	-
F СТРОИТЕЛСТВО	7	21	15
G ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	126	325	213
H ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	16	32	24
I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	29	47	24
L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	6	6	..
M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	5	6	..
N АДМИНИСТРАТИВНО СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ
Q ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	13	22	11
R КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ
S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	4	5	..

Източник: ТСБ Велико Търново

(..) Конфиденциални данни

(-) Няма случай

За увеличаване на заетостта е необходимо модернизиране на производствената база, внедряване на нови технологии и иновации за по-голяма конкурентноспособност и по-добро качеството на произвежданите продукти.

5.2 Безработица

Преструктурирането и развитието на икономиката е основен фактор, влияещ върху обхвата и структурата на безработицата.

Според данни на Агенцията по заетостта - безработицата в община се характеризира със следните показатели:

Табл. 2. Безработни лица в община Стражица към 31.12.

	2011	2012	2013	2014
Регистрирани безработни – бр.	1266	1367	1495	1328
Равнище на безработица - %	29,5	31,9	34,9	31,0
Безработни до 29 г. вкл.	239	299	305	220
% безработни до 29 г.	18,9	21,9	20,4	16,6
Продължително безработни >1 г.	552	570	621	695
% продължително безработни	43,6	41,7	41,5	52,3
Иконом. активни лица	4289	4289	4289	4289

Източник: Агенция по заетостта

Коефициентът на безработица в общината остава един най-високите в областта – 31.0 % към 31.12. 2014 г., при средно 11.4 % за страната и 11.7 % за област Велико Търново. Делът на безработните в община Стражица превишава неколкостранно показателя за страната и за областта.

От таблицата се наблюдава тенденция на намаление на безработните лица в община Стражица. Регистрираните безработни лица през 2014 година наброяват 1 328 души. Техният брой се увеличава с 62 души спрямо 2011 г., но в сравнение с 2013 г. намалява с 167 д. Тревожно висок е делът на продължително безработните лица (регистрирани безработни повече от 1 година) 52.3. % през 2014 г. и тяхното нарастване спрямо 2011 г. е с 8.7 процентни пункта. Процентът на младежката безработица е 16.6 %. Проблемът с трудова реализация на младите хора до 29 г. е един от най-острите на пазара на труда.

Приоритетите в заетостта и безработицата са взаимосвързани и се отнасят до увеличаване на заетостта, включване в национални и регионални програми за заетост, намаляване на безработицата, запазване и съхраняване на населението, в т.ч. на трудовите ресурси.

Табл. 3. Населението в под трудоспособна възраст, в трудоспособна и над трудоспособна възраст в община Стражица към 31.12.7

	2004		2005		2006		2007		2008		2012
	общо	жени	общо	жени	общо	жени	общо	жени	общо	жени	
Под трудоспособна възраст	3068	1477	3034	1451	2896	1379	2843	1379	2769	1357	2367
В трудоспособна	8591	3879	8659	3921	8626	3927	8620	3936	8556	3902	6990

⁷ Актуализиран документ за изпълнението на ОПР на Община Стражица за периода 2011-2013 г

възраст											
Над трудоспо- собна възраст	4178	2689	4030	2574	3874	2479	3751	2391	3647	2305	3182
Общо	15837	8045	15723	7946	15396	7785	15214	7706	14972	7564	12539

6 Икономическа база

6.1 Отраслова структура на общинската икономика

Преобладаващата икономическа специализация на общината в сферата на преработваща промишленост е исторически предопределена. Преди промените от 1989 г. територията е била промишлен център в източната периферия на област Велико Търново с развити дървопреработвателна, хранително-вкусова, шивашка и др. промишлености. Макар голяма част от тези предприятия да не функционират, стартирането на нови и/или реабилитирането на затихнали такива през последните години, „съживява” в някаква степен промишления профил на общината.

Проблемите в настоящия момент идват от ограничените пазари за продуктите на преработвателната промишленост; остаряло технологично оборудване; амортизиран сграден фонд; висока ресурсоемкост и неефективност на производствените процеси; незадоволително качество на произвежданите продукти и невъзможността, поради тази причина, да се преборят с конкуренцията на европейските и световните пазари; изходни суровини с недоказано качество и слаб контрол върху тях.

Община Стражица е една от малките по големина и значимост общини в икономиката на област Велико Търново. През 2013 г. общинската икономика е с дял от 3.5 % от нетните приходи от продажби, 4.2 % от дълготрайните материални активи и 3.1 % от заетите лица на област Велико Търново.

По данни ТСБ Велико Търново към края на 2013 г. броя на икономически активните предприятия в общината е 286 и представлява дял от 2.8 % от предприятията в цялата област Велико Търново.

Табл.1. Икономически активни предприятия в област Велико Търново и община Стражица

Област, община	2011	2012	2013
Област Велико Търново	10017	10102	10078
Община Стражица	291	289	286
Дял на предприятията в община Стражица – (%)	2.9	2.9	2.8

Източник: ТСБ – Велико Търново

Наблюдава се тенденция към намаляване на предприятията в общината – през 2011 г. са били 291, а през 2013 са 286, или предприятията намаляват с 5 броя за период от 2 години.

По отношение на броя на функциониращите предприятия и общия размер на произведената продукция на целевата територия се регистрира тенденция към повишаване ефективността на местната икономика, изразяваща се в намаляване на броя на предприятията и нарастване на размера на произведената продукция.

6.2 Основни икономически показатели

Данните от Таблица 2 показват процес на възстановяване след икономическата криза от 2008 г. и показват известна динамика на развитие и нарастване на основните икономически показатели. Произведената продукция през 2013 г. нараства с 7.0 % спрямо 2011 г., приходите от дейността нарастват с 21.9 %, нетните приходи от продажби нарастват с 15.0 %, а дълготрайните материални активи нарастват с 15.1 %.

Табл. 2. Динамика на основните икономически показатели в община Стражица

Табл. 2. Динамика на основните икономически показатели в община Стражица	мярка	2011	2012	2013
Показатели				
Произведена продукция	хил.лв.	103304	116050	110526
Приходи от дейността	хил.лв.	148339	160724	180890
Нетни приходи от продажби	хил.лв.	133497	144062	153523
ДМА	хил.лв.	65578	71451	75474
Предприятия	брой	291	289	286
Заети лица	брой	1748	1770	1779

Източник: ТСБ Велико Търново

6.2.1 Произведена продукция

Най-голям дял в произведената брутна продукция в общинската икономика има сектор **Преработваща промишленост 58.6 % (64 802 хил.лв.) през 2013 г.** Данните за 2012 г. показват известно намаление, докато през 2011 г. показват възстановяване. През анализирания период **Селското стопанство** намалява своя обем делът му в икономическата структура на община от 35.6 % през 2011 г. на 29.6 % през 2011 г.

Последните данни показват, че сектор **Строителство** започва да възстановява позициите си в общинската икономика и през 2013 г. дела му в брутната продукция е 1.2 %, докато през 2011 г. е бил 1.0 %.

Секторът на Търговията, ремонт на автомобили и мотоциклети през 2013 г. загубва позициите си в сравнение с тези за 2012 г.

Устойчив ръст се наблюдава в останалите основни сектори на общинската икономика – Хотели и ресторанти и Транспорт, складиране и съобщения.

Най-висока средна стойност на брутна продукция на една фирма през 2013 г. има в сектор Преработваща промишленост 3240.1 хил.лв, следван от секторите Селско, горско и рибно стопанство (617.2 хил. лв.) и Производство и разпространение на електрическа и топлинна енергия (308.8 хил.лв.).

Табл. 3. Произведена продукция в община Стражица – хил. лв.

Икономически дейности- (A21)	2011	2012	2013
Община Стражица	103304	116050	110526
A. Селско, горско и рибно стопанство	36810	37084	32713
C. Преработваща промишленост	60347	67108	64802
D. Производство и разпространение на електрическа и топлинна енергия	1211
F. Строителство	1041	1084	1363
G. Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	2896	7534	7107
H. Транспорт, складиране и пощи	1536	1470	2262
I. Хотелиерство и ресторантьорство	132	181	204
J. Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	na
L. Операции с недвижимости	64	103	271
M. Професионална дейност и научни изследвания	..	18	87
N. Административно спомагателни дейности
Q. Хуманитарно здравеопазване и социална работа	381	413	435
R. Култура, спорт и развлечения
S. Други дейности	65

Източник: ТСБ Велико Търново

Забележка: Показателят е изчислен по методология на бизнес-статистика

(..) Конфиденциални данни

6.2.2 Нетни приходи от продажби

Този индикатор отбелязва известно възстановяване на местната икономика, като стойностите му през 2013 г. са по-високи от тези през 2011 г.

Разпределението на НПП по сектори от икономически дейности за периода 2011 – 2013 г. показва, че най-голям дял от НПП реализира сектор Преработваща промишленост 50.7 %, Търговия 28.3 %, следван от сектори Селско, горско и рибно стопанство 21.9 %, Търговия 21.3 %, Транспорт, складиране и пощи 1.5 %, Строителство 13.4 %, Хотели и ресторанти 8.9 % .

Необходимо е да се отбележи, че сектор Селско, горско и рибно стопанство започва съществено да намалява дела си, от 28.1 % през 2011 г. на 23.8 % през 2013 г. или с 4.3 %.

Табл. 4. Нетни приходи от продажби в община Стражица – хил. лв.

Икономически дейности- (A21)	2011	2012	2013
Община Стражица	133497	144062	153523
A. Селско, горско и рибно стопанство	37462	33535	36610
C. Преработваща промишленост	75978	77282	77863
D. Производство и разпространение на електрическа и топлинна енергия
F. Строителство	1089	1092	1477
G. Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	16383	28406	32702
H. Транспорт, складиране и пощи	1576	1501	2298
I. Хотелиерство и ресторантьорство	450	542	606
J. Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
L. Операции с недвижими имоти	74	228	271
M. Професионална дейност и научни изследвания	99
N. Административно спомагателни дейности	..	18	..
Q. Хуманитарно здравеопазване и социална работа	382	428	435
R. Култура, спорт и развлечения
S. Други дейности	71

Източник: ТСБ Велико Търново

Забележка:

Показателят е изчислен по методология на бизнес статистика

“..” Конфиденциални данни

6.3 Предприятия според големината (малки и средни предприятия)

Микропредприятията са с най-голям относителен дял от общия брой местни предприятия – 89.2 % през 2013 г. На тях се пада дял от 28.8 % от заетите лица, 20.4 % от произведената продукция и 27.8 % от нетните приходи от продажби.

Малките предприятия са с относителен дял 8.4 % през 2013 г. и на тях се пада 22.6 % от заетите лица, 25.3 % произведената продукция, 25.81 % от приходите от дейност, 24.5 % от нетните приходи от продажби и 37.1 от дълготрайните материални активи.

Средните предприятия са само 7, но те представляват гръбнака на местната икономика. През 2013 г. на тях се пада дял от:

- 48.6 % от заетите лица;
- 54.2 % от произведената продукция;
- 48.8 % от приходите от дейност;
- 47.7 % от нетните приходи от продажби;
- 7.6 % от ДМА.

6.3.1 Средните предприятия са в сферата на преработващата промишленост.

Табл.5: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по години и по групи предприятия според броя на заетите за община Стражица 2011-2013 г.

Групи предприятия	Предприятия	Произведе на продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	ДМА	Заети лица
	я - брой					
2013						
Общо	286	110526	180890	153523	75474	1779
Микро да 9 заети	255	22593	45971	42623	19071	512
Малки от 10 до 49	24	27938	46718	37605	28043	402
Средни от 50 до 249	7	59915	88201	73295	28360	865
Големи над 250	-	-	-	-	-	-

2012						
Общо	289	116050	160724	144062	71451	1770
Микро да 9 заети	262	20810	38384	35739	18869	563
Малки от 10 до 49	21	34389	46634	36891	33857	384
Средни от 50 до 249	6	60851	75706	71432	18725	823
Големи над 250	-	-	-	-	-	-
2011						
Общо	291	103304	148339	133497	65578	1748
Микро да 9 заети	262	17408	31944	29063	17409	532
Малки от 10 до 49	22	31638	44081	36090	29837	420
Средни от 50 до 249	6	54258	72314	63344	18332	796
Големи над 250	-	-	-	-	-	-

Източник: ТСБ Велико Търново

Забележка:

Показателят "Произведена продукция" е изчислен по методология на бизнес-статистика

(..) Конфиденциални данни

(-) Няма случай

6.4 Отраслова структура на икономиката

6.4.1 Селско, горско и рибно стопанство (Първичен сектор)

Земеделските територии обхващат 66.4 % от територията на общината, а горските територии са 26.5 %..

По данни на ТСБ Велико Търново за 2013 г. в сектора работят 53 предприятия, които са произвели продукция за 32 713 хил. лв. Това представлява 29.6 % от произведеното в общината. Секторът разполага с 33.3 % (60 609 хил. лв.) от приходите от дейност, 23.8 % (36 610 хил. лв.) от нетните приходи от продажби, 56.5 % (42 263 хил. лв.) от дълготрайните материални активи и 22.5 % (400) от заетите лица.

Представените данни показват, че сектор "Селско, горско и рибно стопанство" независимо от трудностите от обективен и субективен характер е ключов за община Стражица и той продължава да се развива успешно. Той осигурява около 22.5 % от заетостта в местната икономика.

Представените данни определят важната роля на сектора в общинската икономика:

Табл.6: Основни икономически показатели в сектор “Селско, горско и рибно стопанство” за 2011- 2013 г. в община Стражица

Показатели	мярка	2011	2012	2013
Произведена продукция	хил.лв.	36810	37084	32713
Приходи от дейността	хил.лв.	47671	44612	60609
Нетни приходи от продажби	хил.лв.	37462	33535	36610
ДМА	хил.лв.	34977	39285	42263
Предприятия	брой	56	53	53
Заети лица	брой	407	381	400

Източник: ТСБ Велико Търново

6.4.2 Селско стопанство

Селското стопанство като икономическа дейност е застъпено във всичките населени места на общината като то е основен отрасъл в селата. Развити са и двата клона на селското стопанство - растениевъдство и животновъдство.

6.4.2.1 Растениевъдство

Земеделските земи в общината по данни на ОС “Земеделие”-Стражица през 2013 г. са 303 438 дка, в т. ч.:

- Ниви – 253 362 дка (83.5 %);
- Ливади и пасища – 36 783 дка (12.1 %);
- Трайни насаждения (вкл. лозя) – 13 293 дка (4.4 %).

Табл.7: Разпределение на площи и имоти на територията на община Стражица 2012/2013 г.

Площи на имоти, земеделски земи от дка до дка	Общо		Ниви		Трайни нас., вкл. лозя		Ливади и пасища	
	Площ - дка	Имоти - бр.	Площ - дка	Имоти - бр.	Площ - дка	Имоти - бр.	Площ - дка	Имоти - бр.
Общо	303438	47362	253362	40150	13293	5372	36783	1840
до 3	20744	12665	114531	7628	5047	4351	1166	686
от 3 до 10	159460	28388	151547	26876	4415	886	3498	626
от 10 до 60	82029	5830	76048	5471	1451	102	4440	257
от 30 до 60	10977	263	5067	124	633	16	5277	123
от 60 до 100	8486	111	2322	30	851	12	5313	69

от 100 до 200	8579	62	2059	14	505	4	6015	44
от 200 до 300	5892	25	1438	6	0	0	4451	19
над 300	7271	18	350	1	301	1	6620	16

Източник: ОС „Земеделие“ Стражица

Данните от таблицата разкриват, че върху 87 % от имотите на територия се обработва земеделска земя с размер до 10 дка, или това са дребни стопанства, произвеждащи за собствена консумация и само върху 13% от имотите се използва земеделска площ с размер от 10 до 100 дка, които могат да бъдат определени като средни стопанства с пазарна насоченост. Тези показатели илюстрират ниска степен на ефективност в експлоатацията на земеделските земи и са необходими действия в обратна посока. От друга страна, дребните стопанства могат да бъдат източник на допълнителни доходи и привлекателно решение за диверсифициране на местната икономика.

Преобладаващият дял от обработваемите земеделски земи се заема от зърнените и маслодайните култури. По данни на ОС „Земеделие“ за 2013 г. най-много площи заема пшеницата (65 631 дка), слънчогледа (68 225 дка) и царевича (19 788 дка.). Нарастването на дела на отглеждани култури, различни от традиционната, която за района е пшеницата, показва неусвоен потенциал на растениевъдството, който следва целенасочено да се насърчава с подходящи пакети от стимули. Ключов фактор за недостатъчно използван селскостопански потенциал е например обстоятелството, че около 20% от земеделската земя не се обработва

Добри перспектива имат: *зеленчукопроизводството, овощарството и лозарството.* По данни на ОС „Земеделие“ от отглежданите зеленчуци най-голям е делът на пипера (101.22 дка), следван от лук (68 дка) и картофи (44.587 дка). Отглеждат се също така тикви, фасул, дини, захарно цвекло, домати, краставици и др. По отношение на плодовете и площите с трайни насаждения, най-много преобладават орехи (757.52), следвани от винени лозя (376.367 дка), сливи (86.012 дка), лешници (77.722 дка), ябълки (15 дка), череши (13.5 дка). Характерна особеност за разглежданите отрасли е, че те се концентрират в малки стопанства и са преобладаващо за лични нужди. Зеленчукопроизводството е застъпено в селата Кесарево и Бряговица. Има две новосъздадени лозови масиви с промишлени цели – в гр. Стражица и в с. Камен. Овощните и зеленчукови площи са с предимно разпокъсана собственост, поради което не успяват да привлекат инвеститори. Въпреки това, районът на община Стражица е характеризирани като ключов за развитието на зеленчукопроизводството в област Велико Търново и следва целенасочено да се подкрепя. Слабият инвеститорски интерес основно се дължи на преобладаващия брой дребни стопанства, произвеждащи продукция за собствена консумация.

Зеленчукопроизводството, овощарството и лозарството са отрасли, които се нуждаят от целенасочени мерки за възстановяване. Проблем за инвеститорите е липсата на окрупнени масиви. Въпреки това, районът на община Стражица е характеризирани като ключов за развитието на зеленчукопроизводството в област Велико Търново и следва да се предприемат политики и мерки за насърчаването му.

Отдалечеността от промишлени замърсители е добра предпоставка за производството на екологично чиста селскостопанска продукция и провеждане на биоземеделие. Към 2013 г. има само едно биологично сертифицирано стопанство, което отглежда орехи, но потенциалът на общината е голям.

Положително влияние върху развитието на растениевъдството би могло да окаже рекултивирането на териториите с трайни насаждения. Засяването на пустеещите земи с етерично маслени култури или превръщането им в пасища чрез засяване на тревни смеси също би повишило производителността и ефективността на селскостопанския сектор в общинската икономика. В Концепцията за пространствено развитие на община Стражица са посочени акценти за развитие на селскостопанския отрасъл – усвояване на необработваемите и пустеещи земи, развитие на зеленчукопроизводство, овощарство и лозарство.

6.4.2.2 Животновъдство

Богатата фуражна база е силна страна за отрасъла в общината, което, от друга страна, го прави зависим от количеството и качеството на растениевъдната продукция, но пък тя от своя страна, е зависима от оборския тор на животните, която съдейства за повишаването на добивите в нейното отглеждане. Тоест, осигуряването на подкрепа за самоподдържане на двата отрасъла на територията на общината е жизнено важно. В общината преобладават малките животновъдни стопанства чийто собственици все още отглеждат своите животни в семейно-битова среда и тяхната продукция се използва предимно за задоволяване на лични нужди.

Птицевъдството е широко застъпено и е представено от 901 000 бр. птици. Доминира отглеждането особено отглеждането на бройлери, което е видно от по-долната таблица:

Табл. 8. Ферми за бройлери в община Стражица към 04.06.2014 г.

Населено място	Животновъден обект №	Собственик	Капацитет - брой
с. Балканци	5162-0082	"ПЕТЪР НИКОЛОВ" ЕООД	38 000
с. Благоево	5178-0119	"ЕВРОПИМЕНС" ООД	40 000
с. Бряговица	5152-0226	"ПЕТЪР НИКОЛОВ" ЕООД	38 000
с. Владислав	5179-0105	"ПИМЕНС" ООД	38 000
с. Г. Сеновец	5167-0185	"ПИМЕНС" ООД	38 000

с. Кесарево	5161-0138	„ЗОРНИЦА-КОМЕРС“ ООД	20 000
с. Кесарево	5161-0331	"ЕЛМИ - Емил Божанков"ЕООД	39 240
с. Кесарево	5161-0336	"ЕЛМИ - Емил Божанков"ЕООД	10 500
с. Лозен	5172-0286	„КАРТЕЛ“ ЕООД	38 000
с. Лозен	5172-0281	„АГРИКО“ ЕООД	38 000
гр. Стражица	5150-0387	„ПИМЕНС“ ООД	38 000
с. Камен	5161-0300	Диан Стефанов Давидков	10 000

Източник: Регистър на ферми за бройлери, МЗХ

Говедовъдството е представено от 65 регистрирани кравеферми за производство на краве мляко. По-големите от тях са разположени в 8 селища от общината:

Табл.9: Ферми за производство на краве мляко в община Стражица към 03.02.2015 г.

Населено място	Животновъден обект №	Собственик	Брой млечни крави
с. Асеново	5159-0024	Красимир Йорданов	23
с. Благоево	5178-0001	Георги Андреев	11
с. Бряговица	5152-0044	Ганчо Ганчев	15
с. Горски Сеновец	5152-0044	Генчо Халачев	12
с. Камен	5160-0026	Илия Илиев	15
с. Камен	5160-0054	Димитър Койчев	15
с. Камен	5160-0057	Ценка Петрова	14
с. Кесарево	5161-0020	Зекие Мехмедова	12
с. Кесарево	5161-0036	Мехмед Моликов	24
с. Мирowo	5158-0002	Осман Ахмедов	18
с. Мирowo	5158-0019	Орхан Арифов	22
с. Теменуга	5165-0002	Йордан Радев	10

Източник: Регистър на ферми за производство на краве мляко, МЗХ

Драстичното разминаване на изкупните цени на млякото и цената на млечните произведения поставят под въпрос бъдещото съществуване на малките ферми и ефективността на големите

Овцевъдството е представено от 5823 бр. овце, но техният брой намалява с 30% спрямо 2009 г.. Свинете са 3522 бр. а козите 2582 бр.

Овцете, козите и свенете нямат пазарна ориентация, а по-скоро допълват фонда на натуралните стопанства.

На базата на наличните над 30 водоема даващи възможност за рибовъдство в момента се отглеждат над 600 тона риба, което създава предпоставка за създаване на малки рибопереработвателни предприятия и рибовъдни ферми за постигане на максимална ефективност на сектора и осигуряване на устойчивост. Микроязовирите, в които се отглежда риба са локализирани в землищата на селата Асеново, Балканци, Бряговица, Виноград, Камен, Кесарево, Николаево, Нова Върбовка, Сушица и гр. Стражица.

Добра възможност за **развитие на рибовъдството** дават 30-те микроязовира на територията на общината, създаване на рибовъдни ферми или преработвателни предприятия. Такива политики и мерки са заложили за микроязовирите в землищата на селата Асеново, Балканци, Бряговица, Виноград, Камен, Кесарево, Николаево, Нова Върбовка, Сушица и гр. Стражица.

Пчеларство през 2013 г. е представено от 5 165 пчелни семейства. Релефът, флората и екологично чистата среда в общината са особено подходящи за развитието на пчеларството. Интересът към този сектор се засилва поради експортната му насоченост и сериозните валутни постъпления, осигуряващи допълнителни доходи на производителите и относително бързата възвръщаемост на вложените средства.

На територията на град Стражица и селата Кесарево, Асеново, Бряговица, Сушица, Виноград, Балканци и Николаево са предвидени мерки за насърчаване развитието на пчеларството.

Перспективите за развитие на селското стопанство са:

- Благоприятният климат, почви и водни запаси са предпоставка за развитието на интензивно земеделие в областта на лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството
- Уедряване на земята (комасация) с оглед ефективното и използване и прилагане на модерно земеделие.
- Търсене на ефективни форми за подпомагане, с цел учредяване на сдружения и земеделски кооперации.
- Привличане на крупни арендатори на земеделски земи.
- Изграждане на напоителни системи;
- Търсене на финансиране за изграждане на капкови напоявания.
- Създаване на малки семейни фирми и цехове за съхранение и преработка на селскостопанска продукция.

- Насоки за участие в проекти за модернизиране на стопанствата съгласно европейските изисквания.

6.4.3 Горско стопанство

Горските площи в община Стражица съставляват 26.5 % от общата територия. Дърводобивът е умерено развит и има налични дивечовъдни станции. Близко 30 000 дка горска площ е иззета от държавата и общината не може да включат тези територии в икономически насочени мерки за развитие на отрасъла. Преобладават широколистните гори, защото територията на общината попада в техния естествен ареал на разпространение. Общинските гори са разположени в землищата на селата Мирово, Асеново, Горски Сеновец, Благоево, Кавлак и Лозен. С оглед на ограничения икономически потенциал, горското стопанство на територията има ресурс за по-практическо обвързване с туризма, обособявайки се като негова предпоставка. Благодарение на горските ресурси би могло да се реабилитират традиционни за района занаяти като бъчварство, дърводелство, а също и билкарство и гъбарство.

Развитието на дейностите, свързани с възпроизводството, ползването и опазването на горите, създава работни места за част от населението на общината. На територията на горския фонд се осъществяват и редица странични ползвания – паша на едър и дребен добитък, добив на сено от голите площи.

Горите в общината и района имат социално-хигиенни, защитно-водоохранни, противоерозионни и здравно-украшни функции. Горите предпазват прилежащите земи от развитието на ерозионни процеси и увеличават плодородието им.

Горите подобряват климата, акумулират големи количества от падналите дъждовни води и намаляват скоростта на водния отток, с което и предпазват почвата от ерозия.

6.4.4 Индустрия (вторичен сектор)

Секторът на индустрията е структуроопределящ отрасъл в община Стражица и най-вече отрасъл «Преработваща промишленост». През 2013 г. отрасълът заема дял от 7 % (20) от регистрираните фирми, 51.1 % от заетите лица, 58.6 % от произведената продукция, 44.6 % от приходите от дейност, 50.7 % от нетните приходи от продажби и 28.9 % от дълготрайните материални активи.

През 2013 г. отрасълът бележи известен ръст спрямо 2011 г. с увеличение на 7.4 % от произведената продукция, 0.3 % от приходите от дейност, 2.5 % от нетните приходи от продажби.

Табл. 10: Основни икономически показатели в отрасъл «Преработваща промишленост» 2011-2013 г. в община Старжица

Показатели	мярка	2011	2012	2013
Произведена продукция	хил.лв.	60347	67108	64802
Приходи от дейността	хил.лв.	80457	82453	80686
Нетни приходи от	хил.лв.	75978	77282	77863

продажби				
ДМА	хил.лв.	26016	20692	21867
Предприятия	брой	21	21	20
Заети лица	брой	914	921	909

Източник: ТСБ Велико Търново

“..” Конфиденциални данни

6.4.4.1 Промисленост

Водещо значение в общинската икономика има преработващата промишленост. Основните предприятия в преработващата промишленост са разположени в град Стражица:

- КОРАДО – България АД, гр. Стражица, ул. "Гладстон" №28. Завод за панелни стоманени радиатори, специални радиатори за бани и интериори, закрепващи елементи, камини на твърдо гориво. Собственост на чешката Корато Груп, която е сред водещите пет производители на стоманени радиатори в Европа. Водещ производител на стоманени радиатори в България.
- ТПК „ЕЛЕКТРА“, гр. Стражица, ул. „М. Друмев“ №10. Предмет на дейност – производство на ел. нагреватели по шведска технология с машини и съоръжения на фирма „Кантал“ - Швеция. Фирмата разполага със собствена производствената база, която е разположена на площ 6 дка.
- "МЕТАЛНИ КОНСТРУКЦИИ" ООД, гр. Стражица, ул. "Промислена". Предмет на дейност - изработка на метални конструкции, приложими в областта на енергетиката;
- "СТЕФАН СТЕФАНОВ-2003" ЕООД, гр. Стражица, ул. "Хан Аспарух" №16. Производство на слънчеви инсталации и метални изделия по поръчка, електростатично прахово боядисване
- “ВЕЛПА 91” АД, гр. Стражица, ул. “ Гладстон” № 36. Предмет на дейност - производство на вълнообразен картон от 2, 3 и 5 слоя, хартии, микровелпапе, транспортни опаковки тип американски с вътрешни детайли.
- СВЕТЕОР" ООД, гр. Стражица, ул. "Промислена" № 1. Производство на горива и смазочни материали. Услуги със земеделска, горска и строителна техника.
- “ПИМЕНС” ООД, гр. Стражица, ул. "Крайбрежна" №3. Предмет на дейност - производство, преработка и търговия с птиче месо.
- "ХЛЕБОЗАВОД - СТРАЖИЦА" ЕООД, гр. Стражица, ул. “Белянка”. Създаден през 2000 година с основен предмет на дейност производство на хляб и хлебни изделия. През 2006 година се извършва реконструкция на производствените мощности, направени са инвестиции за над един

милион евро, в резултат на които производствения капацитет достига около 70 000 броя хляб на ден.

- "АГИС" ООД, гр. Стражица, ул. "Уилям Гладстон" № 12. Мелница от ново поколение. Всички видове брашна с много високо качество. Фирмата разполага със силосно стопанство с кантар и авторазтоварище.
- "ЗЪРНОБАЗА-СПРИНК" ЕООД, гр. Стражица, ул. "Уилям Гладстон" № 35. Съхранение, обработка и транспортиране на зърнени култури;
- ЕТ "КАРТЕЛ-НОТЮ ДОБРЕВ", гр. Стражица, ул. "М. Друмев" № 2. Производство и търговия със селскостопанска продукция;
- "ЯНТРА ТРАНСПОРТ" АД, клон гр. Стражица, ул. "Уилям Гладстон" № 34. Превоз на пътници и товари в страната и чужбина. Услуги със строителна техника.

В другите населени места преработващите предприятия са в отрасъла на хранително-вкусовото промишленост:

- "ЗОРНИЦА - КЕСАРЕВО" АД, с. Кесарево. Производство, преработка и търговия с птиче месо;
- "ВАРОША" ЕООД, с. Камен. Млекопроизводство, млекопреработка, производство на млечни продукти.
- "ТОТАЛ - ВИНИ" ООД, с. Камен. Производство, преработка и продажба на грозде и продукти от грозде;
- "ТИВА-І" ООД, с. Сушица. Производство и търговия със селскостопанска продукция
- "БРЕГО" ООД, с. Бряговица. Производство и търговия със селскостопанска продукция

На територията на община Стражица има изцяло изградена **Индустриална зона – юг**- общо 118 дка, разделена на 4 терена. Зоната е предвидена като предимно производствена, което позволява на нейна територия да се настаняват леки, асемблиращи и преработващи производства, логистични и търговски бази. Парцелите са с площ от 5 до 80 дка. Като опция е предоставянето на право на строеж без закупуване на земята и други форми, целящи улесняване първоначалните инвестиции в зоната. Възможност за разширяване до 60 дка със съседни общински имоти, невключени в зоната.

Инфраструктурата на зоната е представена от: - пътища - до всеки парцел има изграден асфалтов път, както и са обособени два паркинга за товарни автомобили; - ж.п. линия - Зоната се намира на 1,5 км от ЖП гара Стражица, която разполага с товарен терминал;

- електрозахранване - 20 kV в терена (два въздушни и един подземен електропровод и три трансформатора граничещи с терена); - водопровод и пожарни хидранти до всеки парцел; - канализация - всеки парцел разполага с

достъп до канализация, която е включена в градската канализационна мрежа; телекомуникации, оптична връзка.

6.4.4.2 Строителство

На национално ниво отрасъл „Строителство“ беше най-силно засегнат от икономическата криза, като това намери отражение и върху общината. През 2013 г. се забелязва известно оживление на отрасъл строителство. Независимо от това произведената продукция през 2013 г. в сектора символичен дял и представлява 1.2 % от произведената продукция, 1.0 % от нетните приходи от продажби и 1.2 % от заетите лица. Местните фирми са предимно малки, насочени към извършване на ремонтни дейности, реконструкция и жилищно строителство. В средносрочен план, определящо за развитие на подотрасъла ще бъде свития пазар и намаленото търсене на недвижими имоти.

Строителството ще продължи да бъде важен носител на икономическа активност в общината и региона особено след преодоляване на икономическата криза и в периода на очаквания растеж.

Табл. 11. Основни икономически показатели в отрасъл “Строителство” за 2011-2013 г. в община Стражица

Показатели	мярка	2011	2012	2013
Произведена продукция	хил.лв.	1041	1092	1211
Приходи от дейността	хил.лв.	1098	1092	1251
Нетни приходи от продажби	хил.лв.	1089	1084	..
ДМА	хил.лв.	158	156	156
Предприятия	брой	8	8	7
Заети лица	брой	17	20	21

Източник: ТСБ Велико Търново

“..” конфиденциални данни

6.4.5 Услуги (Третичен сектор)

Секторът на услугите формира значителна част от реализираните приходи от икономика и заетост в общината и е важен фактор за повишаване качеството на живот на населението във всички населени места, като по този начин допринася за стабилизиране на селищната мрежа и противодейства на процеси на обезлюдяване на населени места. През 2013 г. секторът е заема дял от 69.6 % (199) от регистрираните фирми, 24.0 % от заетите лица, 9.4 % от произведената продукция, 20.4 % от приходите от дейност, 23.8 % от нетните приходи от продажби.

Отрасълът „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” е най-силно представения като икономически резултати и работни места в сегмента на услугите с 44.2 % от регистрираните фирми в общината, 18.3 % от заетите лица, 18.2 % от приходите от дейност и 21.3 % от нетните приходи от продажби. Този

отрасъл, заедно с отрасъла „Хотелиерство и ресторантьорство” в най-голяма степен може да бъде обект на нови устройствени решения в ОУПО Стражица поради характера на своята мобилност извън територията на населените места.

Развитието на сектора на услугите налага оценка на насоките и формите на бъдещото му развитие. Независимо че една голяма част от подсистемите на общественото обслужване са резултат на пазарен механизъм и интерес ОУПО регламентира възможности за локализация на нови фондове или дислокация на съществуващи в неурбанизираните територии, ако има такава необходимост.

Табл.12: Основни икономически показатели в сектор “Услуги” за 2011- 2013 г. в община Стражица

Показатели	мярка	2011	2012	2013
Произведена продукция	хил.лв.	5009	9719	10431
Приходи от дейността	хил.лв.	18994	31408	36841
Нетни приходи от продажби	хил.лв.	18859	31123	36482
ДМА	хил.лв.	4187	5266	5670
Предприятия	брой	192	198	199
Заети лица	брой	392	438	443

Източник: ТСБ Велико Търново

6.5 Инвестиции

Благоприятен момент е нарастването на размера на акумулираните преки чуждестранни инвестиции. През 2013 г. те са 6810.3 хил. евро, като в сравнение с 2011 г. те са се увеличили с 1 274 млн. евро, или със около 23.0 %.

Преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в предприятията от нефинансовия сектор в общината имат следните измерения:

Табл. 12. Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовия сектор в община Стражица

Години	Хил. евро	Базисен индекс - %	Верижен индекс- %
2011	5535.9	100.0	-
2012	5633.2	101.8	101.8
2013	6810.3	123.0	120.9

Източник: ТСБ Велико Търново

7 Обитаване

7.1 Анализ на системата Обитаване

В селищата от общината се наблюдава специфичен феномен.

Във връзка с активните дейности по възстановяване на щетите от земетресението от 1987 година е налице относително много голям дял на новите, масивни и сеизмично осигурени сгради.

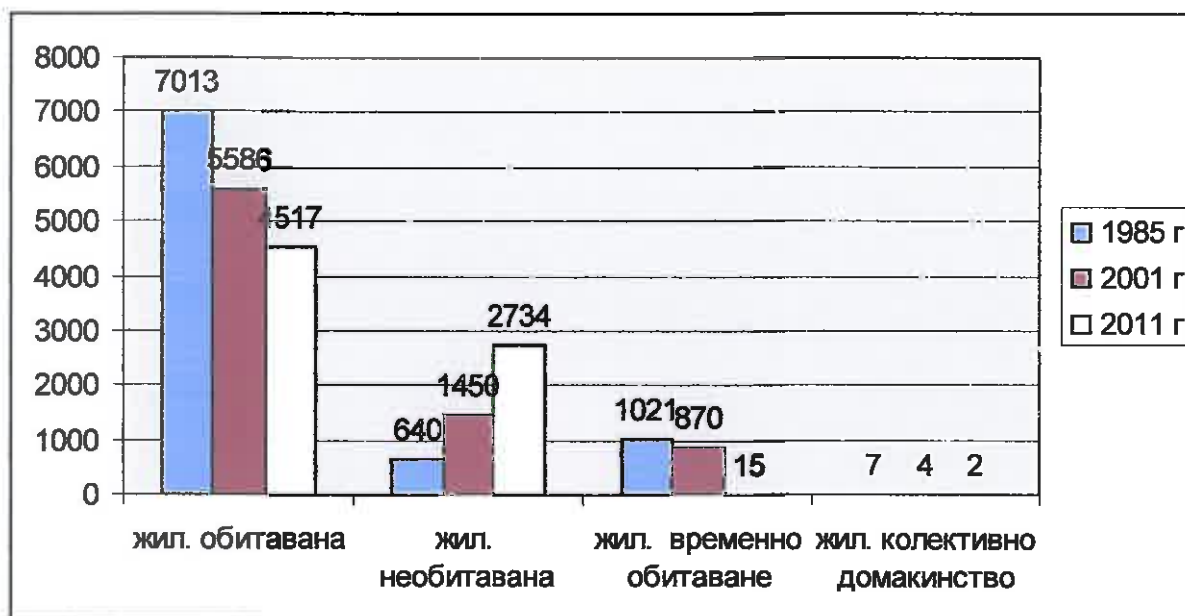
Съпоставено с негативните демографски тенденции това създава високо съотношение на сградния годен фонд и годни жилища към наличното население.

Този излишък на годни жилища създава добър потенциал за бъдещо развитие, но към настоящия момент всъщност играе негативна роля на пазара за недвижими имоти, подривайки цените. Това довежда до навлизане на икономически и социално по-слаби слоеве и влошава етно-демографската картина.

към 01.02.2011 г

нас. място	Жилищен фонд и домакинства			
	Стради	Вили	Жилища	Домакинства
Асеново	291		295	204
Бряговица	316		325	186
Балканци	193		193	82
Благоево	258		263	152
Виноград	303		296	183
Владислав	245		245	102
Горски Сеновец	237		230	109
Камен	665		681	492
Кесарево	778		788	498
Железарци	40		40	15
Кавлак	119		118	32
Лозен	394		395	190
Мирово	132		125	80
Николаево	180		180	64
Нова Върбовка	339		337	125
Ново Градище	217		216	68
Сушица	867		858	377
Теменуга	79		79	14
Водно	55		55	3
Царски извор	433		362	275
Любенци	36		36	5
Стражица	1078	16	2273	1654
общо	7255	16	8390	4910

Жилища според обитаването

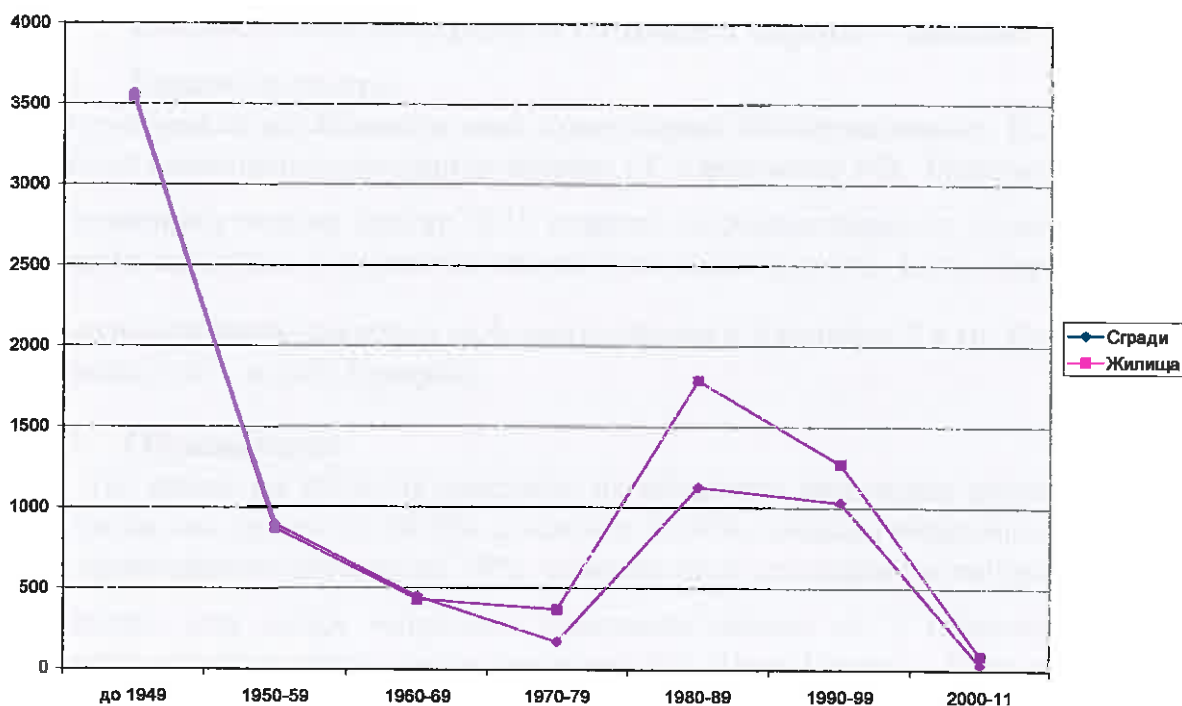
Жилища в Община Стражица според полезната площ за живеене (2011 г)⁸

№	Населено място	Жилища бр	Жилищни помещения бр		Полезна площ м ²	
			общо	в т.ч. стаи	общо	в т.ч. жилищна
1	с. Асеново	294	1264	1056	23735	18847
2	с. Балканци	193	840	681	13941	10181
3	с. Благоево	260	1092	998	17911	14744
4	с. Бряговица	323	1325	1130	22529	18143
5	с. Виноград	298	1011	975	22301	19677
6	с. Владислав	245	1088	918	14034	10094
7	с. Водно	55	181	174	2903	2429
8	с. Горски Сеновец	231	939	799	17274	12789
9	с. Железарци	40	129	121	2122	1967
10	с. Кавлак	119	515	475	7690	6129
11	с. Камен	678	2617	2258	45369	36135

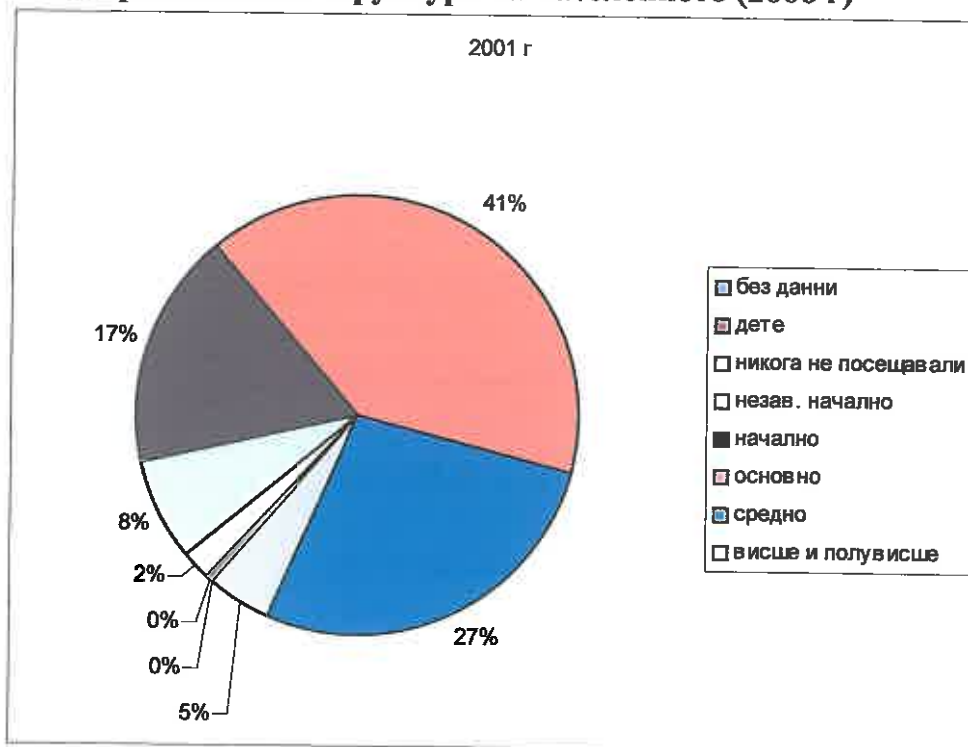
⁸ По данни от НСИ

12	с. Кесарево	779	3011	2629	52239	43214
13	с. Лозен	394	1388	1212	24208	20411
14	с. Любенци	36	138	132	3079	2684
15	с. Мирово	124	469	441	9007	7861
16	с. Николаево	180	750	587	11137	7995
17	с. Нова Върбовка	339	1559	1325	23017	16796
18	с. Ново Градище	216	733	628	12426	10409
19	гр.Стражица	2246	9140	7237	198542	151221
20	с. Сушица	856	3641	2809	58786	39578
21	с. Теменуга	79	262	261	4527	3976
22	с. Царски Извор	360	1620	1345	28729	21198
	Общо	8345	33712	28191	615506	476478

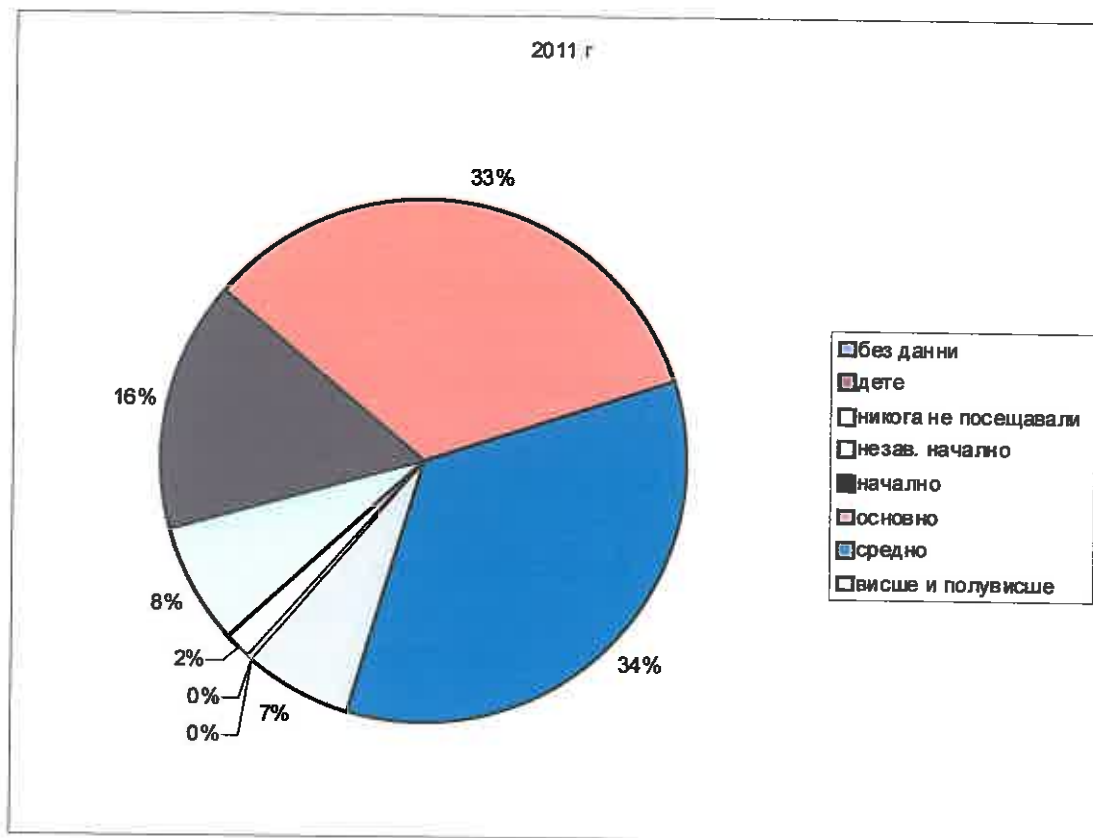
Сграден фонд и жилища – година на построяване

Образователна структура на населението (2006 г)

Образователна структура на населението (2011 г)

Училищата прилагат системата на делегиран бюджет.

Обучението в професионалните гимназии се извършва по следните специалности: автотранспортна техника, пътно-строителна техника, технология на облеклото.

В СОУ "Ангел Каралийчев" се извършва прием в профилирани паралелки по профил технологичен и хуманитарен.

В СОУ "Св. Климент Охридски" с. Камен се извършва прием в профилирани паралелки по профили селски туризъм, фермер, горско и ловно стопанство

Брой ученици 2011-2015 г⁹

Училища, населено място	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	Класни стаи	Паралелки
	Брой ученици	Брой ученици	Брой ученици	Брой ученици	Брой	Брой
СОУ „Ангел Каралийчев“	730	707	697	678	46	31
СОУ „Св. Кл.Охридски, с. Камен	294	289	283	299	15	15
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“, с. Асеново	94	98	97	94	8	7
ОУ „Св. Кл.Охридски, с. Виноград	84	92	88	84	8	6
ОУ „Н. Райнов“, с. Кесарево	136	126	107	99	12	6
НУ „Иван Вазов“, с. Царски Извор	46	40	39	36	4	
НУ „Отец Паисий“, с. Сушица	24	28	26	22	7	2
ПГ по транспорт "В. Друмев"	215	237	236	253	18	11
Общо	1623	1617	1573	1565	118	78

8.1.3 Култура

- Музеи и галерии

Общината разполага с Картинна галерия в гр. Стражица със 7 изложбени зали.

⁹ По данни от Община Стражица

Картинната галерия е построена през 1973 г, разгъната застроена площ - 1580 м². Сградата обаче не е конструктивно укрепена и възстановявана след земетресението през м. декември 1986 година и е практически неизползваема. Галерията разполага с богат фонд - 546 живописни творби, 93 скулптури, 240 графики, 28 творби от приложния раздел. Сред особено ценените експонати са творбите на Илия Петров, Никола Манов, Владимир Димитров - Майстора, Димитър Казаков, Йоан Левиев, Михалис Гарудис, Васил Стоилов, Енчо Пиронков, Катя Гецова. От 1974 до 1985 година се е провеждал Международен пленер по живопис. Сега част от творбите са разположени в изложбена зала, където е уредена и музейна сбирка. В града има и частна музейна сбирка на краеведа Хараламби Проданов, проследяваща развитието на Стражица от времето на траките до наши дни

- Библиотеки и читалища

№	Населено място	Име	Год. на построяване	РЗП, м ²
1	с. Асеново	НЧ „Просвета-1905”	1970	890
2	с. Балканци	НЧ „Надежда-1928”	1969	308
3	с. Благоево	НЧ „Иван Кожухаров-1904”	1970	576
4	с. Бряговица ¹⁰	НЧ „Самообразование-1921”	1961	506
5	с. Виноград	НЧ „Лев Н. Толстой-1890”	1970	715
6	с. Владислав	НЧ „Виделина-1905”	1969	410
7	с. Горски Сеновец	НЧ „Правда-2010”	1945	260
8	с. Камен	НЧ „Възпитател-1896”	1998	860
9	с. Кесарево	НЧ „Възпитател-1895”	1987	476
10	с. Лозен	НЧ „Просвета 1905”	1943	380
11	с. Нова Върбовка	НЧ „Христо Ботев-1918”	1918	350
12	с. Мирово ¹¹	НЧ „Ан. Каралийчев-2013”	1989	104.58
13	с. Ново Градище	НЧ „Зора-1925”	1997	364
14	с. Сушица	НЧ „Станчо Станчев-1896”	1967	840
15	с. Царски Извор	НЧ „Бъдеще-1899”	1967	240
16	гр. Стражица	НЧ „Развитие-1895”	1970	796
Общо РЗП				8075.58

¹⁰ Читалището и Кметството са в една сграда

¹¹ Читалището е настанено в част от общинска сграда

8.1.4 Социални дейности – детски градини и домове за социални услуги

Година	Детски градини	Деца							Групи
		Яслена	първа	втора	подг. 5	подг. 6	сборна	общо	
2012/13	12	37	86	80	130	84	62	479	26

В общината функционират 12 целодневни детски градини; ЦДГ с. Асеново, ЦДГ с. Благоево, ЦДГ с. Бряговица, ЦДГ с. Виноград, ЦДГ с. Владислав, ЦДГ "Гинка Маркова" с. Камен, ЦДГ "Калинка" с. Кесарево, ЦДГ с. Лозен, ОДЗ "Ангел Каралийчев". гр. Стражица, ОДЗ "Сава Цонев" гр. Стражица, ЦДГ с. Сушица, ЦДГ с. Царски Извор.

В общината функционира Домашен социален патронаж, с капацитет 100 абоната. Обслужва абонати от Стражица, Водно и Теменуга.

Детската кухня функционира от 01.09.2004г. и обслужва само град Стражица.

От 1999 г. в гр. Стражица функционира Дом за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа. В дома живеят и се възпитават 54 деца от 1 до 12 клас. Децата учат в местните СОУ и Професионална гимназия.

В село Горски Сеновец от 1981г. работи Дом за деца с умствена изостаналост /ДДУИ/. В момента в него се полагат грижи за 45 деца, като капацитетът му е 45. Направен е основен ремонт на I етаж и II етаж. Създаден е салон за лечебна физкултура и физиотерапия. В дома работят 32 човека персонал, разполагат със зъболекар, рехабилитатор и медицински сестри, специалисти за приложни изкуства, готварство и цветарство.

В с. Г. Сеновец функционира Дневен център за деца и младежи с увреждания с капацитет 20 места. В центъра работят 9 специалиста, които предлагат психологическа, педагогическа и медицинска рехабилитация.

От 1 октомври 2008 г. функционира Защитено жилище за възрастни хора с физически увреждания с капацитет до 10 места. В него работят 5 човека щатен персонал, като има рехабилитатор, медицинска сестра и социален работник.

Новоразкрити социални услуги в гр. Стражица са Център за настаняване от семеен тип с капацитет 9 места и заети 7 лица персонал, Център за обществена подкрепа с капацитет 30 места и персонал 6 лица, Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 50 места и 11 човека персонал.

Предоставени социални услуги по години и ползватели¹²

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Дом за деца от 3 до 24 г. с умствена изостаналост, с. Горски Сеновец	56	54	47	44	45	42	41	45
Дом за деца от 7 до 20 г., лишени от родителски грижи, гр. Стражица	71	59	48	32	43	47	42	50
Дневен център за деца и младежи от 3 до 35 г. с умствена изостаналост, с. Горски Сеновец	16	15	15	20	20	20	30	22
Защитено жилище за лица над 18 г., гр. Стражица	-	4	6	9	10	9	10	10
Център за настаняване от семеен тип за деца от 3 до 20 г., гр. Стражица	-	-	-	8	9	9	8	9
Център за обществена подкрепа за деца и техните родители, гр. Стражица	-	-	-	-	30	30	29	30
Център за социална рехабилитация и интеграция	-	-	-	-	50	50	50	50
Домашен социален патронаж за хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си	140	147	142	153	150	142	171	180
Домашен помощник за болни и възрастни хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си, по проект на ОП „РЧР”	-	208	208	-	205	205	-	-
Домашен санитар за болни и възрастни хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си, по проект на ОП „РЧР”	-	-	-	-	-	-	185	75
Личен асистент за хора с увреждания по ОП „РЧР”					47	47	47	58
Социален асистент за болни и възрастни хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си, по проект на ОП „РЧР”	-	-	-	-	30	-	-	-

Източник: Общинска администрация

8.2 Наличие на обслужващи центрове със структуриращо значение

В по-големите селища от общината системата за социално обслужване функционира пълноценно. Картината в по-малките села е по-лоша и това довежда до съответно влошаване на условията за по-слабите социални слоеве и задълбочава неблагоприятните социо демографски тенденции.

¹² Общински план за развитие на община Стражица 2014-2020 г, актуализация

Като цяло системата за социално обслужване е на относително добро ниво, но е недостатъчна за да компенсира другите негативни фактори, влияещи върху демографските процеси.

9 Туризъм

9.1 Оценка на туристическите ресурси на общината

Основен рекреационно-атрактивен ресурс на общината е относително запазеният автентичен пейзаж, липсата на производствени и други антропогенни дейности, излъчващи вредни емисии.

Същевременно на територията практически няма значими и добре познати туристически обекти, дестинации и маршрути. Това довежда до относително ограничен ресурс за туристическа активност в стопански мащаби.

9.2 Рекреационен капацитет на природната среда

Макар и недостатъчно развит и недостатъчно оценяван автентичният пейзаж и екологически чистата природна среда представляват сериозен ресурс в средносрочна перспектива, който би могъл да даде стопански резултати при добро управление. Това създава потенциал за развитие на рекреационния туризъм с наличието на чиста околна среда, липса на производства, източник на замърсявания на въздуха, почвите и водите. Благоприятни са и природните дадености за развитието на селски екотуризъм, ловен и риболовен туризъм.

Големият брой микро язовири в добро техническо състояние и благоприятна природна среда създават добри възможности при съответно управление и благоприятен режим за ползване, който е един от приоритети на устройствената насоченост на този план.

9.3 Културно-историческо наследство като фактор за развитие на туризма

Казаното за природната среда важи в пълна степен и за обектите на КИИ. Липсват познати и с атрактивна традиция обекти на КИИ на територията. Промененият значително след земетресението облик на населените места, както и значителната подмяна на автентичния сграден фонд също не благоприятстват традиционния селски туризъм.

Като цяло общината е относително бедна на обекти на КИИ като стопански фактор.

9.4 Налични рекреационни обекти

- Почивна база в местност „Гасладжа” с капацитет 90 легла, собственост на МОН. Детската почивна база се намира в околностите на гр. Стражица на 45 км. от гр. Велико Търново, на 6 км на Стражица. Основната сграда е монолитна, на 3 етажа, стаите са с по 2 легла със собствен санитарен възел и локално парно отопление. Капацитетът на базата е 90 места. Разполага с 3 оборудвани класни стаи, модерна столова, спортни игрища, кафе- сладкарница, детска дискотека, сателитна телевизия, аудио- видео апаратура. В района има няколко маркирани пътеки на здравето

Обектът активно се ползва като учебно-рекреационна база, но ефективността и потенциалът му се ограничават от недостатъчно развитата прилежаща инфраструктура.

- хижа с микроязовир и ресторант -собственост на "Велпа - 91" АД.
- Обект с хотелска с ресторантска и хотелска част с 12 легла в с. Камен
- Две частни къщи за гости в с. Кесарево с общо 9 легла
- Ваканционен комплекс „Оазис”, на 6 км от гр. Стражица, с капацитет 42 легла. Разположен на брега на язовир "Стражица" (известен още като „Казъл дере”) той е типична илюстрация на недостатъчното използване на рекреационния потенциал на микроязовирите.

9.5 Зони за курорт и отдих: вилни зони, места за подслон

В общината липсват значителни фондове от вилни и други рекреационни обекти.

9.6 Съществуващи устройствени режими на териториите за отдих и туризъм

10 Културно-историческо и природно наследство

10.1 Анализ и диагноза на състоянието на недвижимото културно наследство в територията

10.1.1 Исторически сведения – кратка характеристика

Община Стражица като административна единица е създадена на 22.12.1978 година с Указ No 2295.

На много места в община Стражица има останки от праисторически; тракийски, от римско и ранновизантийско време селища. Повечето от средновековните селища са напуснати или унищожени при османското нашествие от края на 14 век. Голяма част от намерените археологически материали са изложени в Изложбената зала в град Стражица.

Шестнадесет читалища съхраняват и развиват културните традиции на района.

10.1.2 Културно-историческо наследство

Църквата в Кесарево е обявена за архитектурен паметник на културата. Такива бяха и църквите в гр. Стражица и селата Сушица и Асеново, бяха разрушени или силно повредени от земетресението. Общината търси дарители за възстановяването им. Общината разполага с Картинна галерия в гр. Стражица със 7 изложбени зали. Сградата обаче не е конструктивно укрепена и възстановявана след земетресението през м. декември 1986 година. Галерията разполага с богат фонд - 546 живописни творби, 93 скулптури, 240 графики, 28 творби от приложния раздел. Сред особено ценените експонати са творбите на Илия Петров, Никола Манов, Владимир Димитров - Майстора, Димитър Казаков, Йоан Левиев, Михалис Гарудис, Васил Стоилов, Енчо Пиронков, Катя Гецова. От 1974 до 1985 година се е провеждал Международен пленер по

живопис. Изготвеният проект за възстановяването на Картинната галерия предвижда освен експозиционна площ, да се преустроят част от помещенията в Кафе-театър и Дом на приказката. Търсят се партньори и донори за финансиране на проекта. На 24 май 2003 година общината откри Изложбена зала, в която са представени творби от фонда на галерията. В две от помещенията е подредена музейна сбирка "Духовния живот на Стражица през вековете". През месец май в град Стражица се провеждат Каралийчеви дни с разнообразни прояви. В село Сушица на 6-ти март се организират тържества, посветени на Димитър Атанасов - Матроса. Атрактивни и автентични са Илинденските седянки в края на м. юли в Благоево, Владислав и Балканци. Групата за автентичен фолклор от с.Виноград е носител на многобройни награди от съборите в Копривщица. С оригинални изяви се представят самодейните театрални състави към читалищата в Кесарево, Сушица и Стражица

13

Населено място	№	Обект	Местоположение	Категория
с. Асеново	1	Средновековно и турско селище	м."Джами баши и Аша махле 15 км южно	местно
	2	Манастирище	м. Манастира или Яр боаз 3 км.северно	местно
	3	Църква „Св. Димитър”	в нас. място	II-ра група
с. Балканци	1	Останки от крепост	в гората, 2 км североизточно	местно
	2	Останки от църква	в старото село	
с. Благоево	1	Църква „Св. Архангел”	в нас. място	
с. Бряговица	1	Антично селище	м. Каялък”, 500 м югоизточно	местно
	2	Тракийско селище	м. „Севри-кору” или „Клисе баир” 800 м източно	местно
	3	Римска постройка	м. „Белия баир”, 3 км източно	местно
	4	Антично селище	м. „Яма кору”, 5 км източно	местно
	5	Праисторическо и тракийско селище	м. „Кьонприджик”, 3 км източно	местно
	6	Праисторическо селище	м. „Корията”, срещу селото	местно
	7	Партизанско скривалище	м. „Бялата крава”, 4 км югоизточно	местно
	8	Партизанско скривалище	м. „Юрене” („Шумата”), 4 км	местно
			Църква „Св. Димитър”	в населеното място
с. Виноград	1	Могилата	м. „Конаците”	национално
	2	Торла - могила	м. „Хорйон”	национално

¹³ Справка от РИМ – В. Търново, изх. № 85/29.03.2013 г

	3	Останки от манастир и две могили	м. „Манастирище”	национално
с. Г. Сеновец	1	Скривалище на партизани	м. „Юрене”	
с. Камен	1	Останки от крепост	м. „Еликлика”, 100 м западно	местно
	2	Останки от селище	м. „Балиново”, 800 м северозападно	местно
	3	Останки от селище	1.5 км източно	местно
	4	Останки от селище	м. „Кьорсенлик”, 500 м югозападно	местно
	5	Останки от селище	м. „Юртлука”, 2 км югоизточно	местно
	6	Останки от селище	м. „Коджа бунар”, 3.5 км югоизточно	местно
	7	Четири надгробни паметника	в двора на църквата	местно
	8	Паметник – братска могила	2 км югозападно	местно
	9	Надгробен паметник	кв. 15, УПИ VIII	местно
	10	Надгробен паметник, старите гробища	200 м югозападно	местно
	11	Партиен клуб – на П. Кънлиев - свален	кв. 47, УПИ IX	за сведение
	12	Партизанско скривалище	м. „Йорен”	за сведение
	13	Партизанско скривалище	м. „Гасладжа”	местно
	14	Партизанско скривалище	м. „Хаджиево”	местно
	15	Партизанско скривалище	м. „Кандака”	местно
	16	Партизанско скривалище	м. „Соата”	местно
с. Кесарево	1	Римски път	м. „Казъл дере”, 2 км източно	местно
	2	Следи от път	м. „Кая бунар”, 1.8 км северно	местно
	3	Останки от крепост	м. „Бижев манастир”, 1.8 км югозападно	местно
	4	Възпоменателна плоча	в двора на църквата „Св. Димитър”	местно
	5	Място на сражение	м. „Казъл дере”	местно
	6	Къща на П. Тополов Шмид	кв. 109, УПИ V, пл. No 608	местно
	7	Църква „Св. Димитър	в населеното място	II-ра група
	8	Могили - пътепоказатели		национално
	9	Останки от стара черква	м. „Черковището”	

с. Лозен	1	Селищна могила		национално
с. Мирово	1	Църква „Св. Кирил и Методий”		
с. Николаево	1	Лобно място на ятаци - свален		за сведение
	2	Църква „Св. Иван Рилски”		III-та група
	3	Селска могила	югоизточно	национално
с. Ново градище	1	Църква „Св. Архангел”		III-та група
гр. Стражица	1	Праисторическо селище	м. „Запустялото селище”, 3 км източно	местно
	2	Некропол	до Голямата чешма, 3 км югозападно	местно
	3	Некропол	над Голямата чешма, 3.1 км югозападно	местно
	4	Останки от крепост	м. „Калето”, 6 км източно	местно
	5	Останки от крепост	Ново гробище, 2 км югоизточно	местно
	6	Лобно място	8 км североизточно	местно
	7	Лагер - землянка	7 км североизточно	местно
	8	Историческа местност	м. „Тасладжа” 9 км северно	местно
	9	Лобно място	6 км северно	местно
	10	Църква „Св. Василий”	в нас. място	
	11	Църква „Св. Богородица”	в нас. място	I-ва група
	12	Две могили		национално
	13	Кале - пътека		национално
с. Сушица	1	Надгробен паметник	църква „Св. Параскева”	местно
	2	църква „Св. Параскева”	в нас. място	II-ра група
	3	Две надгробни могили	м. „Бащ бунара”	национално
	4	Историческа могила		национално
с. Царски извор	1	Къща на Стефан Иванов Недялков	кв. 59, УПИ III, пл. No 188	местно
	2	Пам. на загинали партизани	3.5 км западно	местно
	3	Лобно място на ятаци	м. „Мандрата”	местно
	4	Църква „Св. Николай Летни”		

11 Екологична характеристика на територията

11.1 Анализ на съществуващите екологични параметри на средата

11.1.1 Флора и фауна

Районът на общината е със специфична флора и фауна, с редки и изчезващи видове включени в червената книга на България и голямо разнообразие от ценни лечебни растения – повсеместно се среща мащерка, риган, бял и жълт кантарион, невен, лайка и други. Запазени са естествени гори от дъб и бук. В някои землища има запазени вековни дървета. Богато разнообразие от животински видове обитават територията на общината. Срещат се благороден елен, диви свине, зайци, фазани, бухали, тритони, костенурки. Насекомите са представени от всички видове срещани на територията на България, включително и вписаните в Червената книга на Република България – Еленов рогач и Бръмбар носорог.

11.1.2 Natura 2000 BG

За опазване на биологичното разнообразие в екосистемите в района и на естествените процеси протичащи в тях, както и на характерни забележителни обекти на неживата природа и пейзажи, за защитена територия в Община Стражица е обявена защитената територия “Железарци”. Природни образувания са пещерата “Кочата дупка” в землището на с. Балканци, която не е проучена и извора “Света Марина” в землището на с. Кесарево

Идентификационен код	Зона	Директива на ЕС	Решение на МС	Обнародвано
BG0000231	Беленска гора	92/43/ЕЕС за Местообитанията	№ 122 от 02.03.07 г.	ДВ бр. 21 от 09.03.2007 г.
BG0000279	Стара река	92/43/ЕЕС за Местообитанията	№ 122 от 02.03.07 г.	ДВ бр. 21 от 09.03.2007 г.
BG0000432	Голяма река	92/43/ЕЕС за Местообитанията	№ 122 от 02.03.07 г.	ДВ бр. 21 от 09.03.2007 г.

11.1.3 Сметища (по данни от Община Стражица)

Предстои изграждането на голямо депо за отпадъците на общините Велико Търново, Г. Оряховица, Лясковец, Елена, Златарица и Стражица.

До 2010 година са закрити по надлежния ред депата по останалите населени места, потвърдено с документи в РИОСВ- Велико Търново.

Депонирането на отпадъци към настоящия момент се извършва на единственото общинско депо за отпадъци, разположено в земл. Стражица, местност „Сухото

дере”, ПИ 126015 с площ 41.121 дка. Начинът на трайно ползване на терена е сметище. Сметището заема около 86.5 % от площта на ПИ 126015, а обемът на отпадъците е около 106500 м³.

11.1.4 Количество отпадъци

година	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	т	т	т	т	т	т
Битови отпадъци	2811.17	2713.405	2238.89	2573.16	2985.60	3702.26

11.1.5 Контейнери за събиране на битовите отпадъци

Данни 2011 г

№	Тип съдове	Собственост	Обем (м3)	Брой съдове
1	Контейнер, метален тип „Бобър”	Община Стражица	1.1	135
		„Титан Клиньър” ООД		216
2	Контейнер, метален тип „Бургаски”	Община Стражица	4.0	86
3	Кофа – поцинкована, метална	Община Стражица	0.11	103
4	Кофа - пластмасова	Община Стражица „Титан Клиньър” ООД	0.24	922 616
5	Контейнери пластмасови тип „Бобър” за разделно събиране на отпадъци	„Екопак България” АД	1.1	45

11.1.6 Разделно събрани отпадъци от опаковки

Вид на отпадъците	Година	Количество (тона)
Хартиени и картонени	2007	84.27
	2008	42.42
	2009	36.72
	2010	20.96
Пластмасови и метални	2007	61.58
	2008	41.77
	2009	47.84
	2010	27.28

Стъклени	2007	73.58
	2008	32.41
	2009	36.90
	2010	31.20

12 Техническа инфраструктура

Община Стражица има относително висока степен на изграденост на елементите на техническата инфраструктура. Всички селища са водоснабдени, електрифицирани, гъстотата на пътната мрежа е значително по-висока от средната за страната. През територията на общината преминават много важни комуникации с регионално и национално значение

12.1 Водоснабдяване, канализация и почистване на отпадните води

12.1.1 Водопровод

- Град Стражица - водоснабдяване от хидровъзел „Йовковци”
- Села – местни водоизточници на подземни води

Водоизточниците за с. Горски Сеновец са 2 бр. шахтови кладенци, южно от село Горски Сеновец. Водата постъпва в помпена стания и с 4 групи помпи се доставя до с. Сушица, Царски извор, Асеново, м. „Тасладжа”, с. Горски Сеновец.

Водоснабдяването на Г.Сеновец се допълва и от допълнителни подземни водоизточници. За Горски Сеновец са два дренажа, водите от които достигат до втори НВ и от там захранват вътрешната водопроводна мрежа.

Населено място	Водоизточник	Техническо описание и параметри
с. Царски извор	Тласкателен водопровод от ПС Г. Сеновец до НВ Царски извор	тласк. водопр. – АЦ Ø125 мм, дълж. 3230 м Хран. водопр. за с. Сушица Ø300 мм, дълж. 570 м
с. Сушица	Тласкателен водопровод от ПС Г. Сеновец до ВН с. Сушица	тласк. водопр. – Ø273 мм, дълж. 530 м Хран. водопр. Ø300 мм, дълж. 570 м
с. Асеново	Напорен водопровод от разпр. водоем до НВ Асеново	Хран. водопр. за с. Асеново Ø200 мм, дълж. 150 м. Напорен водоем от ПС Г. Сеновец до разпр. водоем Ø200 мм, дълж. 6900 м
с. Г. Сеновец	Тласкател от ПС Г. Сеновец до НВ	тласк. водопр. – Ø80 мм, дълж. 850 м Хран. водопр. за с. Г. Сеновец Ø80 мм, дълж.

	Горски Сеновец	400 м
с. Николаево	От каптаж с площен дренаж	От ПС до нап. водопровод Ø150 мм, дълж. 150 м до НВ гравитачен водопровод Ø150 мм, дълж. 1200 м
с. Благоево, с. Владислав, с. Балканци	Шахтов кладенец в земл. на с. Благоево	Водата от ШК постъпва в ЧВ и чрез ПС и тласк. водопр. Ø200, дълж. 2300 м достига до НВ От НВ14 по грав. водопр. Ø125мм, дълж. 700 м за с. Благоево От НВ дрег. гравитачен водопрод до ПС с. Владислав и по тласкателен водопровод до НВ с. Владислав. От водоема по гр. водопр. Ø125 мм с дълж. 300 м до водопр. мрежа на с. Владислав. От ПС Владислав тласкател към НВ на с. Балканци. От НВ водата се довежда до вътр. водопр. мрежа на с. Балканци по грав. водопр. Ø125 мм, дълж. 230 м
с. Камен	Шахтов кладенец на запад от селото	Чрез ПС и тласк. водопровод Ø200 мм, дълж. 3200 м достига до НВ, откъдето по грав. водопровод Ø200 мм, дълж. 700 м захр. вътр. водопр. мрежа
с. Ново градище с. Любенци с. Кавлак	Шахтов кладенец в земл. на с. Любенци в северна посока	От ШК чрез ПС и напорен водопр. Ø159 мм, дълж. 2200 м до ПС втори подем и чрез нап. водопр. Ø159 мм, дълж. 2800 м до НВ. От водоема тръгват 2 грав. водопр. Ø159 мм за с. Кавлак с дълж. 1700 м и с. Н. Градище с дълж. 2300 м
с. Лозен	дренаж и шахтов кладенец	От двата водоизточника чрез ПС и тласк. водопр. Ø150 мм с дълж. 1380 до НВ, от НВ по грав. водопр. Ø200мм, с дълж. 1590 м захр. вътр. вод. мрежа
с. Мирowo	Шахтов кладенец, северно от селото	От ШК по тласк. водопр. Ø100 мм, с дълж. 200 м до ПС I-ви подем, по тласк. водопр. до ПС II-ри подем, от нея по напорен водопр. Ø100 мм с дълж. 1600 м до НВ откъдето по грав. водопр. Ø80мм с дълж. 200 м захр. вътр. водопр. мрежа
с. Нова	Шахтов	От ШК чрез ПС и тласк. водопр. Ø200 мм,

¹⁴ НВ – напорен водопровод, ПС – помпена станция, ШК – шахтов кладенец

Върбовка	кладенец, североизточно от селото	дълж. 2600 м до НВ, откъдето по грав. водопр. Ø150 мм с дълж. 450 м захр. вътр. вод. мрежа
с. Водно	Два броя каптажи	от каптажи до черпателен водопровод по два отделни грав. водопровада Ø80 мм с дълж. 250 и 52 м. От ПС по тласк. водопр. Ø80 мм с дълж. 200 м до НВ, откъдето по грав. водопр. Ø100 мм с дълж. 100 м захр. вътр. водопр. мрежа
с. Виноград	Два броя каптажи, западно от селото	1. I-ви каптаж - чрез грав. водопр. Ø150мм с дълж. 2740 м до НВ в селото 2. II-ри каптаж – чрез ПС и тласк. водопр. Ø100 мм с дълж. 1200 м достига до НВ, откъдето по грав. водопр. Ø125 мм с дълж. 600 м захр. вътр. водопр. мрежа

Водопроводни отклонения 15

Населено място	Брой жители	Брой откл.	Дължина /в м/
Царски извор	840	416	2968
Сушица	954	587	4342
Асеново	743	258	2032
Горски Сеновец	387	168	1100
Горски Горен Тръмбеш		163	1659
Николаево	135	128	808
Благоево	462	223	1633
Балканци	176	161	1088
Владислав	309	107	738
Камен	1655	484	3859
Ново градище	163	172	819
Кавлак	93	108	1027
Лозен	490	440	3381
Мирово	187	198	2152
Нова Върбовка	346	343	2845

¹⁵ Писмо на „Водоснабдяване и канализация „Йовковци““ ОБЩИНА СТРАЖИЦАД – В. Търново

Водно	19	5	22
Виноград	795	410	6332

Опис на активите в общ. Стражица (водопровод)

Населено място	А Ц	сто м.	РЕН О	чугу н	Бет	поци нк тр	НР
Асеново	19292	5984	-	-	-	-	300
Балканци	17525	-	-	-	-	-	120
Благоево	5236	2300	-	-	-	-	100
Бряговица	13492	-	724	-	-	-	160
Виноград	9894	12234	-	-	-	360	120
Владислав	11100	-	-	-	-	-	100
Водно	-	1900	-	-	-	-	50
Горски	10411	311	-	-	-	-	120
Железари							-
Кавлак	1905	1770	-	-	-	60	300
Камен	30309	1100	-	-	-	-	300
Кесарево	23363	1960	-	-	-	-	350
Лозен	21125	794	203	-	-	134	200
Любенци							-
Мирово	6875	3280	-	-	-	-	120
Николаево	7963	-	-	-	-	-	140
Нова Върбовка	21844	-	-	-	262	-	220
Ново	-	15502	1061	-	-	-	-
Стражица	8229	48215	12388	1276	-	82	220; 260;
Сушица	17040	6665	-	-	-	-	450
Теменуга							-
Царски	20933		94	-	-	-	220
Общо	246536	102015	14470	1276	262	636	4400

година	2008		2009		2010		2011		2012		
№	населено място	подадена вода	продадена вода	подадена вода	продадена вода	подадена вода	продадена вода	подадена вода	продадена вода	подадена вода	продадена вода
1.	гр. Стражица	1 896	234	1 867 242	215 875	1 674	220 408	1 783	223	1819100	230
2.	с.Асеново	27 450	18 294	38 300	18 738	30 800	16 509	28114	16 744	36 088	18 148
3.	с. Балканци	9 525	6 785	12 041	8 621	9 238	6 843	11 653	8 658	12 474	9 208
4.	с.Благоево	14 802	13 076	18 722	12 545	13 748	11 008	15 432	12 290	16 970	13 400
5.	с.Виноград	32 564	16 758	35 620	15 306	28 991	14419	34 631	14 897	41 696	15110
6.	с.Владислав	10 668	7 630	12 337	7 244	9 392	5 776	9 597	6 591	11 234	6 471
7.	с. Водно	360	430	390	190	556	267	360	88	845	172
8.	с.Г.Сеновец	20 299	12 459	15 279	11 280	12 240	8 389	22 573	8 601	17 451	10 027
9.	с.Кавлак	3 525	2 209	5 454	2 410	3 816	1 932	4 174	2 027	3 899	2 344
10.	с.Камен	163 130	50 147	113 470	39 878	84 760	34 088	83 740	34 083	85 400	35 667
11.	с.Кесарево	56 083	38 887	73 024	39 489	53 847	33 494	53 263	36 527	48 510	39 127
12.	с.Лозен	20 400	17 727	16 880	14 537	16 130	13 181	16 528	13 425	16 324	14 695
13.	с.Любенци	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	с.Мирово	10 744	6 586	9 083	6 609	7 800	5110	7 864	5 475	11 200	6 084
15.	с.Николаево	5 269	3 996	5 090	3 539	4 520	3 451	6 090	3 636	6 512	3 605

1	с. Нова	15 580	14 017	16 440	12 398	12 140	9 920	14 330	11 071	15 870	11 313
6.	Върбовка										
17	с.Н.Градище	6 551	4 723	7 965	4 799	5 655	3 329	7 526	4 195	8 412	5 234
18	с.Сушица	68 385	29 283	84 608	35 254	55 992	22 847	67 360	25 901	73 660	28 472
19	с.Царски извор	34 500	23 301	30 210	20 540	26 060	18 219	27 970	19 212	32 050	20 688
20	с.Бряговица	36 780	17 075	38 429	16 468	33 401	15 062	35 040	17 000	41 810	21 340

12.1.2 Канализация – има изградена само в:

- град Стражица – 95.60% изградена
- село Кесарево – 980 м
- село Камен – 580 м

През периода 2007 - 2010 г са изпълнени проекти за доизграждане и реконструкция на канализационна мрежа в гр. Стражица и за изграждане на отводнителна канализация в с. Кесарево.

В процес на изпълнение по Програма за развитие на селските райони са проекти за изграждане на вътрешна канализационна мрежа с пречиствателно съоръжение в с. Камен - етап I, с. Кесарево, с. Сушица - етап I.

12.2 Електроснабдяване

16

Община	П/ст	ел. проводи СН	ТП	ТП
	бр	км	бр	кVA
Стражица	-	274.35	149	46378

12.3 Далекосъобщения

На територията на община Стражица има четири доставчици на мрежов интернет. От тях само един предлага оптична свързаност. В повечето населени места е достъпен само мобилен интернет.

- БТК АД

Изградени обекти на БТК АД¹⁷

Община	Тел.	фиксиран	Покритие	Базови станции
--------	------	----------	----------	----------------

¹⁶ Писмо на „Енерго-Про Мрежи“ АД изх. No 1440/05.04.2013 г

¹⁷ Писмо на БТК АД, изх. No 08-00-540 от 15.04.2013

	постове	интернет			бр
	бр		мобилна интернет мрежа	мобилни тел. връзки	
Стражица	774	в две населени места	98.24 %	100 %	5 броя гр. Стражица, с-Кавлак, с. Мирово, с. Камен и с. Сушица

- „Космо България Мобайл” ЕАД

Няма изградени кабели от оптичната мрежа. В Община Стражица са разположени 4 броя базови станции

Базови станции¹⁸

БТС No	Землище	Местноположение	собственост на земята
4593	гр. Стражица	м. „Чомаковец” ПИ 078001	частна
3615	с. Балканци	м. Стойкови трапища” ПИ 000262	общинска
4533	с. Камен	м. „Змеево” ПИ 017027	частна
4817	с. Царски извор	върху къща в парц. VII, кв. 90	частна

В землището на с. Балканци преминава подземна кабелна линия на дълбочина 0.80 м за ел. захранване на БТС No 3615.

- „Мобилтел” ЕАД

Няма изградена линейна инфраструктура на територията на община Стражица. За мобилната мрежа са предоставени данни в графичен и цифров вид.

- „ЕВО БГ” ООД

Кабелният оператор е представил данни в цифров вид.

¹⁸ Писмо на „Космо България Мобайл” ЕАД, изх. No 32756/10.04.2013 г

13 Обща оценка на състоянието и потенциалите

Състоянието на наличните демографски, обществени и икономически ресурси е стабилно, но на ниско базово ниво.

Отсъствието на активни външни и вътрешни фактори предполага запазване на параметрите, със относително слаба негативна тенденция.

Природните ресурси са относително запазени, с добри перспективи за самовъзстановяване и възпроизводство, вследствие ниското ниво на антропогенно въздействие.

ПРОГНОЗА ЗА ОБЩЕСТВЕНО- ИКОНОМИЧЕСКО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ

14 Основни принципи при разработката на прогнозата

Като основни принципи се възприемат:

- Възприемане на доказаните резултати, независимо от ограничителното им действие върху общите планове за развитие
- Приемане на тенденциите като обективни и търсене на устройствени решения независимо от негативните прогнози
- Отказ от нереални оптимистични варианти, които десетилетия се опровергават от практиката и при приемането им като основа за устройствено развитие водят до разхищение на ресурси и неприложимост на проектните решения

15 Прогноза за демографското развитие на община Стражица

Демографските прогнози представляват възпроизводството на дадено население в перспектива през определен период. Информационното им съдържание се състои от данни за очакваната обща численост на населението по пол и възраст в края на всяка от годините на прогнозния период. По своята същност те представляват едно предполагаемо развитие на населението, което почива на определени хипотези за очаквана фертилност, смъртност и миграционни движения през определения период.

Глобалните процеси също влияят за съществени изменения в демографското, брачното и фертилното поведение на населението. Към тези промени следва да прибавим интензивната икономическа емиграция.

Националният статистически институт (НСИ) е разработил три сценария (хипотези) на дългосрочна прогноза за демографското развитие на страната в перспектива до 2060 година. Вариантите на демографската прогноза са съобразени с методологията и количествените хипотези за възпроизводствените процеси на населението, разработени от Евростат. И в трите варианта се запазват тенденциите към намаляване и застаряване на населението в страната и в частност и в област Велико Търново в състава на която е община Стражица. Тази прогноза може да послужи частично при разработване на Общия устройствен план, тъй като постановките ѝ не могат да се приложат еднозначно, особено за по-малките общини. Затова авторският колектив е изготвил адаптирана прогноза, в която прогнозното население на ниво община е изчислено в три варианта-песимистичен, реалистичен и оптимистичен.

15.1 Източници на информация

Източници на информация, използвани при прогнозата за демографското развитие на община Стражица: Национален статистически институт (НСИ), Териториално статистическо бюро (ТСБ) гр. Велико Търново, Агенция по заетостта (АЗ), Основната категория на населението, използвана при разработките на прогнозните варианти са данните за категорията «**обичайно живеещо налично население**» в община Стражица (база 2013 г.). То се състои от три основни подкатегории население: обичайно живеещо налично население; временно отсъстващи в друго населено място в страната; временно отсъстващи от страната.

15.2 Обхват на прогнозата

Териториален обхват – община Стражица

Прогнозен период – 2013 – 2035 г.

15.3 Модели за демографско развитие

Базови модели:

- *Песимистичен – (нисък).* При този вариант развитието на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в селищата от общината;
- *Реалистичен – (среден, тенденциален).* Този вариант се съобразен със сегашното социално-икономическо развитие на общината;
- *Оптимистичен – (висок).* При този вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически промени в селищата на общината.

Възпроизводството на населението е процес, който по своята същност е икономически и социално обусловен, но в основата му са преди всичко демографските фактори – *раждаемост, смъртност, естествен и механичен прираст.*

Макроикономическата среда, състоянието на пазара на труда и жизненият стандарт играят важна роля за демографското развитие.

Демографските проблеми на община Стражица са свързани с цялостното ѝ социално-икономическо развитие. Те се отнасят до протичащите процеси и формираните структури на населението - отрицателно естествено възпроизводство, отрицателен механичен прираст, влошена полово-възрастова структура на населението, като особено сериозна е диспропорцията сред населението в селата.

15.4 .Прогнозни разчети

Разработените прогнози (хипотези) имат конвергентен характер и отразяват общите тенденции в демографското развитие на страната и в частност на община Стражица. Тяхната реализация (ускорение или забавяне) в голяма степен зависи от формите за регулиране чрез осъществяваната демографска и социално-икономическа политика в страната, а също и от международните икономически условия. Прогнозите са разработени на базата на раждаемостта (фертилното поведение на жените), смъртността, естественият и механичният прираст. И при трите варианта естественият и механичният прираст са отрицателни, но в края на прогнозния период постепенно забавят негативния си ефект. И в трите варианта се потвърждава тенденцията към намаляване и застаряване на населението.

15.4.1 Перспективен брой на постоянното население в община Стражица

Според трите варианта броят на населението в общината ще е следният:

Табл. 1. Прогнозен брой на населението в община Стражица 2013 – 2035 г.

Варианти	2013	2020	2025	2030	2035
Песимистичен					
Общо	12444	11744	11244	10744	10244
Град Стражица	4372	4126	3950	3774	3598
Реалистичен					
Общо	12444	11835	11409	11009	10634
Град Стражица	4372	4158	4009	3868	3736
Оптимистичен					
Общо	12444	11954	11629	11355	11104
Град Стражица	4372	4200	4086	3990	3902

По варианти състоянието в общината към 2035 г. е следното:

Песимистичен – 10 244 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 2 200 д., или с 17.7 %;

Реалистичен (Тенденциален- среден) – 10 634 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 1 810 д., или с 14.5 %;

Оптимистичен – 11 104 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период съответно с 1 340 д., или с 10.8 %.

И при трите варианта ще се запазват тенденциите към намаляване и застаряване на населението в общината и град Стражица.

За съответните нужди на ОУП на община Стражица, авторският колектив предлага да се работи с реалистичния вариант. По отделни селища прогнозата е следната:

Табл. 2. Прогнозен брой на население към 2035 г. – вариант Реалистичен

Населени места	2013	2020	2025	2030	2035
Общо за общината	12444	11835	11409	11009	10634
с.Асеново	631	600	579	558	539
с.Балканци	140	133	128	124	120
с.Благоево	352	335	323	311	301
с.Бряговица	408	388	374	361	349
с.Виноград	576	548	528	510	492
с.Владислав	268	255	246	237	229
с.Водно	4	3	3	2	2
с.Горски Сеновец	263	250	241	233	225
с.Железарци	36	25	22	20	18
с.Кавлак	40	38	35	31	30
с.Камен	1506	1450	1404	1361	1320
с.Кесарево	1305	1241	1197	1155	1115
с.Лозен	368	350	337	326	314
с.Любенци	7	7	5	4	4
с.Мирово	169	161	155	150	144
с.Николаево	100	93	90	88	85
с.Нова Върбовка	222	211	204	196	190
с.Ново градище	88	80	77	73	70
гр.Стражица	4372	4158	4009	3868	3736
с.Сушица	764	727	700	676	653
с.Теменуга	23	20	18	16	13
с.Царски извор	802	763	735	710	685

16 Прогноза за развитието на икономиката на община Стражица

Десетилетия наред община Стражица е разчитала основно на металообработващата - производство на радиатори, дървопреработвателната, хранително-вкусовата, шивашка и др. промишленост. Тези производства или са намалили производството си или са изцяло прекратени. Възможните нови опори¹⁹ изискват чиста среда и съвременна инфраструктура (в т.ч. комуникации). Всичко това изисква новият общ устройствен план на общината да създаде необходимите устройствени предпоставки за ускорен растеж.

16.1 Мотивация за дългосрочна целева концепция за развитието на общината

При формулиране на сценариите/хипотезите за икономическото развитие следва да се отчете влиянието на комплекс от условия и фактори. Те са свързани с:

- необходимостта от придаване на нов динамизъм и качество на общината, който в значителна степен е резултат от действието на системата “Труд”;
- използването на пространствени и устройствени фактори за реализацията на този динамизъм и качество.

Обективните *фактори и стимули* за такова развитие на икономиката на общината са:

- Наличието на добри ресурси и реализуеми възможности за изграждане на модерен и балансиран аграрен сектор с ефективна преработваща индустрия;
- Наличието на резерви в качествено и пространственото усвояване на туристическите ресурси ;
- Силна привлекателност и все още добра съхраненост на земеделската земя, търсенето превишава многократно предлагането;
- Сравнително добра изграденост на енергийната, съобщителната и водостопанската системи в общината;
- Натрупан опит и традиции в развитието на промишлеността и селското стопанство, независимо от миграцията на младите и квалифицира кадри.

Бъдещото развитие на общината е свързано с активното сътрудничество и коопериране с община Горна Оряховица и съседите от Велико Търновския регион, с отварянето ѝ към Европа и света.

Общинския план за развитие на община Стражица за периода 2014-2020 г. определя следната Визия на общината “Община Стражица – привлекателна за бизнес, живот и туризъм европейска зелена община с функционираща модерна

¹⁹ Преработваща индустрия, модерно животновъдство, биологично земеделие, алтернативен туризъм;

инфраструктура и насърчаваща среда за конкурентно икономическо и социално развитие”

Предложеният стратегически документ има за задача да фокусира управленските процеси и да даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че община Стражица да възстанови икономическата си жизнеспособност и заеме полагаемото си място в област Велико Търново, да навакса значимото изоставане и индустриалния упадък и създаде конкурентни предимства от потенциала си.

Общата цел за развитие в периода 2014-2020 г. е “Постигане на балансирано устойчиво развитие на територията и повишаване качеството на живот чрез ефективно и рационално управление на местни ресурси и в среда на социално приобщаване”

Общата цел за развитие в периода 2014 – 2020 г. е утвърждаване на облика и привлекателността на община Стражица за живот с повишен стандарт, изградени местни конкурентни предимства, повишена заетост и потенциал на човешките ресурси с достъпна и изградена среда в града и селото.

С оглед на поставената обща цел Общинския план за развитие на Община Стражица за периода 2014-2020 г. поставя три основни стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Постигане на устойчив растеж чрез повишаване жизнеспособността на местната икономика;

Стратегическа цел 2: Постигане на приобщаващ растеж чрез повишаване на заетостта, социалното включване и диверсификация на доходите;

Стратегическа цел 3: Подобряване качеството на жизнената среда чрез балансирано развитие на територията, инфраструктурата и достъпността;

За постигане на стратегическите цели ще допринесат пет основни приоритета и дванадесет специфични цели:

Приоритет 1: Традиционни стопански отрасли и бизнес среда;

Специфична цел 1.1: Технологична модернизация и въвеждане на иновации в земеделския и промишления сектор

Специфична цел 1.2: Стимулиране на зеленчукопроизводството, овощарството и животновъдството

Специфична цел 1.3: Повишаване атрактивността на индустриалната зона

Приоритет 2: Туризъм и културно-историческо наследство;

Специфична цел 2.1: Развитие на туризма с акцент върху алтернативните му форми на базата на интегрирани туристически продукти и услуги

Специфична цел 2.2: Социализация и маркетинизиране на културно-исторически активи

Приоритет 3: Развитие на човешките ресурси;

Специфична цел 3.1: Подобряване на образователната структура на населението

Специфична цел 3.2: Повишаване квалификацията на работната сила, в т.ч. посредством форми на учене през целия живот

Специфична цел 3.3: Насърчаване на предприемачеството

Приоритет 4: Достъп и качество на средата на живот;

Специфична цел 4.1: Изграждане на нова и модернизиране на съществуваща инфраструктура, осигуряваща достъпност и по-добри условия за живот

Специфична цел 4.2: Подобряване облика и свързаността между населените места

Приоритет 5 : Добро управление и партньорство.

Специфична цел 5.1: Развиване на модерна и отворена към граждани и бизнес администрация

Специфична цел 5.2: Насърчаване на общностното развитие на територията на база на сътрудничество и широко партньорство

Петте приоритета и специфичните цели представляват областите за действие, където следва да се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период.

Първи основен приоритет на община Стражица според общинския план за развитие до 2014-2020 г. е Приоритет 1 : Развитие на Традиционни стопански отрасли и бизнес среда. Приоритет е дефиниран в отговор на потребност от мерки за подобряване икономическите процеси в общината на базата на местни ресурси и потенциал, и предотвратяване затихването на традиционни производства. Икономическото развитие е най-приоритетната област за развитие на община Стражица за следващия програмен период. Приоритетът включва три специфични цели, постигането на които ще създаде предпоставки за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика. От особено значение за местната икономика са проектите : Създаване на нови предприятия в хранително-вкусовата и дървопреработвателната промишленост и развитието на Индустриалната зона в град Стражица.

Приоритет 2 : Туризъм и културно-историческо наследство изцяло се базира на наличен, но неусвоен туристически и културно-исторически потенциал на територията, който иначе създава възможност за разнообразяване на местната икономика в посока диверсифициране на доходи и алтернативи за заетост, които биха позволили на местното население свободно да избира своята професионална реализация. Планирани са мерки и действия, насочени към облагородяване на туристическа среда и обекти, а от друга – проучване и социализация на неизследвани ресурси и тяхната интеграция в надобщински продукти и услуги. Приоритетът включва две специфични цели.

Друг приоритет имащ отношение към икономическото развитие на общината е: Приоритет 4. Достъп и качество на средата на живот. Той се отличава със своята всеобхватност и насоченост спрямо разнообразните функционални аспекти на общинското развитие. Двете специфични цели на този основополагащ

развитието приоритет се разгръщат в няколко основни тематични направления (мерки): Рехабилитация на общинска пътна и улична мрежи; Изграждане и реконструкция на ВиК мрежата; Рехабилитация на образователната, спортната, здравната, социалната и културната инфраструктура; Енергийна ефективност; Ограничаване влиянието на фактори с екологичен риск; Рехабилитация на обществени площи; Транспорт и сигурност.

Развитието и модернизацията на инфраструктурата е от определящо значение за увеличаване инвестиционната атрактивност и конкурентоспособност на общината. Инфраструктурата е ключов фактор за развитието на бизнеса и източник за създаване на нови работни места. Тя има и важно значение за подобряване на условията на живот в общината. Проектите за развитие и модернизация на инфраструктурата се оценяват за тяхното въздействие върху околната среда, което е от особена важност за прилагане принципите на устойчивото развитие.

С плана се предлага стратегия за «ускорен и устойчив растеж», което ще позволи на общината и града да бъде конкурентоспособен на европейските градове от подобен ранг. За целта трябва да се инвестира в човешките ресурси, инфраструктура, нови технологии, материални активи и оборудване и пр.

В тази връзка са предвидени мерки, реализиращи приоритетите на плана на община Стражица които ще повлияят върху икономическото развитие и подсистема “Труд”, включват изграждането на подходяща бизнес среда; подобряване качеството на човешките ресурси; развитие на изследователска дейност, технологично и иновационно развитие на общината; доизграждане и модернизирание на техническата и социалната инфраструктура и т.н.

16.2 Цели и сценарии/хипотези за икономическото развитие на община Стражица

Основната цел на икономическото развитие е постигане на ускорен и устойчив икономически растеж и създаването на качествена жизнена среда. За това основната стратегическа цел на развитието на община Стражица в средносрочен и дългосрочен период е: *Ефективно използваен на потенциала за устойчиво развитие със стабилни темпове на растеж и високи стандарти на жизнената среда при съхранен екологичен баланс.*

Основната цел съдържа две неотделими сфери: *“отворена икономика със стабилни темпове на растеж”* и *“жизнена среда”*. Първата е двигател на развитието, а втората осмисля усилията на хората, реализирали това развитие. Задължително условие е целта да се преследва успоредно и едновременно в двете сфери.

Първият вариант на прогнозата, предвижда средногодишни темпове на растеж, около 4-5 % през целия прогнозен период (2014-2035 г.). По отношение на конкурентоспособността на продукцията най-добри перспективи са в подотрасли селското стопанство, преработваща промишленост и преди всичко хранително-вкусова, модерен аграрен сектор.

Вторият (целиви) вариант характеризира темповете и структурата на производството, необходими за постигане на едно сравнително високо равнище

на развитие. Той е разработен при условие на преобладаващо действие на фактори със стимулиращо въздействие върху развитието на общинската икономика. Реализацията на втория (целеви) вариант предполага наличие на целенасочени управляващи въздействия. Предвидените средногодишни темпове в периода (2014-2035г.) по този вариант са определено високи 6-7 % средногодишен растеж и структура, ориентирана към високоефективни пропорции на секторите, отраслите и производствата. И при този вариант производствената структура ще включи развитие на туризъм, преработваща промишленост и модерен аграрен сектор. Но основният акцент е върху стимулирането на устойчив и ефективен туризъм, създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм.

И по двата сценария развитието на система “Труд” се характеризира с динамично развитие. Липсва хипотеза, която да води до негативни предвиждания за развитието на тази подсистема.

16.2.1 Прогнозиране на заетостта

При разработването на прогнозите за икономическото развитие на община Стражица се стъпва на прогнозите за броя на населението, и по-специално на прогнозата за броя на икономически активното население на база естествен прираст и механичен прираст.

За целите на Общия устройствен план на община Стражица се направени два варианта на прогнозна структура на заетостта с хоризонт 2035 год. Прогнозата за броя на работната сила се базира на категорията икономически активно население от 16-65 г., която отчита тенденциите в пенсионната възраст.

Като реалистичен (при наличие на съответни благоприятни предпоставки на инвестиции и растеж) се очертава първият вариант. Прави впечатление, че между двата варианта няма съществени различия и това се определя от самите тенденции на развитието на една съвременна общинска икономика.

При очертаване на структурата на заетостта на населението по предлаганите сценарии за развитие на икономиката на община Стражица са направени следните допускания:

- Сивата икономика излиза на “светло” – отчитат се реално заетите;
- Предвидени са промени в структурата на заетостта;
- Вторичният сектор остава като най-перспективен за развитието на икономиката на общината, но ще се развива модерно селското стопанство и третичният сектор в отраслите – “Търговия и обслужване”, “Хотели и ресторанти”.

В долните таблици е дадена прогноза за структурата и броят на заетите по отрасли. Двата варианта нямат съществени разлика.

Табл.1: Прогноза за структурата на заетите лица по сектори

Сектори	Първи вариант			Втори вариант	
	2013	2030	2035	2030	2035
Общо	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Първичен	22,5	22,3	22,0	22,1	21,5
Вторичен	52,5	51.2	50.2	50,4	49,5
Третичен	25,0	26.5	27.8	27,5	29,0

16.2.2 Устройствени решения за реализиране на прогнозните варианти

Обективните дадености за социално-икономическото развитие на община Стражица и бъдещите възможности за тяхното доразвиване са в основата на устройствените решения на проекта общия устройствен план, водещи до устойчиво развитие и създаване на определен комфорт на средите, в които се осъществява човешкия жизнен цикъл.

Устройствените аспекти в развитието на икономиката на община Стражица са свързани с предвиждане на терени за: нови съвременни технологични производства, които не влизат в конфликт с останалите подсистеми – Обитаване, Обслужване и др.

В новия Общ устройствен план се предвижда изграждането на нови терени за икономически активности. По този начин ще се осигурят необходимите устройствени предпоставки за реализиране на заложената динамика, като повлияят върху интереса на инвеститорите съгласно съвременните изисквания. Така ще бъде осигурен необходимия резерв от терени, който от една страна ще задоволи новите изисквания на инвеститорите, от друга страна ще осигури възможности за извършването на процес на рехабилитация и реконструкция на съществуващите производствени зони.

17 Система обитаване

Както беше констатирано в аналитичната част системата обитаване и свързаният с нея сграден фонд са оразмерени за значително по-голямо население и далеч по-благоприятни демографски условия в миналото са били не напълно натоварени.

Следователно в развитието на системата обитаване може да се очаква продължаващ и задълбочаващ се профicit на сграден фонд като разполагаеми площи и брой жилища.

Противно на повърхностното очакване това всъщност има негативен ефект върху качеството на обитаването и цялостното състояние на жизнената среда. Големият и с тенденция на нарастване необитаем и зле стопанисван сграден фонд може да бъде източник на задълбочаващи се проблеми.

Тази в крайна сметка негативна тенденция следва да се приеме като установена. Като мярка за справяне с нея в Плана да се зложат устройствени решения по ограничаване на увеличаването на жилищните терени.

18 Обществено и социално развитие

Независимо от негативната демографска картина положително социално и обществено развитие следва да бъде неизменна цел на всеки план за устройство на територията. За да бъде тази цел осъществима следва негативните елементи да се компенсират със залагане на икономично осъществими и реалистични цели.

В тази насока следва да се очаква и приоритетно внимание и съдействие от държавни и европейски фондове и програми. Следователно може да се очаква устойчиво развитие в положителна посока и да се осигури съответното устройствено регламентиране на необходимите ресурси.

19 Икономическо развитие

Има всички основания да се очаква устойчив умерен растеж в икономическия продукт на общината в средно и дългосрочен план.

Основанията за това са:

- Ниската изходна база като обем на производството
- Определено неефективното и непълно използване на производствените терени и мощности, предполагащо добри възможности за ревитализация
- Ниското технологично ниво на съществуващите производства, предполагащо съществено увеличаване на производителността при бъдещото им експлоатиране и евентуална реконструкция

Съпоставено с определено негативната демографска тенденция неголям по обем и напълно осъществим с минимални инвестиции икономически растеж следва да доведе до съществено увеличаване на икономическия продукт на глава от активното население. Това респективно ще означава увеличаване на доходите, с всички положителни последствия за социалното ниво и формирането и разпределението на обществените фондове.

20 Екология

Прогнозата за екологическото състояние на територията, включваща урбанизираната и неурбанизираната територия може да се определи като положителна за целия хоризонт на предвижданията на Плана. Основанията са:

- Негативна демографска тенденция с пряко следваща от това редукция на антропогенното въздействие върху урбанизираната и природна среда
- Сериозно внимание към екологичните аспекти на развитието на национално ниво със съответно осигурено нормативно, ресурсно и управленско осигуряване
- Установена липса в момента и обозримо бъдеще на мащабен отрицателен фактор в екологичната обстановка на територията на общината

Като положителни фактори за устойчиво развитие и подобрене на екологичните характеристики могат да бъдат разгледани възобновяемите енергийни източници и интегрираното управление на отпадъците.

20.1 Възобновяеми енергийни източници

20.1.1 Слънчева радиация

За община Стражица максималната продължителност на слънчевото греене е през юли август, а минимумът през декември-януари когато почти половината дни са без слънчево греене. Годишната амплитуда на слънчевото греене е една от най-високите за страната над 250 часа, което се дължи на по-голямата стойност на продължителността на слънчевото греене през лятото в този район.

Независимо от добрия слънчев баланс, относително пресеченият терен и разнообразен релеф в общината не са предпоставка за изграждане на едромащабни генериращи мощности на база слънчева радиация.

20.1.2 Вятърна енергия

Регионът е с относително ниски стойности на пренасяне от вятъра енергия. Територията на общината попада в голяма зона на малък ветрови потенциал, обхващаща централния северен Предбалкан.

От направените проучвания във връзка с разработената Стратегия за възобновяеми енергийни източници на общината се установява потенциал за ветрови генератора с върхова мощност максимум няколко десетки киловата. Тяхното приложение е ефективно единствено в хибридни системи или за ползване в изолирани труднодостъпни райони.

20.1.3 Биомаса

Технологиите за добив на енергия от биомаса са в бурно развитие и обхващат цялата гама на достъпна биомаса.

Община Стражица със значителния си добив на дървесина за отоплителни нужди генерира голям обем дървесни отпадъци, които със съвременните технологични средства могат да бъдат ефективно преработвани в компактни и сравнително ефективни топлоизточници – чипс, пелети и други.

Значителен източник на биомаса могат да бъдат и селскостопански отпадъци – стъбла, листа и слама, негодни за ефективно използване като храна на животните. По-конкретно сламата представлява значителен потенциал, тъй като годишният добив на слама от зърнени култури на територията на общината е 35 хил. тона, което означава 7 хил. тона средна неоползотвореност, респективно достъпност на това количество за производство на топлина или когенерация. От това количество слама може да се генерира около 21 хил. mWh топлинна енергия.

Биомасата от животински отпадъци, генерирана на територията на общината е сравнително малко поради неголемия брой отглеждани животни.

Оползотворяването на такива малки количества е икономически неефективни поради високата цена на технологичната инсталация.

20.1.4 Геотермални води

България е сравнително богата с хидротермални басейни като Северният централен район е на второ място по потенциален капацитет.

При използване на оптимизирани, високотехнологични инсталации за ниско потенциални източници (10 ÷ 100 °С) със земно свързани термопомпи се получава коефициент на топлинна печалба 4.4-4.8, което ги прави високоефективен източник.

Недостатък на метода е относително високата първоначална стойност на инсталацията.

Въпреки това използването на термопомпи е перспективно и нараства с темп над 10 %. Ниската себестойност на добиваната енергия осигурява бързо възвръщане на инвестицията.

20.2 Интегрирано управление на отпадъците

Количествата генерирани отпадъци в общината е с тенденция на застой и приблизително отразява тенденцията на национално ниво.

Към 2008 г в общината са генерирани 74.06 т строителни отпадъци. Следва да се отбележи, че това е много малко количество – например близката по население община Елена е генерирала около 8 пъти повече, въпреки, че брутният продукт от производствена дейност в нея е по-малък. Това показва едно сравнително добро управление на отпадъците, респективно ориентация на производството към дейности с малка генерация на отпадъци.

Независимо от това община Стражица е включена в Програмата за управление на отпадъците за регион Велико Търново и се очаква включването на общината в ползването на интегрирано депо за твърди отпадъци. В момента е в ход процедура по окончателно определяне на площадка за твърди битови отпадъци на регион Велико Търново на площадка номер 5 – Шереметя.

Отпадните води към момента се третират в действащата пречиствателна станция за отпадни води, намираща се югозападно от гр. Стражица

Прогноза за образуването на битови отпадъци по фракции в община Стражица за периода 2010 – 2030 г.

Община Стражица	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Общо образувани отпадъци, тона/год	3 627	3 612	3 611	3 613	3 609	3 600	3 585	3 567	3 546	3 524	3 500	3 478	3 455	3 431	3 406	3 380	3 352	3 323	3 294	3 265	3 235
Хранителни	793	791	793	797	799	800	799	797	795	791	787	785	782	778	774	769	763	758	752	745	739
Хартия	215	215	219	223	227	230	233	235	237	239	240	244	247	250	252	254	256	258	259	260	261
Картон	126	127	129	131	133	135	136	137	139	140	140	142	144	145	147	148	149	150	151	151	152
Пластмаса	288	287	287	288	287	286	285	283	281	279	276	274	272	269	267	264	262	259	256	254	251
Текстил	108	107	106	105	104	103	102	101	100	99	98	97	96	95	94	93	92	91	90	89	88
Гума	37	36	36	36	35	35	35	34	34	34	33	33	32	32	32	31	31	31	30	30	30
Кожа	37	36	36	36	35	35	35	34	34	34	33	33	32	32	32	31	31	31	30	30	30
Градирински	1 015	1 014	1 018	1 022	1 022	1 020	1 016	1 010	1 003	995	986	977	968	959	949	939	928	917	907	896	885
Дървесни	93	92	91	90	89	88	87	86	86	85	84	83	82	81	80	79	78	77	77	76	75
Стъкло	181	180	178	176	175	173	171	170	168	166	165	163	161	160	158	156	155	153	151	150	148
Метали	73	73	72	71	71	70	69	69	68	67	66	66	65	64	64	63	62	62	61	60	59
Инертни	624	618	612	606	601	595	589	582	576	570	564	558	552	545	539	533	527	521	515	509	503
Опасни	37	36	35	33	32	31	29	28	27	26	25	24	22	21	20	19	18	17	16	15	14

ПРОЕКТНИ РЕШЕНИЯ

21 Общ подход и приоритети

21.1 Установяване и използване на наличните ресурси

Като основни благоприятстващи ресурси се определят:

- Добре структурирана в устройствено отношение територия на центъра на общината с голям резерв от производствени, жилищни и обслужващи терени
- Сравнително добре изградената система от населени места с относително нови сградни фондове, развита инфраструктура и пътни връзки
- Сравнително запазена и с автентичен вид природна среда, без значителни антропогенни увреждания, както и фактори за бъдещи такива
- Благоприятно бъдещо въздействие от пресичащото северната зона на общината бъдещо трасе на автомагистрала «Хемус».

21.2 Идентифициране и ограничаване на негативните фактори

- Неблагоприятна демографска картина с умерена негативна тенденция
- Липса на съществени природни ресурси от общ характер
- Недостатъчна експонираност към пресичащите и тангиращи I и II пътни артерии
- Неблагоприятна в близко и средносрочен план национална стопанска конюнктура

21.3 Обща оценка на социо-икономическата ситуация

Следва да се приеме, че общите перспективи и условия за икономическо развитие са не особено благоприятни и е наложителна ясна, ефективна, адаптивна програма за устройствено развитие.

Само ефективното използване на наличните ресурси и максимално неутрализиране на негативните фактори може да осигури успешно пространствено и социо-икономическо развитие.

Общият устройствен план следва да си постави и решава реалистични, прагматични и икономично осъществими цели, осигурени с ефективно приложими средства за реализация.

22 Система Обитаване

22.1 Демографско развитие

Следва да се приеме негативната тенденция и да се съобразят предвижданията на плана с ограничения демографски потенциал на общината.

Основна цел следва да бъдат устройствени мерки насочени към минимизиране на последствията от негативната демография.

22.2 Жилищни терени – устройствени режими

С плана не се предвиждат никакви разширения на селищната територия като средство за стимулиране на развитието и стопанската активност.

Промените на предназначение на горски и аграрни терени с цел развитие на жилищните зони е напълно неоправдано и освен общия негативен ефект със загубата на естествен ландшафт води и до разпиляване и неикономично изразходване на инвестиционните ресурси, които следва да се насочват към активизиране и доизграждане на съществуващите жилищни терени.

С ОУПО и специфичните правила и норми към него се създават ограничения за промяната на предназначение на терени за жилищни нужди освен при доказан ефект на оптимизация на структурата на жилищните зони.

23 Система социално и обществено обслужване

Развитието на общественото обслужване до голяма степен е пряка функция от наличието на ресурси и управлението им, тъй като материалната база е в голяма степен изградена, а негативните демографски тенденции правят ненужно съществено екстензивно развитие.

Общото развитие на общественото обслужване е от съществена важност както за качеството на живот, така и за имиджа на общината в усилията за демографска стабилизация.

23.1 Перспективно развитие на образователната инфраструктура

Интегрираното и съобразено със съвременните практики ползване на капацитета на училищата налага паралелно изграждане и поддържане на оптимизирана маршрутна мрежа и организация на транспорта.

Това са задачи извън възможностите и инструментите за приложение на един устройствен план.

23.2 Перспективно развитие на функционалните подсистеми на социалното обслужване

За осигуряване функционалност на системата следва обслужващите обекти и структури да се оптимизират като брой, разположение и взаимовръзки. Общата насока е за намаляване на заетите сградни фондове, респективно интензифициране и оптимизиране на дейността с цел минимизиране на разходите.

23.3 Комуникационно осигуряване на социалното и обществено обслужване

Разгледаните по-горе тенденции на интегрирано развитие на системите за обществено обслужване води до активизиране на мобилността свързана с тях, респективно до необходимост от паралелно развитие и висока функционалност на транспортната система.

24 Система производство

В условията на практическо пълно отсъствие на държавата от инвестиционната активност на ниско ниво основните лостове за развитие на системата производство са свързани с подобряване на условията за работа на частните и корпоративни инвеститори.

24.1 Устройствени аспекти на инвестиционния климат

Устройствените условия създавани с ТУПО, както и Специфичните правила и норми за приложението им, могат да бъдат мощен фактор за стимулиране на инвестиционната активност в следните насоки:

- Създаване на планова основа на високо ниво, регламентираща и опростяваща устройственото развитие на отделните зони и територии.
- Облекчена промяна на функции на сградни и инсталационни фондове и терени вследствие на правилно и регламентирано зонироване.
- Облекчено доказване на санитарна съвместимост
- Цялостно опростяване и канализиране на инвестиционните предпроектни проучвания
- Информационно осигуряване на инвестиционния процес на базата на актуална и оптимална устройствена информация.
- Чрез създаване и поддръжка на ефективна информационна система стимулиране на инвеститорския интерес чрез ускорено проучване и доказване на инвестиционни възможности.
- Насочване на инвеститорския интерес към активизиране и ревитализация на съществуващите производствени терени чрез преференциални мерки от устройствен характер – например създаване на устройствени зони и преференциални условия на разрешаване на строителство

25 Система отдих

Системата отдих към момента и в обозримо бъдеще ще се развива доминиращо в резултат на частна инициатива. Основен подход на плана стимулира тази инициатива чрез създаване на подходящи условия, устройствени режими и процедури:

- Създаване на зони с допустима промяна на предназначението за активизиране на наличните и възстановяване на загубените рекреационни ресурси на територията.

информацията, свързана с развитието на системата – природни дадености, обслужващи дейности, състоянието на инфраструктурата, санитарни изисквания и ограничения, ограчения свързани с опазване на околната среда и други

26 Ландшафт и екология

26.1 Устройствени мерки за опазване и развитие

Опазването на ландшафта, съчетано с интензифициране на стопанското използване на природните ресурси, е трудна и донякъде противоречива задача. Устройственото стимулиране на съчетаването на тези процеси включва:

- Проучване, доказване и точно регламентиране на допустимите стопански дейности в природната среда
- Стимулиране и облекчаване на стопанските дейности, съобразени с поставените условия за опазване стойностите на ландшафта
- Въвеждане чрез подходящо преференциално третиране на съвременни насоки и методи за стопанските дейности в природна среда

Всичко това може да стане само при ясно устройствено регламентиране на тези стопански дейности чрез прецизно и прозрачно установяване в съответните правила и норми за приложение на Плана към тези територии.

26.2 Предполагаеми екологични въздействия от перспективните предложения в проекта за общ устройствен план на община Стражица

С проекта за ОУПО като основни насоки на развитието се определят интензифициране и оптимизиране на използването на наличните производствени и жилищни територии и ресурси.

Основен приоритет на Плана е ограничаването чрез съответните инструменти на увеличаването на урбанизираните територии, с двойк ефект:

- Намаляване на антропогенното въздействие върху природната среда чрез ангажиране на допълнителни терени за производство и обитаване
- Насочване на инвестиционната активност и свързаните с нея ресурси за ревитализация на вече заетите терени и поддържането им в оптимален технически, санитарен и визуален статут.

С тези определящи насоки на разработване и прилагане на Плана априори се осигурява благоприятен ефект върху природната среда в екологичен и функционален аспект.

27 Комуникации

Проучванията на наличните комуникации доказват достатъчна плътност и функционална стойност на съществуващите комуникационни връзки от републиканската и общинската пътна мрежа.

Основна политика на ОУПО е отказът от увеличаване на дължината на пътната мрежа и ограничаване на промените в конфигурацията и, които следва да се свеждат до минимални технически оптимизации, свързани с текущата и поддръжка и ремонти.

С това подобно на изтъкнатите в оценката на екологичните въздействия съображения се определя концентрирано и икономично прилагане на ограничените ресурси в развитие и поддръжка на съществуващата комуникационна мрежа.

Това има и допълнителния ефект на запазване на една транспортна традиция, която е в пряка връзка с вече адаптирания ландшафт, както и избягването на щетите от рекултивация на потенциално изоставяни или привездани в негодност трасета.

Този консервативен подход е изцяло съобразен с модерните насоки за устойчиво и ресурсо-икономично развитие на човешката дейност и обитаване с минимално въздействие върху ландшафта.

28 Инфраструктура

С оглед намаляващото население и оптимизирането на производствените дейности потреблението на ресурси в общината ще намалява. С това и изискванията към техническата ресурсообезпечаваща инфраструктура като обем ще намаляват.

Приоритет ще имат поддръжката на инфраструктурата в рамките на съществуващите трасета чрез оптимизиране, подмяна на мрежите и преминаване към технически ефективни съвременни решения.

В устройствено отношение това се синхронизира с подхода към транспортната инфраструктура и общата политика на ограничаване на екстензивното развитие на обхванатите от човешка дейност територии.

29 Устройствени зони и режими. Баланс на територията

29.1 Устройствени зони и режими в урбанизирани територии

В строителните граници на населените места има трайно определени елементи на територията, изградени и функциониращи в съответствие с действащи устройствени планове.

С изключение на общинския център гр. Стражица цялата жилищна територия в строителните граници може да се приеме за Жилищна зона с малка височина и плътност (Жм)

29.2 Населени места, курортни зони и комплекси, вилни зони, селищни образувания

29.3 Устройствени зони и режими извън границите на населените места и селищните образувания

29.4 Баланс на територията на общината

Виж Приложение 1

Приложения

29.5 Задание за изработване на ОУПО (приложено отделно)

29.6 Приложими нормативни документи

- Закон за устройство на територията (ЗУТ), с приложения и наредби;
- Закон за културното наследство (ЗКН), с актуалните приложения и наредби;
- Закон за водите (ЗВ), с приложения и наредби;
- Закон за защитените територии (ЗЗТ), с приложения и наредби;
- Закон за земеделските земи, с приложения и наредби
- Закон за енергетиката, с приложения и наредби
- Закон за енергията от възобновяеми източници
- Закон за горите, с приложения и наредби
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за опазване на околната среда и водите (ЗООСВ), с приложения и наредби;
- Национална концепция за пространствено развитие, 2013-2025 г.
- Национален план за регионално развитие – НЦТРЖПС, 2007-2013г.;
- Национална стратегия за регионално развитие – НЦТРЖПС, 2007-2013г.;
- Национална Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2009-2013;
- Областна стратегия за развитие на област Велико Търново за периода 2014-2020
- Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Велико Търново 2011-2015
- Общинска стратегия за развитие 2014-2020 г
- Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Стражица 2007-2017 г
- Общински план за развитие на община Стражица 2014 ÷ 2020 г
- Концепция за пространствено развитие на община Стражица 2014-2025 г
- Регионален план за развитие на Централен северен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г.

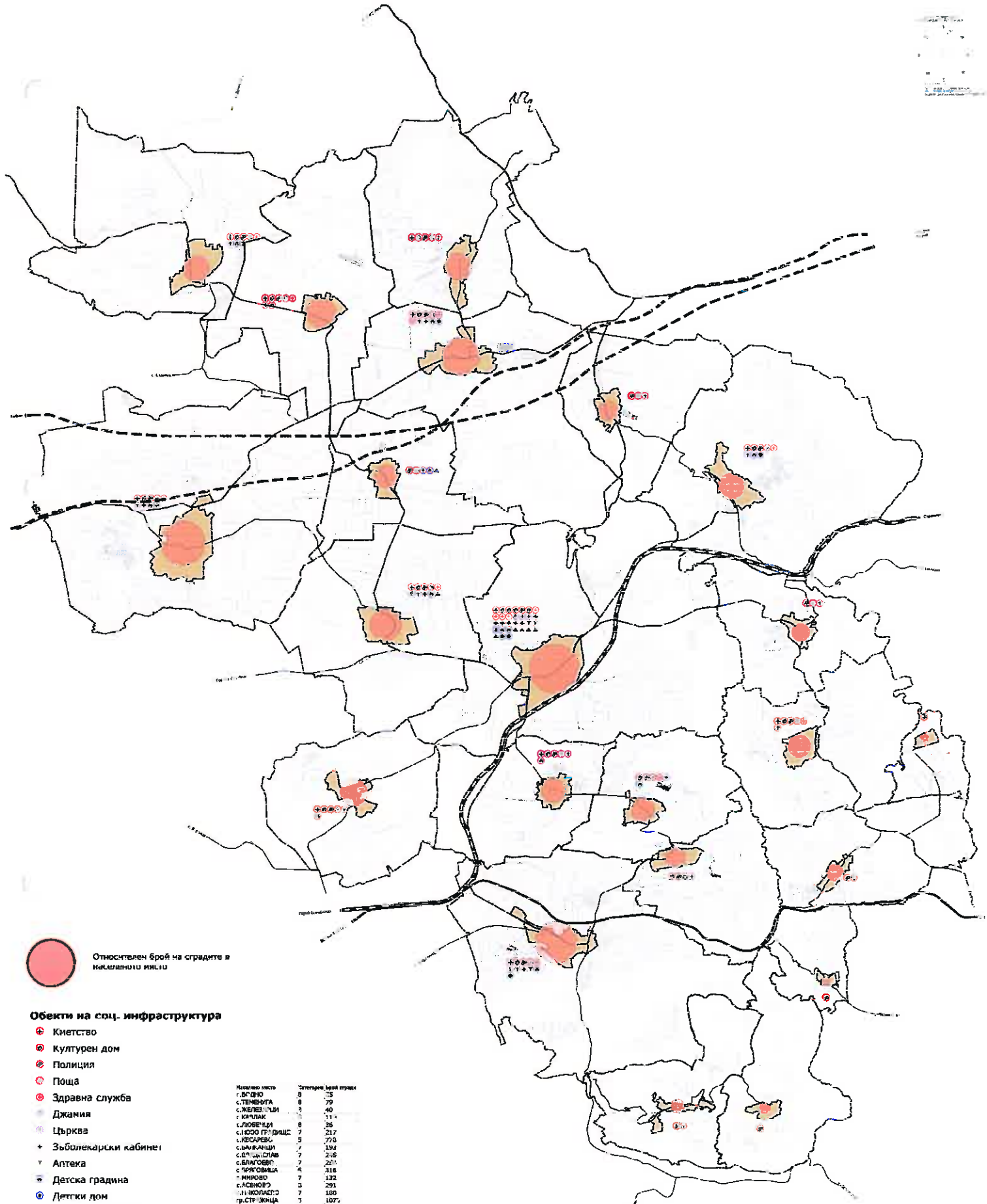
29.7 Ползвани информационни източници

- Общинска краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в Община Стражица 2014-2017 г
- Общинска дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в община Стражица 2014 - 2017
- НСИ-ТСБ – Велико Търново
- Информационен ГИС портал на МРРБ
- Областна здравна карта за медицинско обслужване
- Общински план за развитие на община Стражица 2014 ÷ 2020 г
- Концепция за пространствено развитие на община Стражица
- Регионален план за развитие на Централен северен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г.
- Програма за опазване на околната среда 2011-2015 г
- Интегрирано управление на отпадъците в регион Велико Търново
- Доклад за геоложкото картиране в Търновска площ в М 1М50000, Желев, С и др. 1958
- Геология на България - Бончев 1957 г

29.8 Използвани съкращения

БД	Басейнова дирекция
БДС	Български държавни стандарти
ДВ	Държавен вестник
ДР	Допълнителни разпоредби
дка	Декар
ДКЕВР	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
ЗВ	Закон за водите
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЕТ	Едноличен търговец
ЗЗ	Защитена зона
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗУО	Закон за управление на отпадъците

КИН	Културно историческо наследство
МПС	Моторни превозни средства
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НКН	Недвижимо културно наследство
НКЦ	Недвижими културни ценности
НПР	Национален план за развитие
НЕМ	Национална екологична мрежа
ОбС	Общински съвет
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОГП	Общ градоустройствен план
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОП	Оперативна програма
ОРУ	Открита разпределителна уредба
ОУ	Основно училище
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПУ	План за управление
ПП	Природен парк
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУП	Подробен устройствен план
ПРЗ	План за регулация и застрояване
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
СОУ	Средно общообразователно училище
СЦР	Северен централен район
ТБО	Твърди битови отпадъци
ХМС	Хидро-метеорологична станция
ЦДГ	Целодневна детска градина

Относителен брой на сградите в населените ястия

Обекти на соц. инфраструктура

- ⊕ Кметство
- ⊕ Културен дом
- ⊕ Полиция
- ⊕ Поща
- ⊕ Здравна служба
- ⊕ Джамия
- ⊕ Църква
- ⊕ Зъболекарски кабинет
- ⊕ Аптека
- ⊕ Детска градина
- ⊕ Детски дом
- ⊕ Социален център

Населено място	Среден брой сгради
с.ВЕРНО	8
с.ТЕМЕЧКА	8
с.ЖЕЛЕЗНИ	8
с.КАЧЛАК	8
с.ЛОВЕЧКИ	8
с.ЮЗУФ ГР.ОЩЕЦ	7
с.ДЕКАРЕВИ	5
с.ВЪЛКАНИЦИ	7
с.СВ.ИВАН	7
с.ДЪЛГОСЕЛ	7
с.ПРОВОДИЦА	4
с.МИРОВО	7
с.АСЕНОВ	3
с.ИКОЛАЕВО	7
гр.СТРАЖИЦА	3
с.ЦРПСКИ ИЛИВЦИ	5
с.КОПРИВАРИЦА	7

ОБЩИНА СТРАЖИЦА

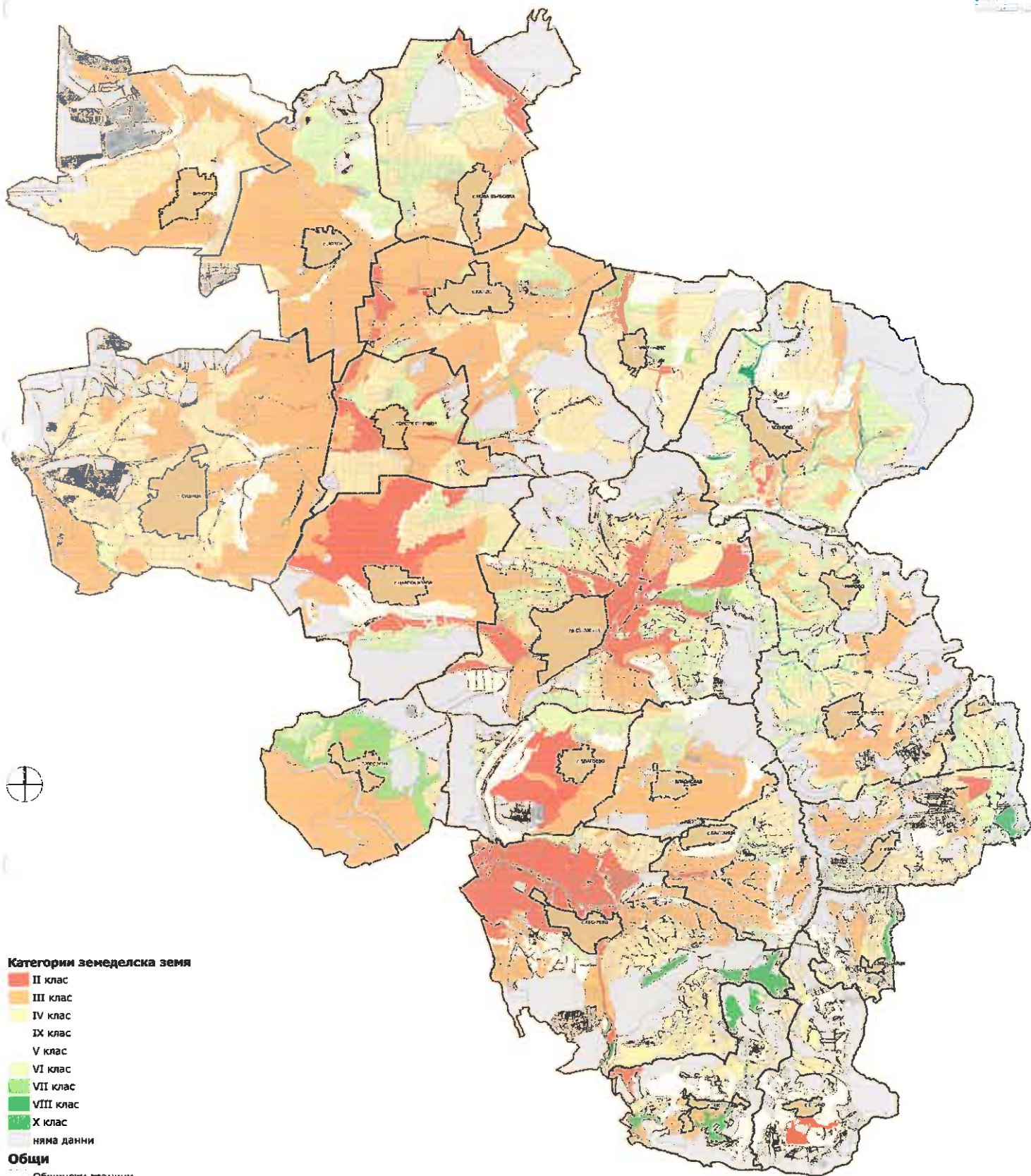

Схема на общественото обслужване

1:50 000

		FT "Струци - Александрова" София 1505, ул. "Дунавска пазарна" №14 тел: 0633 713613, тел.факс извънградски e-mail: form_rod@mail.bg	
ОБЕКТ:	ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА		
ВЪЗЛОЖИТЕЛ:	ОБЩИНА СТРАЖИЦА		
ФАЗА:	ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ		
ЧЕРТЕЖ:	СХЕМА НА ОБЩЕСТВЕННОТО ОБСЛУЖВАНЕ		
ГЛАВЕН ПРОЕКТАНТ:	арх. Светлана Александрова, ПГП-КАБ N: 00621		1:50 000
Управител фирма:	арх. Светлана Александрова		май 2015 г.

Категории земеделска земя

- II клас
- III клас
- IV клас
- IX клас
- V клас
- VI клас
- VII клас
- VIII клас
- X клас
- няма данни

Общи

- Общински граници
- Земецтво
- Населени места

Община СТРАЖИЦА

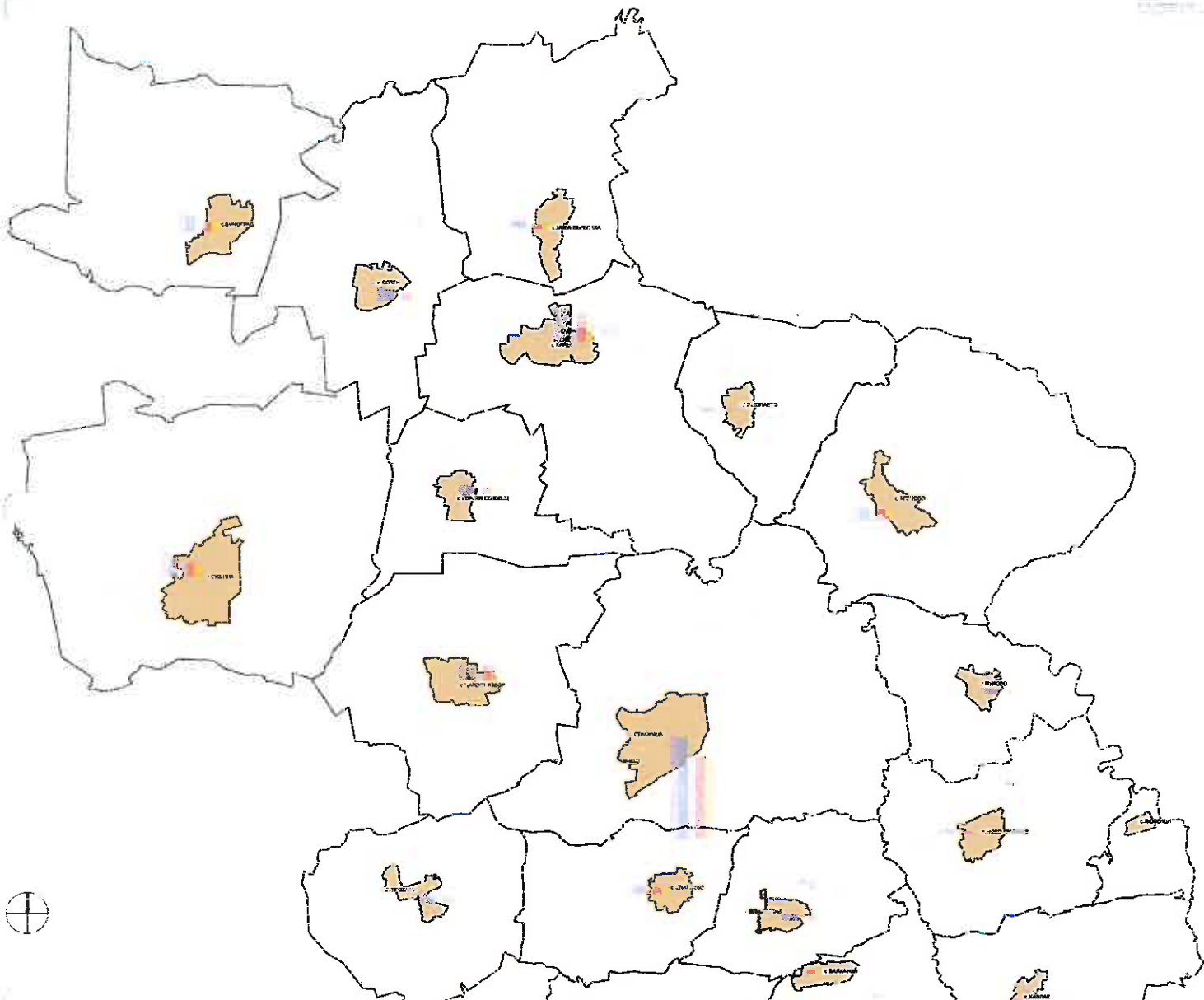

Категоризация на земеделските земи

1 0 1 2 3 4 km

1:50 000

ФОРУМ ИНТЕЛЕСНИ ДИЗАЙНИ		ЕТ "Форум - Александрова" София 1806, ул. "Дунавска планина" №1а гсм: DE23 789613, тел.факс 02 9832889 e-mail: forum_god@mail.bg
ОБЕКТ:	ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА	
ВЪЗЛОЖИТЕЛ:	ОБЩИНА СТРАЖИЦА	1:50 000
ФАЗА:	ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ	
ЧЕРТЕЖ:	КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ	
Главен проектент:	арх. Светлана Александрова, ППГ-КАБ N: 00821	Май 2015 г.
Управител фирма:	арх. Светлана Александрова	

Общи
Имотни граници
Общински граници
Землища
Населени места

Община	Общински граници	Общински граници	Общински граници
Благоевград	1225	1225	1225
Борници	1225	1225	1225
Брадова	1225	1225	1225
Бучурица	1225	1225	1225
Върбаница	1225	1225	1225
Дивча	1225	1225	1225
Думитраковград	1225	1225	1225
Жилищници	1225	1225	1225
Карагорно	1225	1225	1225
Костаница	1225	1225	1225
Кравево	1225	1225	1225
Краснополе	1225	1225	1225
Красносело	1225	1225	1225
Куртици	1225	1225	1225
Любителици	1225	1225	1225
Парниково	1225	1225	1225
Петрич	1225	1225	1225
Петричко	1225	1225	1225
Петричко-посредина	1225	1225	1225
Петричко-западно	1225	1225	1225
Петричко-източно	1225	1225	1225
Петричко-североизточно	1225	1225	1225
Петричко-северозападно	1225	1225	1225
Петричко-южно	1225	1225	1225
Петричко-южноизточно	1225	1225	1225
Петричко-южнозападно	1225	1225	1225
Петричко-североизточно	1225	1225	1225
Петричко-северозападно	1225	1225	1225
Петричко-южно	1225	1225	1225
Петричко-южноизточно	1225	1225	1225
Петричко-южнозападно	1225	1225	1225
Петричко-североизточно	1225	1225	1225
Петричко-северозападно	1225	1225	1225
Петричко-южно	1225	1225	1225
Петричко-южноизточно	1225	1225	1225
Петричко-южнозападно	1225	1225	1225

Населено място	Категория	Площ (km ²)	Площ (ha)	Площ (km ²)	Население (2007)	Население (2011)	Население (2015)	Население (2015)
СВОБО	0	0.128	0.128	0.003	50	27	3	3
СТРАЖИЦА	0	1.117	0.045	0.002	51	54	22	24
СЖЕЗАРЦИ	6	0.393	0.177	0.173	58	71	27	23
СЛАВЯЦИ	3	0.713	0.013	0.022	179	151	68	49
САДНИЦИ	5	0.113	0.005	0.005	13	15	5	5
САДЪР. ПРАВИЦЕ	2	0.249	0.011	0.011	279	190	107	93
САКАРЕЦ	5	1.071	0.025	0.272	747	380	177	179
САЖАНЦИ	7	0.204	0.196	0.193	206	224	141	143
САТРАКИЦИ	7	1.47	0.44	0.517	743	77	281	114
САГАТОВО	7	1.12	0.44	0.43	515	478	312	311
САКОВОЦА	6	0.722	0.3	0.441	610	514	417	417
САКОВО	7	0.956	0.287	0.23	307	225	174	169
САКОВОЦА	6	0.211	0.492	0.524	777	766	621	643
САКОВИЦА	7	7.825	0.161	0.12	228	175	117	89
САТРАКИЦИ	3	1.713	1.293	1.254	5429	5352	4417	4311
САРАКИЦИ	6	0.792	0.589	0.514	717	732	512	517
САТРАКИЦИ	7	1.625	0.54	0.71	452	312	211	214

Община СТРАЖИЦА

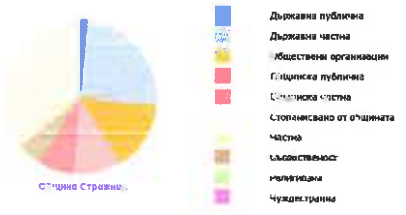
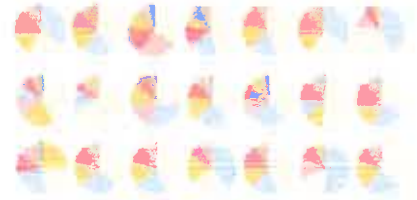
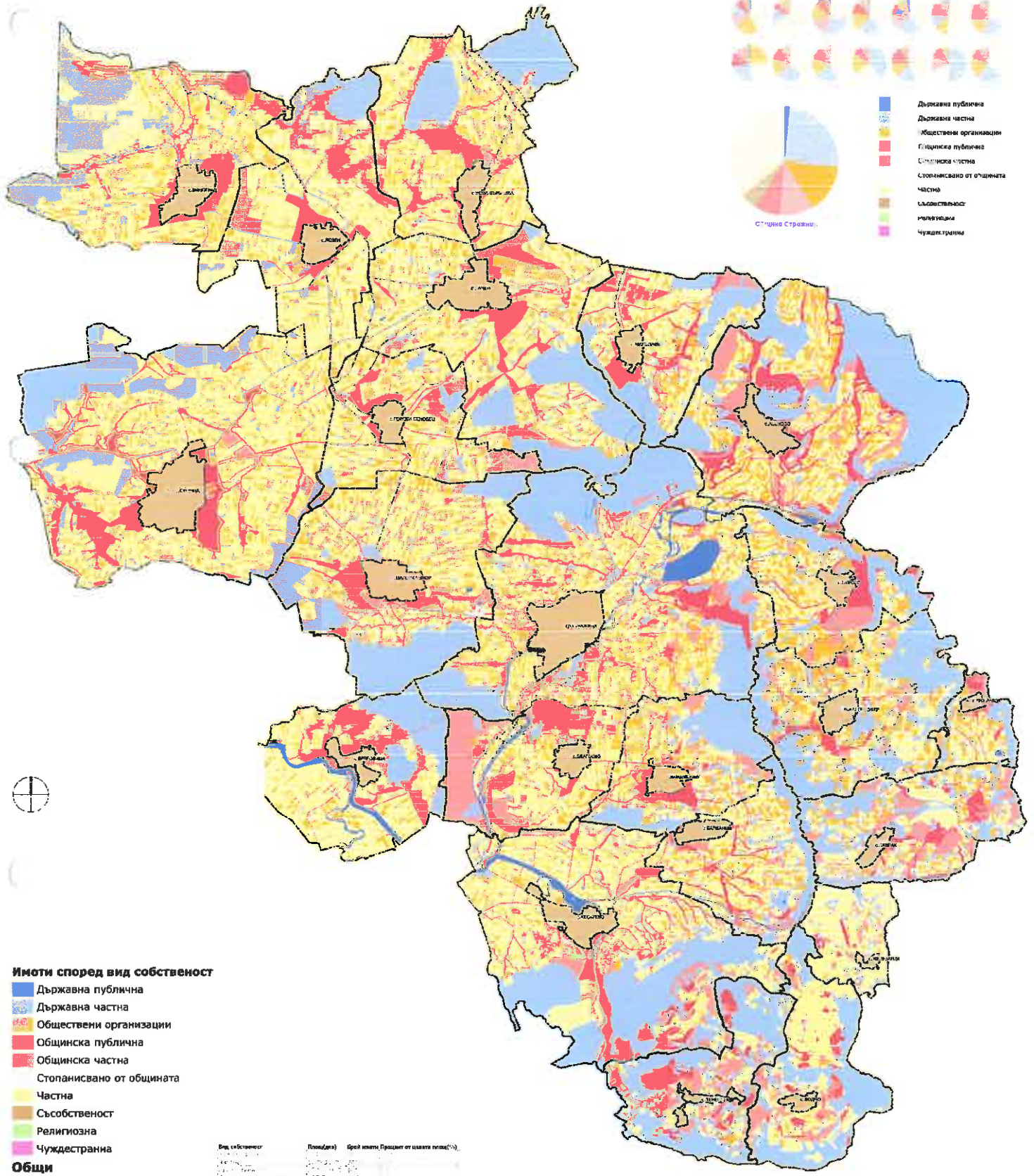
Демографски характеристики

1 0 1 2 3 4 km 1:50 000

FORUM ЕТ "Форум - Александрова"
Собств. 1606, ул. "Дунавска планина" №40
gen: 0886 789613, тел: 0886 02 0632000
e-mail: forum_ood@mail.bg

ОБЕКТ:	ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА
ВЪЗЛОЖИТЕЛ:	ОБЩИНА СТРАЖИЦА
ФАЗА:	ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ
ЧЕРТЕЖ:	ДЕМОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ
Главен проектнт:	арх. Светлана Александрова, ППП-КАБ N: 00621
Управител фирма:	арх. Светлана Александрова

май 2015 г.

Имоти според вид собственост

- Държавна публична
- Държавна частна
- Обществени организации
- Общинска публична
- Общинска частна
- Стопанисвано от общината
- Частна
- Съсобственост
- Религиозна
- Чуждестранна

- Общи**
- Общински граници
 - Землищни граници
 - Населени места

Вид на собственост	Площ (дка)	Брой имоти (Процент от общата площ) (%)
Държавна публична	12345	15.2
Държавна частна	6789	8.5
Обществени организации	3456	4.3
Общинска публична	9876	12.5
Общинска частна	5432	6.8
Стопанисвано от общината	2109	2.7
Частна	4567	5.8
Съсобственост	7890	10.0
Религиозна	123	0.1
Чуждестранна	45	0.05

Община СТРАЖИЦА

Карта на собствеността

1 0 1 2 3 4 km

1:50 000

ЕТ "Форум - Александрови" София 1606, ул. "Дукаган плевне" № 1а тел: 0888 788613, тел.факс: 02 9632889 e-mail: forum_sod@mti.bg	
ОБЕКТ:	ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА
ВЪЗЛОЖИТЕЛ:	ОБЩИНА СТРАЖИЦА
ФАЗА:	ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ
ЧЕРТЕЖ:	КАРТА НА СОБСТВЕНОСТТА
Главен проектант:	арх. Светлана Александрова, ППП-КАБ № 00621
Управител фирма:	арх. Светлана Александрова
	май 2015 г.